

asettaa 9 lamppua Fredriksberginkadulta mainitulle rautatienasemalle rakennetulle uudelle kadulle sekä myöntäneensä hallituksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen 7,200 markkaa, mikä määrä oli suoritettu etukäteen kaupunginkassasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ toimenpiteen ja merkitsi rahamäärän vuoden 1926 menosääntöön.

Kaupunkikiinteistöjen määräraha-in ylityksiä. Vuoden 1924 menosääntöön talonisännöitsijän hoitamia taloja varten merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, m. m. koska vuoden varrella oli tullut lisää kaksi uutta kiinteistöä, nim. Mariankadun talo n:o 22 ja Loviisankadun talo n:o 6—8, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut talonisännöitsijän ylitämään vedenkulutusmäärärahan 20,000 markalla sekä käyttämään 8,000 markkaa uusien kiinteistöjen sekalaisten menojen peittämiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ tämän toimenpiteen.

Kaupungin maatilain määräraha-in ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa maatalouslautakunnan yhteensä 52,409:28 markalla ylittämään eräitä vuoden 1924 menosääntöön lautakunnan hallinnon alaisten maatilain tarpeisiin merkittyjä määrärahoja, jotka eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ kamarin toimenpiteen.

Kaupungin maatilain hallinto. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän⁴⁾ mukaisesti rahatoimikamari kuultuaan maatalouslautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen mielipiteet asiasta antoi lausuntonsa kaupungin maatilain hallinnosta. Kamari huomautti siinä ensiksi, että kysymystä äskettäin oli perinpohjaisesti käsitelty ja että kaupungin omassa viljelyksessä olevien maatilain hoitosuunnitelman vahvistamisesta⁵⁾ kulunut aika oli liian lyhyt, jotta sen kuluessa saavutettuja kokemuksia olisi voitu panna järjestelmän muutoksen pohjaksi. Sitäpaitsi kaupungilla oli huomattavia pääomia sidotuina rakennuksiin, joita eri tarkoituksiin oli rakennettu maataloilille ilman että kuitenkaan yksikään niistä oli kyllin täydellisesti varustettu tarpeellisilla maatalousrakennuksilla soveltuakseen vuokralle annettavaksi. Vuokralleantojärjestelmä ei myöskään ollut toiminut tyydyttävästi, sillä monet vuokraajat eivät olleet kyenneet säännöllisesti maksamaan vuokriaan, jotka kuitenkin eivät suinkaan olleet kohtuuttomat. Sitä vastoin oli kaupungin omassa viljelyksessä olevain maatilain hoito vuodesta toiseen antanut yhä paremman taloudellisen tuloksen; vuonna 1924 tilinpäätös osoitti voittoa 202,561:34 markkaa. Annetussa selvityksessä esiin tulleista syistä kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että kaupungin maatilain voimassa oleva hoitosuunnitelma toistaiseksi jätettäisiin entiselleen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahainta koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1924 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1924 tilinpäätöksen yhteenveto osoitti seuraavat tulot ja menot:

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 15 § ja 16 p. jouluk. 12 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 18 §. — ³⁾ S:n 29 p. huhtik. 8 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 62. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1922 kert. siv. 30—32. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 13 §.

Tulot.

Säästö vuodelta 1923	Smk	66,511,319: 27
Tuloja talousarvion mukaan	»	284,183,515: 09
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	11,677,513: 82
Määrärahoja säästynyt	»	12,820,879: 41
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	6,070,548: 71
Yhteensä Smk		381,263,776: 30

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	325,183,515: 09
Määrärahain ylitys	»	428,846: 94
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	1,460,866: 56
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	3,553,487: 89
Yhteensä Smk		330,626,716: 48
Tilierotus vuoteen 1925, säästöä	»	50,637,059: 82
Yhteensä Smk		381,263,776: 30

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 3 p:nä kaupunkien kunnallishallinnosta annetun asetuksen määräysten mukaisesti tekemään päätöksensä edellämainitun tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta kun sitä ei vielä oltu esitetty kaupungin tilintarkastajille, lykättiin ¹⁾ kokous, mikäli koski vuoden 1924 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuunvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä tarkastuskertomuksen saavuttua.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastoista vuonna 1924. Rahatoimikamarin lähettämä, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen vuoden 1924 tileistä ja tilinpäätöksestä esitettiin ²⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle mainittujen laitosten tilintarkastajain vuodelta 1924 antaman tilintarkastuskertomuksen valtuusto myönsi ³⁾ johtokunnalle vastuunvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle vuosineljännestitilaseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki tulot ja menot maaliskuun 31, kesäkuun 30 ja syyskuun 30 p:nä. Tililaseet lähetettiin ⁴⁾ talousarviovaliokuntaan.

Lainavarojen käyttöä koskevan päätöksen vahvistaminen. Kaupunginvaltuuston merkittyä ⁵⁾ vuoden 1925 menosääntöön 1,872,000 markan suuruisen määrärahan Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten, siitä 72,000 markkaa leimaveroihin, ja päätettyä ⁶⁾, että tästä määrästä 1,800,000 markkaa osoitettaisiin vuoden 1924 obligatiolainasta, oli sisäasiainministeriö helmikuun 28 p:nä vahvistanut valtuuston päätöksen ⁷⁾, mikäli se koski lainavarojen käyttämistä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 1 §. — ²⁾ S:n 18 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ S:n 29 p. huhtik. 17 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 14 §, 12 p. elok. 23 § ja 9 p. jouluk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 66 ja 127. — ⁶⁾ S:n siv. 129. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 6 §.

Lainan ottaminen kahla vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin. Koska yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi otettujen lainain määrä nousi 27,570,600 markkaan, mutta valtioneuvostolta oli hankittu ¹⁾ lupa vain enintään 25,000,000 markan lainamäärän ottamiseen, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto sisäasiainministeriöltä anoa lupaa ottaa edellä mainittuihin tarkoituksiin lisälainoja enintään 15,000,000 markkaa, siihen luettuna se määrä, jolla valtioneuvoston aikaisemmin vahvistama lainamäärä jo oli ylitetty.

Tilapäislainan ottaminen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että vuoden 1920 obligatiolaina erääntyi maksettavaksi elokuun 1 p:nä sekä ettei sen maksamiseen tarvittavia varoja ollut käytettävänä ja että varoja myös olisi hankittava erään valtiolta saadun lyhytaikaisen lainan jäljellä olevan määrän maksamiseksi, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin käyttämään tilapäistä luottoa 60,000,000 markkaa.

Eväty anomus valtionlainan myöntämisestä. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että sosialiministeriö oli lopullisesti evännyt kaupungin anomuksen ⁴⁾ 1,200,000 markan kuoletuslainan myöntämisestä työväenasuntojen rakentamiseksi Vallilan kortteleihin 584 ja 585, mikä määrä oli arvioituna tulona merkitty vuoden 1924 talousarvioon, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ kehoittaa kamaria ehdottamaan, millä varoilla täten syntynyt vajaus oli peitettävä.

Kaupungintalon rakentaminen. Kaupunginvaltuuston ensimmäisen kokouksen 50-vuotispäivän kunniaksi pitämässään juhla kokouksessa valtuusto päätti ⁶⁾ varata vuoden 1924 obligatiolainasta 2,000,000 markkaa kaupungintalon rakentamiseen.

Sisäasiainministeriö vahvisti ⁷⁾ tämän päätöksen helmikuun 28 p:nä.

Lainan myöntäminen Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle. Suomen ruumiinpolttoyhdistys lausui kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä, että yhdistys aikoi rakennuttaa ruumiinpolttolaitoksen Hietaniemenkadun varrella sijaitsevalle vuokra-alueelleen ⁸⁾. Yhdistyksellä oli kuitenkin omia varoja ainoastaan n. 200,000 markkaa, jota vastoin suunnitellun rakennuksen kustannusarvio päättyi 1,600,000 markkaan. Viitaten niihin suuriin etuihin, joita ruumiinpolttolaitos tuottaisi sekä kaupungille että sen yksityisille asukkaille, yhdistys anoi, että kaupunki joko suoranaisena rakennusavustuksena tai korottomana lainana myöntäisi yhdistykselle enintään 1,300,000 markkaa nostettavaksi varain käytön tilitystä vastaan ruumiinpolttolaitoksen rakentamiseksi jo mainitulle Hietaniemenkadun viereiselle alueelle pääasiassa hakemukseen liitettyjen luonnospiirustusten mukaan sekä muuten ehdoin, jotka kaupunginviranomaiset katsoisivat hyväksi määrätä.

Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari korosti ruumiinpoltton sekä taloudellista että terveydellistä merkitystä. Kamari katsoi yhdistyksen hankkeen ansaitsevan kannatusta ja ehdotti puolestaan, että se annettaisiin siinä muodossa, että yhdistys muodostettaisiin osakeyhtiöksi, jossa kaupungilla olisi osake-enemmistö. Sen lisäksi yhtiölle myönnettäisiin kuoletuslaina.

Sittenkuin valmisteluvaliokunta oli saanut toimeksi ⁹⁾ antaa asiallisen ehdotuksen, mutta valiokunta pääasiassa ainoastaan oli kannattanut yhdistyksen esitystä, päätti ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto asiaa lopullisesti esiteltäessä

¹⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 67, vuod. 1922 kert. siv. 38 ja vuod. 1924 kert. siv. 66. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 14 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 12 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 46. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 5 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. tammik. 1 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. huhtik. 3 §. — ⁸⁾ Ks. vuod. 1915 kert. siv. 12. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 13 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. maalisk. 21 §.

valtuuttaa rahatoimikamarin ehdoin, jotka kamarin tuli määrätä, myöntämään Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle kaupungin vuoden 1924 obligatiolainasta ruumiinpolttolaitoksen perustamiseksi 1,000,000 markan kuoletuslainan, joka maksettaisiin takaisin siten, että yhdistys suorittaisi 60,000 markan vuosimaksun, josta osa olisi 5 %:n mukaan laskettua korkoa ja loput kuoletusta ja joka laina yhdistyksen rahatoimikamarin osoituksen mukaan tuli saada erissä sikäli kuin rakennustyö edistyi.

Päätökselle oli hankittava valtioneuvoston vahvistus¹⁾.

Maaherralle jättämässään valituskirjelmässä lausuiivat sittemmin juma-luusopintohtori B. H. Päivänsalo, professori A. V. Streng ja rovasti T. Valtari, että tämä tarkoitus, johon kaupunginvaltuusto oli myöntänyt lainan alemmalla korolla kuin kaupunki itse maksoi omista lainoistaan, ei ollut sitä laatua, että siihen voitaisiin käyttää kunnan varoja. Edelleen valituksentekijät väittivät, että päätös oli tehty hankkimatta tarpeellista selvitystä siitä, että Suomen ruumiinpolttoyhdistys pystyi taloudellisesti ylläpitämään suunniteltua laitosta. Ruumiinpolttolaitos ei myöskään edustanut sellaista yleistä tarvetta, jonka avustaminen olisi kunnan asia. Kirkosta eronneet henkilöt voivat saada hautauspaikkoja seurakuntain hautausmailta. Edellä esittämistään syistä valituksentekijät, joiden mielestä ruumiinpoltto sitaipaitsi soti lukuisain kristittyjen vakaumusta vastaan, mistä huolimatta näiden, jos kaupunginvaltuuston päätös vahvistettaisiin, kunnan verovelvollisina jäseninä olisi pakko varoillaan myötävaikuttaa mainitun laitoksen aikaansaamiseen, anoivat, että maaherra kumoaisi puheena olevan päätöksen.

Maaherra hylkäsi²⁾ valituksen toukokuun 11 p:nä antamallaan päätöksellä kaupunginvaltuuston antamassaan selityksessä lausuttua³⁾, että ruumiinpolttolaitoksen aikaansaamista koskeva ehdotus oli sellainen kunnan yhteinen asia, jonka toteuttamiseksi kunnan varoja voitiin käyttää. Tämä valtuuston käsitys perustui siihen seikkaan, että ruumiinpolttolaitoksen aikaansaaminen epäilemättä huojistaisi kunnan jäsenten hautauskustannuksia ja mahdollisesti voisi lykätä toistaiseksi toimenpiteet kirkosta eronneiden henkilöiden hautausmaan perustamiseksi. Edelleen huomautettiin, että valituksen aiheena oleva päätös oli tehty laillisessa järjestyksessä ja säädetyin määränem主义iin.

Korkein hallinto-oikeus, jonka harkittavaksi herrat Päivänsalo y. m. olivat alistaneet asian, vahvisti⁴⁾ syyskuun 16 p:nä tämän maaherran päätöksen. Kaupunginvaltuusto oli siltä pyydettyssä selityksessä ainoastaan toistanut⁵⁾, mitä se maaherralle lähettämässään kirjelmässä aikaisemmin oli lausunut.

Marraskuun 9 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti⁴⁾ kaupunginvaltuuston päätöksen 1,000,000 markan kuoletuslainan myöntämisestä eräin ehdoin Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle.

Kaupungille tulevien maksujen kannanta Länsisatamassa. Koska se sopimus⁶⁾, jonka kaupunki oli tehnyt Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa kaupungille tulevien maksujen kannannasta Länsisatamassa, käytäntöön sovellettuna oli osoittanut, että yhtiölle tulevan korvauksen laskemistapa ei ollut täysin tyydyttävä, koska yhtiö vuosina, jolloin liikenne oli vilkas, tuli saamaan kohtuuttoman runsaat korvauksen, jota vastoin toiminta liikenneolojen ollessa epäsuotuisimmat saattoi tuottaa suoranaista tappiota, päätti⁷⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 21 §. — ²⁾ S:n 3 p. kesäk. 2 §. — ³⁾ S:n 29 p. huhtik. 4 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 1 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. elok. 7 §. — ⁶⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 71. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 11 §.

kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarille toimeksi tehdä satamahallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa uuden sopimuksen, joka erosi aikaisemmasta sikäli, että suuren osan korvauksesta muodostaisi kiinteä määrä, 420,000 markkaa, mistä 300,000 markkaa oli korvausta vapaista makuupäivistä ja 120,000 markkaa tullija pakkahuoneistojen vuokraa. Korvaukseksi satamakannannan toimeenpanemisen aiheuttamista kustannuksista yhtiö tämän lisäksi saisi 8 % mainitusta kannannasta.

Rahatoimikamarin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön edustajain sittemmin allekirjoittama sopimus, jota laadittiin kaksi samoin kuuluvaa kappaletta, yksi kumpaisellekin asianosaiselle, sisälsi seuraavaa:

Länsisatamassa toimitettavan tavarain tullauksen ja niistä kaupungille suoritettavain maksujen kannannan helpoittamiseksi on Helsingin kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välillä kaupunginvaltuuston 28 päivänä lokakuuta 1925 tekemän päätöksen mukaisesti tehty seuraava sopimus:

1) Yhtiö on velvollinen omalla kustannuksellaan ja vastuullaan Länsisatamassa olevassa uudessa betonimakasiinissaan ylläpitämään kaupungin satamakannantakonttorin haaraosastoa nimeltä satamakannantakonttorin haaraosasto IV, jossa voimassa olevain taksojen ja asetusten mukaisesti toimitetaan kaupungille Länsisataman tavaraliikenteestä tulevain maksujen veloitus ja kannanta.

2) Kirjanpidon ja tilityksen tulee tapahtua satamakannantakonttorin muille haaraosastoille annettujen säännösten mukaisesti, ja yhtiön on alistuttava niihin säännöksiin ja määräyksiin, joita satamakannantakonttori katsoo tässä suhteessa tarpeelliseksi antaa. Veloituskuittien laatimisessa on noudatettava samaa kaavaa kuin satamakannantakonttorissakin. Veloituksen toimittaa haaraosastossa IV palveleva kaupungin virkailija, jonka palkan yhtiö kuukausittain korvaa kaupungille. Myöskin muiden tarvittavain virkailijain, vahtimestarien y. m. palkkauksen suorittaa yhtiö.

3) Kaupungin viranomaiset ovat oikeutetut tarkastamaan veloitusta, kirjanpitoa, kannantaa ja muita haaraosastossa IV suoritettuja töitä.

4) Kannetut kaupunginvarat on joka viikko lähetettävä kaupungin rahatoimikonttoriin, joka tässä suhteessa antaa tarkempia ohjeita, mutta jos kannanta nousee 20,000 markkaan tai sen yli, on varat samana tai viimeistään seuraavana päivänä perille toimitettava.

5) Yhtiö ei vastaa mahdollisesti sattuvista virheellisistä veloituksista, mutta on velvollinen vastaamaan mahdollisesta kassavajauksesta sekä suoritattamattomista maksuista.

6) Edellisen vuoden kannannasta y. m. on yhtiön ennen seuraavan vuoden tammikuun 15 p:ä annettava tilitys satamakannantakonttorille ja rahatoimikonttorille.

7) Yhtiö asettaa sadankahdenkymmenentuhannen (120,000) Suomen markan suuruista vuotuista korvausta vastaan kaupungin käytettäväksi tullilaitoksen tarpeisiin riittävän tilavan huoneiston valoineen, lämpöineen ja siivouksineen uudessa Laivalaiturilla olevassa betonimakasiinissa. Tämä korvaus maksetaan kaupunginkassasta 10,000 markan erissä kunkin kuukauden 15 p:nä.

8) Yhtiö sitoutuu kaikissa Länsisatamassa olevissa rantasuojuksissaan noudattamaan samoja taksoja ja määräyksiä vapaista makuupäivistä, jotka ovat voimassa kaupungin rantasuojissa, ja kaupunki maksaa yhtiölle tästä korvauksena kolmesataatuhatta (300,000) markkaa vuodelta, mikä korvaus maksetaan kaupunginkassasta 25,000 markan erissä kunkin kuukauden 15 p:nä.

9) Hyvitykseksi yllämainituista tehtävistä yhtiöllä on oikeus vähentää hyväkseen kahdeksan (8) % kaikista sen toimesta kertyneistä, kaupungille tulevista maksuista, mikä vähennys on huomattava varoja tilitettäessä.

10) Tämä sopimus astuu voimaan tammikuun 1 päivänä 1926 ja pysyy voimassa tammikuun 1 päivään 1927.

11) Irtisanomisen tulee tapahtua jommankumman sopimuksentekijän puolelta kolme (3) kuukautta ennen sopimusajan päättymistä. Ellei sellaista irtisanomista tapahdu, katsotaan sopimus kaikkine siinä mainittuine ehtoineen pitennetyksi yhden (1) vuoden ajaksi ja edelleen vuosi vuodelta, kunnes irtisanominen on tapahtunut.

12) Jos sopimuksentekijäin kesken syntyisi erimielisyyttä tämän sopimuksen sisällyksestä, on asianosaisten alistettava riita Helsingin välityslautakunnan tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Korotettujen satamamaksujen kantaminen talvikuukausina. Vahvistaessaan uudet liikenne- ja satamamaksutariffit kaupunginvaltuusto antoi satamahallitukselle tehtäväksi ¹⁾ aikanaan ehdottaa, miten satamatariffiin sisältyvää määräästä lisämaksun kantamisesta joulukuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana vastedes olisi sovellettava. Satamahallitus oli tämän johdosta laatinut ehdotuksensa, ja valtuusto päätti ²⁾ sen täydellisesti hyväksyen, että satamamaksuja ensi talvipurjehduskauden alusta lukien mainittuina kuukausina kannettaisiin korotettuina 50 pennillä jokaiselta asianomaisen aluksen kantavuuden nettorekisteritonnilta.

Satamamaksujen palauttaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin ³⁾ palauttamaan Lovisa ångfartygsaktiebolag nimiselle yhtiölle 2,891:40 markkaa eli 40 % yhtiön purjehduskautena 1924 höyrylaivoistaan Lovisa ja Södern suorittamista satamamaksuista sen voimassa olevan satamatariffin määräyksen nojalla, että satamahallitus kalenterivuoden päätyttyä hakemuksesta myöntää yli 19 tonnin suuruisesta matkustajalaivasta, joka kuulutetun kulkuvuoroaikataulun mukaan vähintään 3 kuukauden aikana ylläpitää säännöllistä liikennettä kaupungin ja tullikamaripiirin ulkopuolella olevien paikkakuntain välillä, 40 %:n palautuksen suoritetuista satamamaksuista. Satamahallitus ei ollut katsonut voivansa ratkaista asiaa, koska mainittu yhtiö tuntematta uuden satamatariffin määräyksiä oli jättänyt anomuksensa vasta helmikuun 1 p:nä 1925.

Makkien puhtaanapidosta suoritettavien maksujen perusteet. Puhtaanapitohallitus oli rahatoimikamarille jättämässään kirjelmässä huomauttanut, että makkien puhtaanapidosta saadut tulot eivät peittäneet kaupungille tästä työstä aiheutuvia kustannuksia, joten se kuluvalta vuodelta tuottaisi kaupungille 600,000 markkaa tappiota. Samalla hallitus ehdotti, että niitä maksuja, jotka yksityisten kiinteistönomistajain oli suoritettava makkien puhtaanapidosta, korotettaisiin ja veloituserusteet tehtäisiin käytännöllisemmiksi. Kamari, joka puolestaan yhtyi hallituksen esittämiin näkökohtiin, ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että asuintalojen puhtaanapidon veloitus toimitettaisiin talon asukasluvun mukaan, mutta 10—15 %:lla korotettua taksaa noudattaen, sekä että liiketalojen puhtaanapidosta ja seisotuskaivojen tyhjentämisestä suoritettaisiin korvaus laskun mukaan kuormalta, sekä edelleen oikeuttaa puhtaanapitohallituksen veloittaessaan sellaisten talojen puhtaanapidosta, joita osittain oli pidettävä liiketaloina, ylittämään asukasluvun

¹⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 89. — ²⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 15 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 27 §.

mukaan suoritettavat määrät ja veloittamaan lisäksi kuormaluvun mukaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ esityksen ja vahvisti makkien puhtaana-pidosta suoritettavien maksujen veloituksen perusteet olemaan voimassa tammikuun 1 p:stä 1926²⁾.

Verovelvollisen henkilön tuloista verotuksessa tehtävä vähennys. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ vahvistaa ne määrät, jotka, joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan sellaisina kuin nämä esiintyvät mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa, on vähennettävä verovelvollisen henkilön tuloista, vuoden 1925 kunnallisverotuksessa 4,000 markaksi henkilöltä, jonka tulot eivät ylittäneet 9,000 markkaa, sekä 1,200 markaksi kunkin lapsen osalta, jota verovelvollinen elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta.

Kunnallisverojen kannanta-ajat. Rahatoimikamarin päätettyä, että vuoden 1924 kunnallisvero kannettaisiin neljässä erässä, nimittäin elo-, syys-, loka- ja marraskuussa, sekä lähetettyä päätöksestä tiedon kaupunginvaltuustolle valtuusto päätti⁴⁾ ainoastaan hyväksyä kamarin päätöksen.

Vapautus kunnallisverojen suorittamisesta. Kaupunginvaltuusto jätti⁵⁾ huomioon ottamatta rouva H. M. Westmanin anomuksen, että hänet vapautettaisiin velvollisuudesta maksaa kunnallisveroa vuonna 1920 nauttimistaan tuloista, jotka hänen mielestään olivat liian pienet verotettaviksi, koska hakija ei ollut riittävästi perustellut anomustaan.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamari ilmoitti⁶⁾, että maaliskuun 15 p:nä ja huhtikuun 1 p:nä maksettaviksi lankeavat kunnan palkat ja eläkkeet suoritettaisiin VIII asteikon mukaisesti, koska tilastollisen päätoimiston laskema Helsingin kaupungin helmikuun elinkustannusindeksi oli 1,138,2.

Kaupungin viranpitäjän palkkain laskemisperusteet. Rahatoimikamari ilmoitti, että tilastollisen päätoimiston sosialitilastollinen osasto oli ryhtynyt virallisen vuokraindeksiluvun laskemisessa noudattamaan muutettuja periaatteita. Vuokrasäännöstelyn voimassaoloaikana mainittu indeksiluku oli yleensä perustunut vahvistettuun maksimivuokraan ja vuosi vuodelta kohonnut samassa suhteessa kuin tämä. Samaa menettelyä oli noudatettu säännöstelyn lakattuakin siten, että kesäkuun aikana 1924 toimitetussa vuokratiedustelussa tapahtuneeksi todettu vuokrankorotus otettiin huomioon aikaisemmin virallisesti vahvistettujen korotusten sijasta. Edellä mainittu arvioitu vuokra oli kuitenkin ilmeisesti ollut liian korkea, ja kun seuraavan vuoden kesäkuun 1 p:nä toimitetun uuden vuokratiedustelun tiedot edellisenä vuonna kerättyihin verrattuina osoittautuivat verraten uskottaviksi, oli osasto päättänyt vuokraindeksin laskemisessa palata ennen vuokrasäännöstelyn voimaan astumista sovellettuun menettelyyn eli vertaamaan mainittuja vuoden 1925 lukuja suoraanaisesti vuoden 1914 vastaaviin vuokramääriin, mitä menettelyä muuten aina oli sovellettu kaikkiin menoryhmiin nähden ja joka antoi tulokseksi jonkin verran alemman luvun kuin jos aikaisempaa menettelytapaa olisi noudatettu. Kuitenkin oli kaupungin viranpitäjän ja työntekijän palkat järjestetty⁷⁾ vuonna 1924 ja palkka-asteikot vahvistettu edellyttäen, että virallinen elinkustannusindeksiluku, josta eri asteikkojen soveltaminen oli riippuvainen, laskettaisiin muuttumattomien perusteiden mukaisesti;

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 10 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 112. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 3 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. maalisk. 19§. — ⁶⁾ S:n 18 p. maalisk. 11 §. — ⁷⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 74—78.

nyt tehty muutos aiheuttaisi kaikille liukuvan järjestelmän mukaan palkatuille palkannauttijoiille aiheettoman palkkaetujen huononemisen. Tämän johdosta rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että se indeksiluku, jonka perusteella kulloinkin noudatettava kaupungin palkkajärjestelmän asteikko määrettiin, edelleenkin laskettaisiin samalla tavalla kuin aikaisemmin sekä että, koska tilastollisen päätoimiston sosialitilastollinen osasto ei ollut suostunut ottamaan laskeakseen pyydettyjä erikoisindeksilukuja, kaupungin tilastokonttorin tehtäväksi annettaisiin osaston keräämien, Helsinkiä koskevien hintatietojen pohjalla kuukausittain laskea elinkustannusindeksiluku aikaisemmin noudatettujen perusteiden mukaisesti.

Sitäpaitsi oli Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut, että elokuun elinkustannusindeksiluvun ollessa 1,189.7 syyskuun palkat olisi ollut maksettava asteikon IX mukaan, joka vastasi indeksilukuja 1,190—1,249, jota vastoin ne todellisuudessa oli laskettu indeksilukuja 1,130—1,189 vastaavan VIII asteikon mukaan, siis huomioon ottamatta desimaalilukua. Yhdistys valitti sitäkin, että vuokraindeksiluku oli laskettu uuden periaatteen mukaisesti, ja esitti, että palkat heinäkuusta lukien maksettaisiin IX asteikon mukaan, jota todennäköisesti olisi sovellettu, jos edellä mainittu indeksiluku olisi laskettu samalla tavalla kuin aikaisemmin.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto eväten Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen anomuksen päätti¹⁾, että maksettaessa palkkoja kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille sekä eläkkeitä kaupungin eläkeenauttijoille kesäkuun 1 p:stä 1925 edelleen oli noudatettava samaa indeksin laskuperustetta kuin aikaisemmin, riippumatta tilastollisen päätoimiston sosialitilastollisen osaston käytäntöön ottamasta uudesta järjestelmästä; antaa tilastokonttorille tehtäväksi mainitulta osastolta saatavien hintatietojen pohjalla kuukausittain laskea tarvittavan indeksin; sekä että siirryttäessä palkka-asteikosta seuraavaan oli otettava huomioon ainoastaan kokonaisluvut ilman mahdollisia desimaaleja.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten sekä lainoppineiden virkamiesten palvelusehdot. Suomen maistraattien ja raastuvanoikeuksien yhdistys oli pitämässään kokouksessa tehnyt päätöksen toimenpiteihin ryhtymisestä mainittujen virastojen jäsenten ja lainoppineiden virkamiesten palkkaetujen parantamiseksi sekä 6 viikon kesäloman järjestämiseksi täysin palkkaeduin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenille, mihin tarkoitukseen kaupunkien menosääntöön olisi merkittävä tarpeellinen määräraha. Mainittu päätöslauselma oli lähetetty kaupunginvaltuustolle, joka päätti²⁾, että siinä ehdotetut palkankorotukset otettaisiin käsiteltäviksi odotettavissa olevan kaupungin viranpitäjien yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä.

Kansakoulunopettajiston palkkaus. Vuonna 1924 kaupunginvaltuusto käsitteli kaupungin kansakoulujen opettajain tekemää anomusta heidän virkainsa siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan sekä samojen koulujen opettajattarien palkanparannusanomusta. Asia pantiin kuitenkin pöydälle³⁾, ja valmisteluvaliokunta sai tehtäväkseen antaa lausunnon keskustelussa tehdystä ehdotuksesta, että kansakoulunopettajistolle myönnettäisiin neljä ikäkorotus 15 vuoden palveluksesta. Kun valiokunta sen jälkeen oli pyytänyt m. m. rahatoimikamarilta lausuntoa asiasta ja kamari oli jättänyt sen

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 19 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. siv. 112. — ²⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 25 §. — ³⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 80.

komitean valmisteltavaksi, lähetti kamari lausuntonsa kaupunginvaltuustolle huomauttaen siinä, ettei ollut sopivaa antaa yhdelle, tosin varsin suurelle, kaupungin viranpitäjän ryhmälle etua, johon kaikilla kaupungin viranpitäjillä yhtä hyvällä syyllä voitiin katsoa olevan oikeus. Sen suuntaista palkkausohjesäännön muutosta, että neljäs ikäkorotus taattaisiin kaikille viranpitäjille, ei myöskään olisi toimeenpantava, koska koko palkkajärjestelmän uudistaminen tulisi päiväjärjestykseen liukuvan asteikon järjestelmän laka-
tessa olemasta voimassa vuoden 1926 päättyessä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ evätä sekä opettajiston palkankorotusanomukset että valtuustossa tehdyn ehdotuksen neljännen ikäkorotuksen myöntämisestä mainituille viranpitäjille.

Viranpitäjien luokitus. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että köyhäinhoitolautakunnan notaarinvirka sijoitettaisiin sivuvirkain 7 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä lukien sekä että tästä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin uusia virkoja varten olevasta määrärahasta.

Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ edelleen, että seuraavat uudet virat luettaisiin alla mainittuihin vakinaisiin palkkaluokkiin: 4 kunnalliskodin osastonhoitajattarentointa 3 luokkaan; 17 kunnalliskodin alihoitajattarentointa 2 luokkaan.

Kansakoulujen jatkoluokkain n. s. lukuaineiden opettajat ja opettajattaret luettiin 9 luokkaan⁴⁾.

Sittenkuin kaupunginagronoomi viitaten virkaansa liittyvään työtaakaan sekä siihen tosiasiaan, että tilain hoidon taloudellinen tulos oli parantunut, oli kaupunginvaltuustolta anonut palkankorotusta ja rahatoimikamari anomuksesta antamassaan lausunnossa oli katsonut, että kaupunginagronoomin virkaa siihen liittyvän vastuun ja työtaakan vuoksi ei olisi rinnastettava kunnallisen työpäällikön toimen kanssa, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto sijoittaa ensinmainitun toimen 16 vakinaiseen palkkaluokkaan toukokuun 1 p:stä lukien sekä osoittaa päätöksestä aiheutuvat lisäkustannukset menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Puhtaanapitolaitoksen vahtimestarintoimi. Puhtaanapitohallitus oli esittänyt, että laitoksen siihen asti luokittelematon vahtimestarintoimi luettaisiin 1:een vakinaisten viranpitäjien palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä lähtien sekä että tästä aiheutuvien kustannusten peittämiseksi myönnettäisiin lisämääräraha, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ ainoastaan kehoittaa rahatoimikamaria merkitsemään puheena olevan toimen vuoden 1926 menosääntöehdotukseen.

Voimassaolevan palkkausjärjestelmän sivuvirkain palkkausluokkain luvun lisääminen. Koska raastuvanoikeuden rikosasiainnotaarien palkkoja, jotka maksettiin sivuvirkain 10:n eli ylimmän palkkausluokan mukaan, katsottiin tarpeelliseksi korottaa, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto perustaa kaksi uutta luokkaa, 11:n ja 12:n, joissa peruspalkat olisivat edellisessä 1,700 ja jälkimmäisessä 2,000 markkaa kuukaudessa sekä ikäkorotukset edellisessä 85 ja jälkimmäisessä 100 markkaa VI palkka-asteikon mukaan, joita palkkoja ja ikäkorotuksia toiseen palkka-asteikkoon siirryttäessä oli prosentittain korotettava ja alennettava sivuviroista voimassa olevien perusteiden mukaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. elok. 31 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 19 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 244. — ³⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 14 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. helmik. 17 §; ks. 1924 vuod. kert. siv. 81. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 29 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. helmik. 20 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 5 §.

Hyväksyttyjä kunnan viranpitäjäin palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto päätti korottaa seuraavat vakinaiseen menosääntöön merkityt virat ylempään palkkaluokkaan, nimittäin:

kaupunginvoudinkonttorissa: toisen kaupunginvoudinviran 13:nnestä 15 luokkaan sekä uudestijärjestellyn avustavan toisen kaupunginvoudinviran 12 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien¹⁾;

satamaliikennekonttorissa: avustavan satamakapteeninviran 11:nnestä 12 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien²⁾;

oikeusaputoimistossa: oikeusavustajanviran 10:nnestä 13 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien³⁾; tarvittava lisämääräraha osoitettiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat;

lihantarkastusasemalla: kassanhoitajanviran 5:nnestä 6 luokkaan⁴⁾;

Nikkilän melisairaalassa: yöylihoitajattarenviran 3:nnestä 4 luokkaan, lukien tammikuun 1 p:stä 1926⁵⁾;

köyhäinhuoltolautakunnassa: tarkastajanvirat 3:nnestä 4 luokkaan tammikuun 1 p:stä lukien²⁾.

Samaten kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ yhteisen raastuvanoikeuden anomuksen raastuvanoikeuden rikosasiainnotaarien palkkaetujen parantamisesta siirtäen mainitut virat sivuvirkkojen 10:nnestä 12 palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1926 lukien.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ siirtää holhouslautakunnan sihteerintoimen sivuvirkkojen 5 palkkaluokasta 6:nteen. Samassa yhteydessä päätettiin korottaa lautakunnan menosääntöön vahtimestarintehtäviä varten merkittävä määräraha vuoden 1926 menosäännössä 2,400 markasta 3,600 markkaan.

Eväytyjä kunnan viranpitäjäin palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi siirtoa ylempään palkkaluokkaan koskevat anomukset, jotka seuraavat kunnan viranpitäjät olivat tehneet, nimittäin:

sosiaalilautakunnassa: kanslisti⁸⁾;

terveydenhuoltolautakunnassa: konttorinjohtaja, entinen toimistoapulainen⁹⁾;

lastensuojelulautakunnassa: 3 kanslianhoitajatarta, 2 naistarkastajaa, 5 kodeissa kiertävää lastenhoidonneuvojaa, 4 kanslistia, 1 tarkastusapulainen; 1 opastajatar, nuorisonhuolto-osaston tarkastusapulainen sekä siveyspoliisin palveluksessa oleva kodeissakävijä, joka lautakunnan puolesta oli toimitanut tutkimuksia kodeissa, joissa juoppouden ja epäsiiveellisen elämän oli väitetty vallitsevan¹⁰⁾; sekä

kaupunginkirjastossa: kirjastonhoitaja, avustavat kirjastonhoitajat, Kallion haaraosaston johtaja, Töölön ja Hermannin haaraosastojen johtajat, Perämiehenkadun lukusalin johtaja sekä amanuenssit¹¹⁾.

Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Sairaalatarkastaja G. Palanderille myönnettiin¹²⁾ 1,500 markan henkilökohtainen palkanlisäys kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginasemakaavainsinööri T. Öllerille myönnettiin¹³⁾ 4,800 markan henkilökohtainen palkanlisäys vuodessa toukokuun 1 p:stä lukien; päätöksestä

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 1 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 24 §. — ³⁾ S:n 18 p. helmik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. syysk. 24 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. jouluk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 5 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. syysk. 17 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. helmik. 24 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. marrask. 16 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. jouluk. 23 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. maalisk. 16 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. maalisk. 13 §; ks. myös tätä kert. siv. 141. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 11 §.

aiheutuvat kustannukset kuluvalta vuodelta oli suoritettava menosäännön määrärahasta Uusien virkain palkat.

Kuolinpesän oikeus nostaa palkka. Sittenkuin oikeuspormestari C. E. J. von Haartman oli heinäkuun 20 p:nä kuollut nostettuaan kuitenkin koko heinäkuun palkan, vapautti¹⁾ kaupunginvaltuusto hänen kuolinpesänsä suorittamasta takaisin sitä osaa hänen palkastansa, joka kohdistui hänen kuolinpäivänsä jälkeiseen kuukauden osaan.

Sittenkuin varatuomari A. Tuominen, joka oli hoitanut terveydenhoitolautakunnan ja palotoimikunnan sihteerintehtäviä sekä toiminut maistraatin sihteerinä, oli kuollut huhtikuun 2 p:nä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto katsoen siihen, että hänen jälkeensä jättämänsä pesä oli varaton, oikeuttaa kuolinpesän nostamaan koko hänen huhtikuun palkkansa.

Määräraha v. t. ylimääräisen neuvosmiehen palkkaamiseksi. Rahatoimikamari ilmoitti, että raastuvanoikeuden kahdeksannen osaston puheenjohtajan, vanhemman oikeusneuvosmiehen J. A. Sjöblomin tultua nimitetyksi toiseen virkaan eversti N. Segerantz oli määrätty v. t. ylimääräiseksi neuvosmieheksi ja että hän oli ottanut osaa kuuteen kokoukseen, mistä työstä hän oli pyytänyt palkkiota 600 markkaa eli 100 markkaa kokoukselta. Kamari oli määrännyt tämän palkkion maksettavaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ kamarin toimenpiteen päättäen³⁾ mainitun määrän suoritettavaksi menosääntöön merkitystä raastuvanoikeuden palkkausten määrärahasta.

Virkaatekevän kaupungineläinlääkärin palkkion korottaminen. Terveystoimilautakunnan anottua, että eläinlääkäri W. Ehrström, joka huhtikuun 1 p:stä 1924 lähtien sijaisena hoiti⁴⁾ avointa kaupungineläinlääkärinvirkaa, saisi 10 %:n palkkionkorotuksen s. v. lokakuun 1 p:stä lukien, josta ajankohdasta kaupungin viranpitäjille oli myönnetty vastaava palkankorotus, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto eväten lautakunnan esityksen korottaa v. t. kaupungineläinlääkärin palkkion 4,500 markasta 4,800 markkaan kuukaudessa maaliskuun 1 p:stä 1925 lukien. Päätöksestä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava menosäännön määrärahasta Uusien virkain palkat.

Raittiusvalvojain palkat. Raittiuslautakunnan anottua, että raittiusvalvojain palkat korotettaisiin 1,500 markasta 1,700 markkaan kuukaudessa ja rahatoimikamarin anomuksesta antamassaan lausunnossa ilmoitettua, että kamari aikaisemmin saamansa valtuuden nojalla oli päättänyt myöntää niille yhteismäärärahasta palkatuille, vahvistettua palkkaa nauttiville viranpitäjille, jotka alistuivat liukuvaan palkka-asteikkoon, saman palkankorotuksen, mikä oli myönnetty kaupungin muille viranpitäjille, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto jättää raittiuslautakunnan anomuksen huomioon ottamatta.

Erään Toivolan turvakodin opettajanviran vakinaistuttaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä lastensuojelulautakunta huomautti, että Toivolan turvakotiin otettujen lasten lukumäärä ei näyttänyt olevan vähenevän päin ja että laitos sen johdosta ei voinut tulla toimeen ilman vuonna 1924 väliaikaisesti otettua⁷⁾ opettajaa. Kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ tämän johdosta muuttaa mainitun opettajanviran elokuun 1 p:stä lukien vakinaiseksi, lukea sen 9 palkkaluokkaan ja osoittaa uuden viranpitäjän palkkaamiseen kuluvana vuonna tarvittavan määrärahan, enintään 13,750 markkaa, menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. elok. 4 §. — ²⁾ S:n 29 p. huhtik. 10 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 26 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 154. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. helmik. 20 §. — ⁷⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 152. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 27 §.

Kansakoulujen tuntiopettajain palkkionkorotus. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä tuonut esiin, että kansakoulujen tuntiopettajain palkkion määrä aikaisemmin yleensä oli vastannut $\frac{2}{3}$ vakinaisen opettajan pohjapalkasta tuntipalkaksi muunnettuna, mutta että sitä ei oltu korotettu silloin, kun vakinaiset viranpitäjät elinkustannusindeksin kohoamisen johdosta saivat palkankorotuksen. Johtokunta esitti, että kaupunginvaltuusto korjaisi tuntiopettajille täten koituneen vääryyden vahvistamalla mainittujen viranpitäjain palkan $\frac{3}{4}$:ksi vakinaisen opettajan edellä mainitulla tavalla lasketusta tuntipalkasta sekä valtuuttaisi tarkastajakokouksen indeksin muuttuessa vahvistamaan tuntipalkan tasaisin markoin, sitä suuremmalla syyllä, koska tuntiopettajain työn hajanaisuus teki heille mahdolltomaksi käyttää työkykyään yhtä täydellisesti hyväkseen kuin vakinaiset opettajat. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti ¹⁾ määrätä tuntiopettajain palkkion suoritettavaksi kiintein määrin, joka tavallisen luokan opettajalle vahvistettiin 18 markaksi ja jatkoluokan opettajalle 24 markaksi tunnilta syyskuun 1 p:stä lukien.

Oikeus nauttia palkkaa virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pitemmän virkavapauden aikana saamaan täydet palkkaetunsa alla mainitulta ajalta:

raastuvanoikeuden nuorempi oikeusneuvosmies K. Furuhielm heinäkuulta ²⁾;

revisionikonttorin reviisori B. A. Hellmer 2 kuukaudelta syyskuun 6 p:stä lukien ³⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajatar H. Reiman 3 kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajatar E. Kesanto 2 kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjä E. Johansson touko- ja kesäkuulta ⁵⁾;

köyhäinhoidolautakunnan tarkastaja S. Soldan huhtikuun 18 p:stä toukokuun 18 p:än ⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Vuolijoki 8 päivästä syyslukukauden aikana ⁷⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Mattila 5 päivän ajalta ⁸⁾;

soittotaiteilija C. Lindelöf maaliskuun 15 p:stä huhtikuun 15 p:än ⁹⁾;

sähkölaitoksen konemestari T. Condu 2 $\frac{1}{2}$ kuukaudelta toukokuun 13 p:stä lukien ¹⁰⁾;

sähkölaitoksen rahastaja K. V. Lindström maaliskuulta ¹¹⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulainen S. E. Berggren loka- ja marraskuulta ¹²⁾; sekä

rakennuskonttorin katuosaston työpäällikkö B. Weckman kahdelta kuukaudelta maaliskuun 26 p:stä lukien ¹³⁾.

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet täydet palkkaedut 2 virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönne-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 21 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk 10 §. — ³⁾ S:n 9 p. jouluk. 34 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 34 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. kesäk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 23 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. helmik. 16 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. kesäk. 25 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. huhtik. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. syysk. 5 § ja 9 p. jouluk. 33 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. huhtik. 19 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. jouluk. 31 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. toukok. 6 §.

tyt jatkettun virkavapauden ajalta saamaan osan heille kuuluvasta palkasta, nimittäin:

rakennuskonttorin avustava työpäällikkö B. Weckman $\frac{2}{3}$ virkaansa liittyvistä palkkaeduista 4 kuukauden ajalta, lukien kesäkuun 26 p:stä ¹⁾;

kaupungininsinööri G. Lindqvist $\frac{2}{3}$ palkkaeduistaan kesäkuun 18 p:stä elokuun 18 p:än ²⁾;

terveyspoliisin katsastusmies J. Roos puolet palkkaeduistaan maaliskuun 15 p:stä vuoden loppuun ³⁾;

Kivelän sairaalan sairaanhoitajatar H. Reiman ⁴⁾ syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun puolet virkaansa liittyvästä bruttopalkasta.

Kaupungin sairaalain ylihallitus oli anonut rahatoimikamarilta, että kulkutautisairaalan osastonhoitajatar O. E. Andersin, joka oli ollut virkavapaana syyskuun 29 p:stä marraskuun 1 p:än ja jolle sen jälkeen oli myönnetty pitennetty virkavapaus 4 kuukaudeksi, kaupungin viranpitäjain palvelusehtosäännön määräysten mukaisesti saisi täydet palkkaedut tammi- ja helmikuulta. Rahatoimikamari ei kuitenkaan ollut katsonut neiti Andersinia oikeutetuksi anottuun etuun, koska hänen virkavapautensa käsitti 2 kuukautta pitemmän yhtäjaksoisen ajan, minkä vuoksi kamari alisti kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi ehdottaen puolestaan, että neiti Andersin oikeutettaisiin mainittuina kuukausina saamaan puolet palkkaeduistaan. Katsoen erittäin säällittäviin olosuhteisiin valtuusto päätti ⁵⁾ oikeuttaa neiti Andersinin saamaan täydet palkkaetunsa tammi- ja helmikuulta.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajatar O. Moberg, joka oli ollut syyslukukauden virkavapaana sairauden takia ja kaupungin viranpitäjain palvelusehtosäännön määräysten nojalla jo edellisenä kevätlukukautena nauttinut virkavapautta $1\frac{1}{2}$ kuukautta vähentämättömin palkkaedin, oikeutettiin ⁶⁾ sen puolen kuukauden lisäksi, jona hän vielä saisi kantaa koko palkkansa, virkavapauden jäljellä olevana aikana saamaan puolet palkkaeduistaan;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Johansson oikeutettiin ⁷⁾ hänelle sairauden takia toukokuuksi myönnetyn virkavapauden aikana nauttimaan puolet kaikista palkkaeduistaan;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar O. Wegelius oikeutettiin ⁸⁾ marraskuun 1 p:stä joulukuun 20 p:än, jolloin hän nautti virkavapautta sairauden takia, saamaan puolet palkkaeduistaan.

Määräraha avoimen oikeuspormestarinviran hoidattamiseen. Sen johdosta että oikeuspormestari C. E. J. von Haartman oli kuollut ja oikeusneuvosmies E. Gottleben määrätty hoitamaan siten avoimeksi joutunutta oikeuspormestarinvirkaa, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto: oikeuttaa maistraatin puheena olevan viran hoidattamiseen heinäkuun 20 ja 31 p:n välisenä aikana ¹⁰⁾ käyttämään 2,275 markkaa; siviliviraston leski- ja orpokassalle elokuun 1 p:stä toistaiseksi suoritettavaksi vakanssisäästönä avonaisen oikeuspormestarinviran palkasta 833: 33 markkaa kuukaudessa; oikeuttaa oikeusneuvosmies Gottlebenin niin kauan kuin hän hoiti avoinna olevaa oikeuspormestarinvirkaa mainitun viran pohjapalkan lisäksi saamaan hänelle oikeusneuvosmiehenvirasta tulevat ikäkorotukset; sekä että kaikki edellä mainitusta päätöksestä aiheutuvat menot suoritettaisiin maistraatin palkkaustililtä.

Myönnettyjä viransijaisuuspalkkioita. Viransijaisen palkkaamiseen alem-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 13 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 23 §. — ³⁾ S:n 29 p. huhtik. 23 § ja 11 p. marrask. 16 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 32 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. marrask. 21 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. huhtik. 20 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. jouluk. 35 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. elok. 3 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 69.

pana mainittujen viranpitäjain virkavapauden aikana kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat määrät erikseen mainittuja tapauksia lukuun ottamatta suoritettaviksi menosääntöön sairauden aikaisia viransijaisia varten merkitystä määrärahasta:

oikeuspormestari E. Loon sijaisille maaliskuun 20 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,000 markkaa¹⁾;

terveyspoliisin katsastusmiehen J. Roosin sijaiselle maaliskuun 15 p:stä vuoden loppuun puolet hänen palkastaan ynnä tarpeellisen lisämäärän, joka oli maksettava edellä mainitusta menosäännön määrärahasta²⁾;

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjän E. Johanssonin sijaiselle 2 kuukaudelta yhteensä 2,640 markkaa³⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajan S. Soldanin sijaiselle 1 kuukaudelta 900 markkaa⁴⁾;

reserviupseerina sotapalvelukseen kutsutun lastenhuoltotarkastaja E. A. Aaltion sijaiselle heinäkuun 20 p:n ja elokuun 20 p:n väliseltä ajalta 4,180 markkaa maksettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta⁵⁾;

kaupungininsinööri G. Lindqvistin sijaiselle kahdelta kuukaudelta 1,100 markkaa kuukaudessa⁶⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaisen S. Berggrenin sijaiselle 2 kuukaudelta yhteensä 2,000 markkaa⁷⁾;

rakennuskonttorin avustavan työpäällikön B. Weckmanin sijaisell; 2 kuukauden ajalta maaliskuun 26 p:stä lukien yhteensä 9,240 markkaa⁸⁾ e sekä lisäksi 4 kuukauden ajalta kesäkuun 26 p:stä lukien 4,410 markkaa kuukaudessa⁹⁾.

Viransijaisen oikeuttaminen ikäkorotuksen saamiseen. Raastuvanoikeuden vanhempi oikeusneuvosmies F. Gylling, joka oikeuspormestari E. Loon kuoltua oli määrätty hoitamaan avointa oikeuspormestarintointia, kunnes se vakinaisesti täytettäisiin, oikeutettiin¹⁰⁾ virkaan liittyvän peruspalkan lisäksi saamaan ne kaksi ikälisäystä, joihin hän vanhempana oikeusneuvosmiehenä oli oikeutettu, koska hän muuten olisi saanut alemman palkan kuin vakinaisesta toimestaan.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia ikäkorotusta varten. Vanhempi oikeusneuvosmies J. A. Sjöblom, joka vuodesta 1916 vuoteen 1919 oli määräyksen nojalla hoitanut avointa oikeusneuvosmiehenvirkaa sekä vuodesta 1920 lähtien, jolloin raastuvanoikeus järjestettiin uudelleen, ollut mainitun viran vakinainen haltija, anoi oikeutta ikälisäyksen saamiseksi lukea hyväkseen koko edellä mainitun virka-ajan perustellen anomustaan sillä, että vuosien 1916—1919 virantoimitus ei ollut viransijaisuuden hoitoa sanan tavallisessa merkityksessä, vaan että viran täyttämättä jättäminen johtui siitä, ettei ensimmäisen osaston toista jaostoa sodan aiheuttamien poikkeuksellisten olojen takia voitu järjestää vakinaiselle kannalle. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹¹⁾ anomukseen, jota sekä yhteinen raastuvanoikeus että rahatoimikamari olivat puoltaneet, ja päätti, että vanhempi oikeusneuvosmies J. A. Sjöblom oikeutettaisiin ikäkorotuksen saamiseksi puheenalaisesta virasta lukemaan hyväkseen virkavuosia tammikuun 1 p:stä 1916 ja että hänelle vuoden

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 26 §. — ²⁾ S:n 29 p. huhtik. 23 § ja 11 p. marrask. 16 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 22 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 23 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. marrask. 18 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 23 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. jouluk. 31 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. toukok. 6 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. lokak. 13 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. kesäk. 9 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. tammik. 20 §.

1925 tammikuun 1 p:stä lukien suoritettaisiin ikäkorotus 6 vuoden palveluksesta.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä kaupunginvaltuusto oikeutti¹⁾ alla luetellut raastuvanoikeuden oikeusneuvosmiehet ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen sen ajan, jonka he ennen nimitystään oikeusneuvosmiehiksi määräyksen mukaan olivat hoitaneet samanlaista virkaa raastuvanoikeudessa, nimittäin vanh. oikeusneuvosmiehen A. Ärtin tammikuun 1 p:stä 1919, vanhemman oikeusneuvosmiehen I. Tavaststjernan syyskuun 1 p:stä 1919, vanhemman oikeusneuvosmiehen G. Lagerbladin lokakuun 1 p:stä 1919, vanhemman oikeusneuvosmiehen E. Forsströmin tammikuun 1 p:stä 1920, nuoremman oikeusneuvosmiehen T. Nilssonin helmikuun 1 p:stä 1918, nuoremman oikeusneuvosmiehen A. Timgrenin tammikuun 1 p:stä 1919 ja nuoremman oikeusneuvosmiehen E. von Bonsdorffin heinäkuun 1 p:stä 1917. Samalla valtuusto myönsi¹⁾ oikeusneuvosmies Timgrenille oikeuden saada ikäkorotusta kuuden vuoden palveluksesta hänen ollessaan vanhempana oikeusneuvosmiehenä sekä määräsi¹⁾, että oikeusneuvosmiehille Ärtille, Nilssonille, Timgrenille ja von Bonsdorffille siten taatut ikäkorotukset kuuden vuoden palveluksesta oli maksettava heinäkuun 1 p:stä 1925 lukien. Päätöksestä koituvat lisämenot oli maksettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Nuorempi oikeusneuvosmies G. Liljeblad, joka kesäkuun 21 p:nä 1920 oli nimitetty nuoremaksi oikeusneuvosmieheksi ja sitä ennen raastuvanoikeuden määräyksen mukaan oli hoitanut samanlaista tointa tammikuun 1 p:stä 1918, oikeutettiin²⁾ lukemaan hyväkseen edellä mainittu virka-aikansa siten, että hänelle maaliskuun 1 p:stä 1925 oli maksettava ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta.

Kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellström, joka oli hoitanut avointa kaupunginkassanhoitajantointa elokuun 8 p:stä 1919 joulukuun 21 p:än 1921, jolloin hänet nimitettiin sen vakinaiseksi haltijaksi, anoi oikeutta ikäkorotuksen saamiseksi samassa virassa palveltuina virkavuosina lukea hyväkseen syyskuun 1 p:n 1919 jälkeisen ajan. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntyä tähän anomukseen siten, että herra Hellströmin virka-aika luettaisiin lokakuun 1 p:stä 1919. Tämän päätöksen johdosta rahatoimikonttorin palkkauserärahahan tarvittava lisäys oli otettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Avustava vanhempi kaupunginkirjuri A. Aure, joka oli toiminut nuorempana kaupunginkirjurina kesäkuun 1 p:stä 1919, kunnes kaupunginvaltuusto maaliskuun 19 p:nä 1924 päätti⁴⁾ perustaa avustavan vanhemman kaupunginkirjurin viran ja siirtää hänet siihen, oli anonut oikeutta ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen koko edellä mainitun virka-aikansa, lukien kesäkuun 1 p:stä 1919. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ myöntyä hänen anomukseensa, kuitenkin siten, että hänelle tuleva ikäkorotus maksettaisiin vasta tammikuun 1 p:stä 1926 lähtien.

Alla luetellut satamakannantakonttorin viranpitäjät, jotka kaikki nimitettiin vakinaisiksi lokakuun 28 p:nä 1924, oikeutettiin⁶⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka he määräyksen nojalla olivat hoitaneet vastaavia toimia konttorissa, nimittäin vanhempi kirjuri A. V. Forsander kesäkuun 1 p:stä 1920, satamakirjuri A. Sundman toukokuun 1

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 4 §. — ²⁾ S:n 8 p. huhtik. 8 §. — ³⁾ S:n 28 p. lokak. 12 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 143 ja 280. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 36 §. —

⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 20 §.

p:stä 1918, nuorempi kassanhoitaja V. Strömberg heinäkuun 1 p:stä 1919, nuorempi kassanhoitaja A. M. Sundqvist kesäkuun 1 p:stä 1921, vanhempi konttorikirjuri K. D. Candolin tammikuun 1 p:stä 1921 sekä avustava vaakamestari G. Lindström, vaakamestari S. G. Lindstén ja koneenkäyttäjä A. V. Borgman kesäkuun 1 p:stä 1919. Samalla valtuusto määräsi, että mainitun päätöksen johdosta maksettavat ikälisäykset suoritettaisiin vasta heinäkuun 1 p:stä lukien sekä että mahdollisesti aiheutuvat lisäkustannukset pantaisiin maksettavaksi menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Terveystieteidenlautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että kunnalliset ammattientarkastajat E. Laurén ja E. Heikkinen ikäkorotuksen saamiseksi saisivat lukea hyväkseen sen ajan heinäkuun 1 p:stä 1921 joulukuun 31 p:n 1924, jonka he olivat toimineet ylimääräisinä ammattientarkastajina, että heille viimeainitusta päivästä lukien maksettaisiin ikälisäys kolmen vuoden palveluksesta sekä että päätöksestä aiheutuvat lisämenot suoritettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat. Ammattientarkastaja Laurénin tässä yhteydessä tekemä anomus saada samassa tarkoituksessa lukea hyväkseen osin maitolaboratoriossa, osin korttikeskuksessa palvelimensa aika jätettiin huomioon ottamatta.

Lääketieteenlisensiaatti G. Palander, joka sopimuksen nojalla oli hoitanut sairaalatarkastajanvirkaa kesäkuun 1 p:stä 1919 ja kesäkuun 1 p:stä 1925 lähtien tuli saamaan mainittuun virkaan vahvistetun luokituksen mukaisesti liittyvän palkan, oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksia varten lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu virka-aikansa.

Johtaja T. Reino oikeutettiin³⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut opettajana Bengtsärin kasvatuslaitoksessa eli heinäkuun 1 p:stä 1914 elokuun 1 p:n 1921, jona viimeainittuna päivänä hänet nimitettiin Vanjoen laitoksen johtajaksi, huolimatta siitä, että hänen myöhempi virkansa kuului ylempään palkkausluokkaan.

Vahtimestari A. Helander, joka syyskuun 1 p:stä 1918 kesäkuun 1 p:n 1923 oli toiminut Vallilan kansakoulun talonmiehenä sekä viimeainitusta ajankohdasta syyskuun 1 p:n 1924 Kaarlenkadun ja sen jälkeen Kaisanien kansakoulun vahtimestarina, oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se edellä mainittu aika, jonka hän ennen syyskuun 1 p:ä 1924 oli ollut kansakoulujen palveluksessa.

Sähkölaitoksen jakeluosaston johtaja R. F. W. Lindbohm oikeutettiin⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen aika tammikuun 1 p:stä 1919 tammikuun 1 p:n 1920, jolloin hän virkaatekevänä hoiti mainittua virkaa, kuitenkin siten, että insinööri Lindbohmien oikeus saada ikäkorotus astuisi voimaan vasta syyskuun 1 p:stä 1925.

Rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin anoi oikeutta ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen sen kesäkuun 1 p:n 1916 ja lokakuun 1 p:n 1919 välisen ajan, jonka hän ennen nimittämistään satamaosaston työpäälliköksi oli toiminut rakennuskonttorin apulaistyöpäällikkönä, perustellen anomustaan siten, että hän koko kaupungin toimessa olemansa ajan oli hoitanut kaupungin satamarakennusten suoranaista johtoa ja että hänen virkansa vuonna 1919 ainoastaan järjesteltiin uudestaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁶⁾ anomukseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 30 §. — ²⁾ S:n 4 p. maalisk. 13 §; vrt. tätä kert. siv. 141. — ³⁾ S:n 11 p. marrask. 19 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. elok. 32 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. elok. 18 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. marrask. 21 §.

Evätyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ lihan tarkastusaseman kassanhoitajan H. G. Ahlbergin tekemän anomuksen, että hän ikäkorotuksen saamiseksi saisi lukea hyväkseen sen kuuden vuoden ajan, jonka hän ennen nimittämistään kassanhoitajaksi oli toiminut lihan tarkastusaseman päiväkirjanpitäjänä.

Samoin kaupunginvaltuusto epäsi²⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemän esityksen, että työpäällikkö S. Randalin ja apulaistyöpäällikkö V. Hirn edellinen kaupungininsinööriin, jälkimmäinen työpäällikön sijaiseksi määrättyinä saisivat pitää heille vakinaisissa toimissaan kuuluvat ikälisäykset.

Kaupunginpalvelija A. A. Nyberg, joka tammikuun 15 p:stä 1883 heinäkuun 1 p:n 1888 oli palvellut Helsingin poliisilaitoksessa, joka silloin oli kunnallinen laitos, ja maaliskuun 15 p:nä 1903 oli nimitetty kaupunginpalvelijaksi raastuvanoikeuteen, oli kaupunginvaltuustolta anonut oikeutta saada eläkkeen saamiseksi lukea virkavuosina hyväkseen poliisilaitoksessa palvelmansa ajan. Kaupunginvaltuusto hylkäsi³⁾ kuitenkin hänen anomuksensa rahatoimikamarin ehdotettua sen evättäväksi sen nojalla, ettei hakija ollut yhtäjaksoisesti ollut kaupungin palveluksessa, ettei kaupungin viranpitäjillä siihen aikaan, jolloin hakija erosi toimestaan poliisilaitoksessa, ollut eläkeoikeutta, sekä että myöntymisestä mainittuun anomukseen tulisi ennakkopäätös, jota vastedes tultaisiin käyttämään hyväkseen.

Palkkausmäärärahan ylittäminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että vuoden menosääntöön uusien virkain palkkoja ja sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten merkittyjä määrärahoja sai ylittää tarpeellisilla määrillä.

Hyvitys kaupungin komiteain ja valiokuntain jäsenyydestä. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän⁵⁾ mukaisesti rahatoimikamari lähetti selvityksen kaupungin viranomaisten asettamain lautakuntain, hallitusten, valiokuntain ja komiteain jäsenyydestä maksettavista palkkioista voimassa olevista määräyksistä sekä tapauksissa, joissa tällaisia määräyksiä ei ollut olemassa, niihin nähden noudatetusta käytännöstä. Siitä kävi ilmi, että korvausta ylimalkaan ei ollut suoritettu valiokuntain ja komiteain jäsenille, joiden työ kuitenkin kamarin mielestä oli yhtä rasittava ja aikaa vievä kuin lautakuntain jäsenen. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että kaupungin viranomaisten asettamain komiteain ja valiokuntain jäsenille toistaiseksi suoritettaisiin 50 markan palkkio kokoukselta; että mainittu palkkio suoritettaisiin kaupungin viranpitäjille ainoastaan siinä tapauksessa, ettei puheena oleva komitea ollut sen viranomaisen asettama, jonka alainen viranpitäjä lähinnä oli; sekä että edellä esitettyä päätöstä oli sovellettava kesäkuun 1 p:stä 1925 lukien.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti⁷⁾ kaupunginvaltuutetun tehtävästä vuonna 1925 maksettavan korvauksen 40 markaksi kokoukselta ja puheenjohtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Inventtaajain palkkio. Kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaajille myönnettiin⁸⁾ 1,000 markan palkkio kullekin eli yhteensä 5,000 markkaa, joka määrä oli suoritettava valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 24 §. — ²⁾ S:n 11 p. marrask. 13 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 37 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 127. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 7 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. tammik. 7 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. huhtik. 18 §; ks. tätä kert. siv. 146.

Majoituslautakunnan virkailijain vuoden 1924 palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ säädetyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta majoituslautakunnan virkailijain palkkioiden vahvistamista niiksi määriksi, jotka heille oli maksettu vuoden 1924 menosäännön mukaisesti, eli yhteensä 8,290 markaksi.

Tuberkulootisten henkilöiden röntgentutkimukset. Terveystenhoitolautakunnalle lähettämässään kirjelmässä oli kaupungin tuberkuloosilääkäri I. Rosqvist huomauttanut röntgentutkimusten suurta merkitystä keuhkotuberkuloositapausten toteamisessa ja samalla ilmoittanut, että koska keuhkotautisten tiedonantotoimistolla ja poliklinikalla ei ollut käytettävänä omaa röntgenkojetta, Marian sairaalan röntgenosaston lääkäri G. Jansson korvauksetta oli toimittanut poliklinikan potilaiden tarpeelliset tutkimukset sekä tarvittaessa antanut heille röntgenhoitoa. Kun potilaiden lukumäärä kuitenkin vuosi vuodelta lisääntyi eikä voitu pitää kohtuullisena, että virkamiehen suoritettavaksi pantiin ylimääräistä työtä, joka ei ensinkään kuulunut hänelle, oli tuberkuloosilääkäri anonut terveystenhoitolautakunnan toimenpidettä, jotta lääketieteentohtori Jansson saisi korvauksen työstään. Terveystenhoitolautakunta lähetti esityksen oman puoltavan lausuntonsa ohella kaupunginvaltuustolle, joka päätti²⁾ myöntää Marian sairaalan röntgenosaston johtajalle G. Janssonille palkkiota 500 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukiin korvaukseksi keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan potilaiden röntgentutkimuksista. Kuluvana vuonna tarvittava määrä, 6,000 markkaa, oli maksettava valtuuston käyttövaroista Terveystenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Paikallisliikenteen rautatietariffit. Eräiden kaupungin ympäristön huvilayhdyskuntain asukkaitten asettama komitea, jonka tarkoituksena oli näiden yhdyskuntain etujen valvominen paikallisliikenteen rautatietariffeja koskevassa kysymyksessä, joita tariffeja vuoden alusta komitean mielestä oli kohtuuttomasti korotettu, anoi kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että valtuusto ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta rautatiehallitus saataisiin alentamaan edellä mainittu korotus kohtuuden rajoihin. Komitea perusteli anomustaan sillä, että sekä valtio että kaupunki olivat rahallisesti tukeneet esikaupunkien rakennustoimintaa helpottaakseen siten Helsingissä vallitsevaa asuntopulaa, mutta että mainittu rautatietariffien korotus kohtuuttomasti vaikeutti tämän johdosta kaupungin ympäristöihin asettuneen väestön toimeentuloa.

Mainittua anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ evätä komitean esityksen, koska kaupunki oli pyrkinyt ja sen valtuuston mielipiteen mukaan edelleen oli pyrittävä järjestämään omia, liikennöivälle yleisölle halpoja yhdysväyliä ympäristöihinsä.

Munkkiniemen ja Haagan linjojen raitiotiemaksut. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä oli Aktiebolaget M. G. Stenius osakeyhtiö ilmoittanut, että yhtiön omistamien raitioteiden liikennetulos vuosina 1915—1923 oli ollut epätydyttävä, minkä johdosta yhtiö anoi lupaa saada korottaa kaupunginvaltuuston vuonna 1920 vahvistamia⁴⁾ matkustajamaksuja. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja rahatoimikamarin puoleltua yhtiön anomusta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ muuttaen Munkkiniemen—Haagan raitioteiden toimilupakirjan 8 §:n d-kohtaa oikeuttaa Aktiebolaget M. G.

¹⁾ Valt pöytäk. 21 p. tammik. 8 §. — ²⁾ S:n 8 p. huhtik. 15 §. — ³⁾ S:n 8 p. huhtik. 23 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1920 kert. siv. 79. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 26 §.

Stenius osakeyhtiön toistaiseksi ja kunnes kaupunginvaltuusto toisin päättäisi kantamaan raitiovaunun käyttämisestä Munkkiniemen tai Haagan ja asianomaisen linjan kaupungissa olevan päätekohtan välillä enintään 2: 50 markkaa vakinaiselta vuorolta.

Lisämääräraha raastuvanoikeudelle. Yhteiselle raastuvanoikeudelle myönnettiin¹⁾ vuoden säästöstä 25,000 markan lisäys sen tarverahoihin.

Ulosottolaitoksen määrärahan ylittäminen ja sille myönnetty lisämääräraha. Koska rahatoimikamari vuoden varrella oli siirtänyt ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin ylimääräisen ulosottoapulaisentoimen ylempään palkkaluokkaan, oli virkaa varten merkitty palkkausmääräraha osoittautunut riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että määrärahan saisi ylittää tarpeen mukaan.

Koska 10,000 markan lisäyksen myöntäminen ulosottolaitoksen tarverahoihin oli osoittautunut tarpeelliseksi, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa tämän määrän vuoden säästöstä.

Rahatoimikamarin lähetettyä kaupunginvaltuustolle maistraatin kamarille jättämän, toisen kaupunginvoudin tekemän anomuksen 4,320 markan määrärahan myöntämisestä kolmannen kanslia-apulaisen palkkaamiseksi kaupunginvoudin konttoriin syyskuun 13 p:stä vuoden loppuun kaupunginvaltuusto, koska puheena olevan konttorin työt tarkempaa tarkkailua ja verojen kannannan jouduttamista tarkoittavien toimenpiteiden johdosta olivat suuressa määrin lisääntyneet, päätti⁴⁾ myöntää pyydetyn määrärahan, joka merkittäisiin menosäännön tilille Uusien virkain palkat.

Vapautus velvollisuudesta korvata ryöstetty rahamäärä. Ulosottoapulainen V. Wainio oli anonut vapautusta velvollisuudesta korvata kaupungille se 4,178: 70 markan suuruinen kunnallisveromäärä, jonka hänen apulaisensa oli perinyt ja joka sittemmin oli tältä ryöstetty. Koska herra Wainio esimiestensä tietäen oli käyttänyt yksityistä apulaista verojen kannantaan ja koska apulaisen ei oltu havaittu tehneen itseään syypääksi mihinkään huolimattomuuteen tai varomattomuuteen, kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ myöntyä hakijan anomukseen sekä peittää kaupungille tätien aiheutuvan tappion käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahoja satamia varten. Koska vuoden menosääntöön poijuja, tihtaaleja ja merimerkkejä, rautatieraiteita ja ruoppausta varten merkityt määrärahat oli arvioitu liian niukasti, myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto vuoden säästöstä mainittuihin määrärahoihin lisäyksiä yhteensä 68,500 markkaa.

Länsisataman valaistusolot. Helsingin tullikamarin esitettyä valituksia sen johdosta, että Jätkäsaaren Laivaranta Helsingin makasiiniosakeyhtiön kivimakasiinin kohdalla sekä makasiinin etelä- ja pohjoispuolella sijaitsevat kentät olivat vailla valaistusta ja rahatoimikamarin tämän johdosta paikalla toimituttamassaan katselmuksessa havaittua valitukset oikeutetuiksi oli kamari kehoittanut sähkölaitosta järjestämään mainittuihin paikkoihin puheena olevan kivimakasiinin kohdalle 39 valopistettä, joiden kustannukset laitos oli arvioinut 30,000 markaksi ja vuotuiset ylläpitokustannukset 14,000 markaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ toimenpiteen ja merkitsi⁸⁾ vuoden 1926 menosääntöön tarkoitukseen tarvittavan määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 4 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 12 §. — ³⁾ S:n 9 p. jouluk. 18 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. marrask. 12 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 24 §; vrt. vuod. 1924 kert. siv. 240 (oikaistu tieto). — ⁶⁾ S:n 25 p. marrask. 6 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. lokak. 11 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. jouluk. 12 §.

Koska Länsisataman hiilisatama oli syksyn kuluessa valmistunut ja rautatieviranomaiset olivat panneet sikäläisten rautatieraiteiden liikennöimisen ehdoksi valaistuksen aikaansaamisen alueelle, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa 47,100 markkaa valaistuksen järjestämiseksi eräihin määrättyihin paikkoihin. Mainittu määrä oli suoritettava ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin pantava maksettavaksi vuoden 1926 menosääntöön koko hiilisataman valaistusta varten merkittävästä määrärahasta.

Länsisataman satamakannanta. Helsingin kaupungin ja Helsingin maasiiniosakeyhtiön välillä tehdyn sopimuksen²⁾ mukaisesti mainittu yhtiö toimitti liikenne-, tuulaaki- ja satamamaksujen kannannan Länsisatamassa saaden tästä korvausta 25 % toimitetun kannannan määrästä. Tämän johdosta menosääntöön oli merkitty 500,000 markan suuruisen korvausmääräraha, joka kuitenkin sataman liikenteen kasvamisen johdosta osoittautui riittämättömäksi. Kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ vuoden tilierotuksesta 500,000 markkaa lisäykeksi mainittuun määrärahaan.

Satamakannantakonttorin määrärahain ylityksiä. Satamahallituksen ilmoitettua, että vuoden 1924 menosääntöön satamakannantakonttorin lämpöä ja valoa varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ että mainitun määrärahan sai ylittää 10,000 markalla.

Palolaitoksen määrärahain ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Rahatoimikamarin oikeutettua palotoimikunnan 4,000 markalla ylittämään palolaitoksen vuoden 1924 vedenkulutusmäärärahan kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ hyväksyä tämän toimenpiteen.

Palotoimikunnan ilmoitettua että eräät palolaitoksen menosääntöön merkityt määrarahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ vajauksen peittämiseksi osoittaa vuoden säästöstä yhteensä 70,950 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ rahatoimikamarin toimenpiteen oikeuttaa poliisilaitoksen ylittämään eräitä vuoden 1924 menosäännön määrärahoja yhteensä 55,000 markalla; ylityksen oli pääasiassa aiheuttanut eräiden lastujen siirtäminen vuodesta 1923 vuoteen 1924.

Poliisimestari oli anonut maaherralta 36,000 markan määrärahaa kuuden ratsuhevosien ostamiseksi poliisilaitokselle ja asiasta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa. Valtuusto päätti⁸⁾ antamassaan vastauksessa ilmoittaa, että kaupunki suostui suorittamaan $\frac{2}{7}$ edellä mainituista kustannuksista.

Samoin kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ kaupungin puolesta sitoutua säädettyssä suhteessa ottamaan osaa uuden valokuvauskoneen hankkimisesta poliisilaitoksen etsivälle osastolle aiheutuviin, 6,500 markkaan nouseviin kustannuksiin.

Uudenmaanläänin lääninkonttori oli lähettänyt lopullisen laskelman poliisilaitoksen menoista vuonna 1924. Laskelmasta ilmeni, että kaupungin osuus eli $\frac{2}{7}$ näistä kustannuksista oli 4,768,936: 78 markkaa, jota vastoin menosääntöön oli merkitty tarkoitukseen ainoastaan 4,493,000 markkaa. Erotus johtui siitä, että eräät määräykset valtion virkailijain ikälisäyksistä olivat astuneet voimaan vuonna 1924 ja siitä aiheutuneet lisämenot oli otettu valtion saman vuoden lisämenoarvioon, jota kuitenkin ei ollut vahvistettu kaupungin vuoden 1925 menosääntöä laadittaessa. Kaupunginvaltuusto osoitti¹⁰⁾ puuttuvan määrän, 275,936: 78 markkaa, vuoden tilierotuksesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 7 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 70. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7 p. lokak. 17 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. tammik. 13 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. jouluk. 10 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. tammik. 16 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. maalisk. 2 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. huhtik. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. huhtik. 7 §.

Koska erään poliisilaitokselle ostetun auton hinta suoritettiin erissä, osittain vasta vuonna 1926, oikeutettiin ¹⁾ rahatoimikamari uudelleen merkitsemään mainitun vuoden menosääntöön kaupungin osuus auton oston ²⁾ aiheuttamista kustannuksista.

Lastensuojelutoimintaa varten myönnettyjen määrärahojen ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Rahatoimikamari oli oikeuttanut lastensuojelulautakunnan ylittämään vuoden 1924 menosääntöön yksityistä elänteelleantoa ja jatko-opetusta varten merkityn määrärahan 300,000 markalla, ja kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä tämän toimenpiteen. Ylitys oli aiheutunut elänteelle annettujen lasten luvun lisääntymisestä ja heistä suoritettavien maksujen kohoamisesta.

Sittemmin lastensuojelulautakunta ilmoitti, että elänteelle annettujen lasten valvontaa uuden köyhäinhoitolain määräysten mukaisesti oli ollut tehostettava, mikä oli aiheuttanut ylimääräisiä matkakustannuksia lautakunnan toimihenkilöille, sekä että myöskin lasten kuljetuskustannukset olivat ylittäneet arviomääränsä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta osoittaa 10,000 markkaa lisäykseksi lautakunnan matkakustannusmäärärahaan.

Köyhäinhoidon määrärahojen ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Vuonna 1924 vallinneen työttömyyden ja elintarpeiden hintain kohoamisen johdosta köyhäinhoidon suoranaisten avustusten määräraha oli osoitautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut köyhäinhoitolautakunnan ylittämään puheena olevan määrärahan 150,000 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ tämän toimenpiteen.

Eri syistä ja ensi sijassa talvella ja keväällä vallinneen työttömyyden aiheuttaman hädän johdosta olivat köyhäinhoidon menosääntöön suoranaisia kotiaivustuksia sekä päivähoitokustannuksia varten merkityt määrarahat käyneet riittämättömiksi, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ vuoden tilierotuksesta osoittaa edelliseen määrärahaan 800,000 markan ja jälkimmäiseen 100,000 markan lisäyksen.

Lisämäärärahoja terveydenhoitoa varten. Terveystenhoitolautakunnan ilmoitettua, että eräät menosääntöön merkityt määrarahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ käyttövaroistaan Terveystenhoito nimisen pääluokan kohdalta yhteensä 79,306: 95 markkaa lisämäärärahoja, jotka jakautuivat seuraaviin eriin: 4,000 markkaa maitonäytteiden ostamiseen, 10,000 markkaa apuhenkilökunnan palkkaamiseen, 10,000 markkaa veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle, 22,436 markkaa kunnan hammaspoliklinikalle, 1,600 markkaa tuberkuloosikodin Kotkankadun talossa n:o 5 olevan huoneiston vuokraa varten, 10,000 markkaa vuokra-avun ja elintarpeiden jakamiseksi tuberkuloosisille henkilöille, 20,000 markkaa parantolahoidon kustantamiseksi tuberkuloosisille henkilöille sekä 1,270: 95 markkaa Oulunkylän kesäpäiväparantolalle.

Kunnallisen hammaspoliklinikan perustamiseksi myönnetyn apurahan käyttö. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa terveydenhoitolautakunnan vuonna 1925 käyttämään sen määrän, n. 100,000 markkaa, joka oli jäljellä vuoden 1924 menosääntöön kunnallisen hammaspoliklinikan perustamiseksi merkitystä määrarahasta; mainittu määrä oli jäänyt käyttämättä sen johdosta, että poliklinikan johtajantointa ei oltu täytetty mainittuna vuonna. Ilmoitus merkittiin ⁷⁾ pöytäkirjaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. huhtik. 7 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 93. — ³⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 22 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. marrask. 17 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. lokak. 18 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. tammik. 11 §.

Lisämäärärahoja sairaanhoitotarkoituksiin. Sittenkuin oli osoittautunut, että menosääntöön sairaanhoitotarkoituksiin merkityt määrärahat olivat olleet liian niukasti arvioitua, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta mainittuihin määrärahoihin yhteensä 123,210 markan lisäyksen.

Määräraha Marian sairaalalle. Käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ 64,000 markkaa jääkaapin ja astiainpesukoneen hankkimiseksi Marian sairaalaan.

Koska potilasluvun lisääntyminen Marian sairaalan kirurgisella osastolla oli tehnyt välttämättömäksi ottaa sairaalaan yhden pesijättären lisää, mutta menosäännössä ei ollut määrärahaa hänen palkkaamiseksi, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin sairaalain ylihallituksen esityksestä myöntää tarkoitukseen käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta 8,400 markkaa.

Määräraha Nikkilän mielisairaalalle. Vahvistettaessa vuoden menosääntöä kaupunginvaltuuston käyttövarat sairaanhoidon varten arvioitiin⁴⁾ huomioon ottaen, että niillä oli kustannettava eräitä kaluston y. m. uutishankintoja Nikkilän mielisairaalan vasta perustettua osastoa varten. Sitten kaupunkin sairaalain ylihallitus oli ilmoittanut, että kaluston ostoon tarvittiin 277,701 markkaa ja tarpeellisen vaatevaraston hankkimiseen osastolle 326,275 markkaa, ja valtuusto päätti⁵⁾, että pyydetyt määrät maksetaisiin sen edellä mainituista käyttövaroista.

Kansakoulujen määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan ylittämään seuraavat koulujen vuoden 1924 menosäännön määrärahat: koulutarvikkeiden määrärahan 24,000 markalla, lämpö- ja valomäärärahan 10,000 markalla, puhtaanapito-, siivoamis- ja vedenkulutusmäärärahan 4,000 markalla ja tarverahamäärärahan 3,200 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ kamarin toimenpiteen.

Lisämääräraha valmistavalle poikain ammattikoululle. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli anonut, että kaupunginvaltuusto myöntäisi lisäyksen valmistavan poikain ammattikoulun palkkauskäyttörahaan, jotta kouluun voitaisiin perustaa uusi suomenkielinen rinnakkaisluokka, ja perustellut anomustaan siten, että suomenkielisille osastoille pyrkijäin luku oli kasvanut siihen määrään, että useina vuosina oli ollut mahdotonta ottaa vastaan läheskään kaikkia pyrkijöitä. Johtokunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾, että valmistavaan poikain ammattikouluun lukuvuoden 1925—26 alusta lukien perustettaisiin uusi suomenkielinen rinnakkaisluokka sekä että päätöksestä aiheutuvat, kuluvaan vuoteen kohdistuvat kustannukset suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahojen myöntäminen kaupunginkirjastolle. Käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti⁸⁾ 9,500 markkaa lisäyksiä kaupunginkirjaston ylimääräisten apulaisten määrärahaan sekä 3,000 markkaa lisäyksiä laitoksen tarverahamäärärahaan. Määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi m. m. sen johdosta, että lainausliike oli lisääntynyt ja sanomalehtihuoneisiin oli ollut järjestettävä ylimääräistä valvontaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 9 §. — ²⁾ S:n 25 p. marrask. 18 §. — ³⁾ S:n 18 p. helmik. 17 §. — ⁴⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 118. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 19 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. tammik. 14 §, 4 p. helmik. 7 § ja 13 p. toukok. 10 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. elok. 12 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. jouluk. 21 §.

Vesivärimaalausten osto. Neljän B. Taljaminin vuonna 1827 maalaaman, Helsingin kaupungista ja sen ympäristöistä saatuja aiheita esittävän vesivärimaalauksen ostamiseksi kaupungin museoon kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 13,000 markkaa.

Teknillisten laitosten määrärahan ylittäminen. Vesijohtolaitoksen ilmoitettua rahatoimikamarille, että eräät laitoksen vuoden 1924 menosääntöön merkityt määrarahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, pääasiassa koska työpalkat oli maksettu ylemmän asteikon mukaan kuin menosääntöä laadittaessa oli arvioitu sekä koska Vanhankaupungin saostusaltaiden katto vastoin olettamuksia oli todettu niin lahoksi, että se täytyi rakentaa kokonaan uudestaan, kamari oli oikeuttanut laitoksen yhteensä 268,000 markalla ylittämään kyseelliset määrarahat sekä edelleen myöntänyt kaupungin yleisten töiden hallitukselle oikeuden ylittää vesijohtolaitoksen virkailijain vuoden 1924 palkkausmäärärahän 38,001: 70 markalla, kaasulaitoksen vastaavan määrärahan 51,647: 50 markalla ja sähkölaitoksen saman määrärahan 159,507: 71 markalla kaikkien näiden osoittauduttua riittämättömiksi sen johdosta, että palkat mainitun vuoden kolmantena neljänneksenä oli suoritettu ylemmän asteikon mukaan, kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu. Nämä toimenpiteet sekä sähkölaitoksen oikeuttamisen 139,150 markalla ylittämään eräät laitoksen vuoden 1924 menosääntöön merkityt määrarahat kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾.

Sittemmin oli osoittautunut, että vieläkin eräät teknillisten laitosten vuoden 1924 menosäännön määrarahat olivat olleet liian niukat tarkoituksiinsa, minkä johdosta valtuusto oikeutti ³⁾ vesijohtolaitoksen yhteensä 44,621: 62 markalla, kaasulaitoksen 38,617: 34 markalla ja sähkölaitoksen 84,972: 75 markalla ylittämään kyseelliset määrarahat.

Koska kuluvan vuoden menosääntöön kesäloman järjestämiseksi vesijohtolaitoksen työntekijöille merkitty määräraha elinkustannusindeksiluvun kohoamisen johdosta ei riittänyt tarkoitukseensa, valtuutti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto laitoksen tarvittavalla määrällä ylittämään mainitun määrärahan.

Sähkölaitoksen oikeuttaminen poistamaan tileistä turbogeneraattorin arvon. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ oikeuttaa sähkölaitoksen poistamaan tileistä maaliskuun 8 p:nä 1924 tapaturmaisesti turmeltuneen turbogeneraattorin kirjaanpannun arvon, 84,665: 49 markkaa.

Ilmapuristinlaitteen osto. Rahatoimikamari ilmoitti, että valtio todennäköisesti talvella 1926 aloittaisi suuria louhintatöitä, joissa lukuisat poraajat saisivat työtä, sekä että kamari välttääkseen niitä vaikeuksia, joita poraajien puute saattoi aiheuttaa kaupungin tasoitustöille, oli valtuuttanut rakennuskonttorin ryhtymään toimenpiteisiin täydellisen ilmapuristinlaitteen hankkimiseksi, jota varten kamari oli merkinnyt vuoden 1926 menosääntöehdotukseen 90,000 markan määrärahan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ tämän toimenpiteen.

Työkalujen osto. Kaupungininsinöörin ilmoitettua, että rakennuskonttorin työkaluvarastot kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla käyntiin pantujen hätäaputöiden johdosta olivat käyneet riittämättömiksi, päätti ⁷⁾ val-

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 8 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 7 § ja 18 p. helmik. 10 §. — ³⁾ S:n 4 p. maalisk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. maalisk. 12 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. jouluk. 15 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. maalisk. 10 §.

tuusto osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 50,000 markkaa tarpeellisten työkalujen ostoon.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ilmoittanut rahatoimikamarille, että Salmisaareen vievän uuden liikenneväylän töiden loppuun suorittaminen vahvistetun ajan kuluessa tuotti vaikeuksia, koska rakennuskonttorilla oli pengerrysmaan kuljetukseen käytettävänä ainoastaan yksi veturi, joka ei ollut aivan toimintavarma, sekä koska kaupungin sähkönosturit, joiden lukumäärä oli aivan riittämätön, vasta keskikesällä vapautuisivat käytettäväksi mainittuun tienrakennustyöhön. Tämän johdosta rahatoimikamari oli valtuuttanut rakennuskonttorin 74,000 markalla ostamaan varaveturin sekä yhteensä 51,000 markalla kaksi sähkönosturia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ tämän toimenpiteen ja päätti¹⁾, että varat maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vuoden 1926 menosääntöön.

Lisämääräraha rakennuskonttorille. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta 42,000 markan suuruisen määrärahan rakennuskonttorin työpajan toisen konemestarin palkkaamiseen vuonna 1925.

Lisämäärärahojen myöntäminen puhtaanapitolaitokselle. Koska eräät vuoden menosääntöön puhtaanapitoa varten merkityt määrärahat eri syistä ylitettäisiin yhteensä 389,500 markalla, mistä kuitenkin 47,500 markkaa aiheutui työpalkkain kohoamisesta, jota varten menosäännössä oli erityinen määräraha, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa käyttövaroistaan Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalta 90,000 markkaa sekä vuoden tilierotuksesta 252,000 markkaa käytettäväksi edellä mainitun vajauksen peittämiseen.

Keskuskeittolan määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti, että vuonna 1924 toimeenpantu höyryn hinnan korotus sekä mainitun vuoden harvinaisen pilvinen ilma olivat lisänneet keskuskeittolan kustannuksia, minkä johdosta kamari oli oikeuttanut mainitun laitoksen johtokunnan ylittämään keittolan mainitun vuoden lämpömäärärahan 40,000 markalla ja valomäärärahan 10,000 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen.

Määrärahan siirto. Rahatoimikamari ilmoitti katsoneensa suotavaksi, että eräät määrät, joita vuonna 1924 ei oltu voitu käyttää tarkoituksiinsa, saisi siirtää vuoteen 1925, ja sen johdosta oikeuttaneensa kaupungin yleisten töiden hallituksen siirtämään mainittuun vuoteen uusien leivinuunien hankkimiseksi Marian sairaalaan myönnetyn 100,000 markan määrärahan sekä Suvilahden kasarmin sisustustöitä varten myönnetyn määrärahan jäännöksen, 138,202: 90 markkaa.

Edelleen siirrettiin kamarin päätöksen nojalla seuraavat määrärahat kokonaan tai osaksi vuoteen 1925 puhelinkeskuspöydän hankkimiseksi kunnalliskotiin ja puhelinjohdon panettamiseksi sinne myönnetty 21,700 markan määräraha, erinäisiä omakotialueiden vesijohtotöitä varten merkitty 100,000 markan määräraha; omakotialueiden uusia teitä varten merkitty 200,000 markan määräraha sekä omakotialueiden viemärijohtoja varten merkitty 300,000 markan määräraha. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ kamarin edellämainitut toimenpiteet.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Ruotsin kuninkaan elokuussa odotetun vierailun johdosta valmisteluvaliokunta oli ehdottanut, että hänelle, mikäli

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 21 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 21 §. — ³⁾ S:n 11 p. marrask. 11 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. tammik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. helmik. 6 § ja 18 p. helmik. 9 §.

kaupunkia koski, valmistettaisiin arvokas vastaanotto ja että siinä tarkoituksessa hankittaisiin lippuja ja lipputankoja, siistittäisiin satama-alue, korjattaisiin eräitä julkisia rakennuksia ja yleisiä paikkoja, toimeenpantaisiin ilotulitus y. m., ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ tähän myöntyen osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta 200,000 markkaa tähän tarkoitukseen sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin valmisteluvaliokunnan kanssa ryhtyä tarpeellisiin täytäntöönpanotoimiin.

Tätä päätöstä vastaan esittivät vtt J. E. Aalto ja J. E. Nuru yhteisesti kirjallisen vastalauseen, jossa huomautettiin, että mainittu päätös, joka koski ylimääräisen määrärahan myöntämistä, olisi ollut tehtävä $\frac{2}{3}$:n ääntenemmistöllä, että yksi päätöksen tekoon osaa ottanut vt sen jälkeen kuin äänestysesitykseen oli vastattu, nimenomaan pyysi äänestystä toimitettavaksi nimenhuudoin, mutta että puheenjohtaja epäsi tämän pyynnön, ja edelleen, että puheena olevan määrärahan tarkoituksena ei ollut kunnan yhteinen hyöty, vaan ainoastaan erään ryhmän luokkaetujen ja kunnianhimon tyydyttäminen, sekä lopuksi, että tällainen kunnan varain käyttö oli omiaan lisäämään sitä suurta tyytymättömyyttä, joka jo epäoikeudenmukaisen verotusjärjestelmän johdosta vallitsi kaupungin työväestössä.

Sittenkuin valituksentekijät tämän lisäksi olivat valittaneet Uudenmaan läänin maaherralle kaupunginvaltuuston edellä mainitusta päätöksestä ja tällöin pääasiassa toistaneet vastalauseessa esitetyt perustelut, päätti²⁾ valtuusto, jolta maaherra oli pyytänyt asiasta selitystä, anoa, että valitus evättäisiin, siihen viitaten, että vahvistettuun menosääntöön merkittyjen kaupunginvaltuuston käyttövarojen myöntämiseen korkeimman hallinto-oikeuden tuollaisista tapauksista antaman päätöksen mukaan ei tarvittu määräenemmistöä. Vastauskirjelmään päätettiin liittää asianomainen pöytäkirjanote, josta ilmeni, ettei asiaa käsiteltäessä ennen nuijan iskua pyydetty nimenhuudoin toimitettavaa äänestystä.

*Työttömyyden lieventämistä tarkoittavat toimenpiteet*³⁾. Helsingin ammatillinen keskusneuvosto r. y. sekä eräs työttömien asettama komitea olivat anoneet toimenpiteihin ryhtymistä kaupungin työttömän väestön keskuudessa vallitsevan hädän lieventämiseksi, etusijassa järjestämällä töitä eritoten naisille ja mikäli tämä ei voinut tapahtua riittävässä laajuudessa, myöntämällä suoranaisia avustuksia. Rahatoimikamari, jolta oli pyydetty lausuntoa tästä asiasta, oli huomauttanut, että kaupungin töissä kesällä oli ollut tavattoman suuri määrä työntekijöitä ja että osa näistä syksyllä töiden päätyttyä oli ollut erotettava. Kamari oli sen vuoksi asettanut erityisen valiokunnan, jonka tuli ehdottaa mahdollisen työttömyyden sattuessa käyntiin pantaviksi soveltuvia töitä. Tämä valiokunta oli puolestaan ehdottanut, että naisten työtuvat saisivat käytettäväkseen 100,000 markkaa ja kaupunkilähetys 50,000 markkaa työttömille naisille soveltuvien töiden järjestämiseen. Suuri osa mainituista naisista oli tosin aikaisemmin työskennellyt erilaisissa ulkotöissä ja soveltui sängen huonosti suorittamaan ehdotettuja ompelu- y. m. töitä, mutta kamari puolsi kuitenkin myöntymistä valiokunnan anomukseen, koska kaupungille täten aiheutuva kustannus ei olisi suurempi kuin jos todella työttömät naiset otettaisiin köyhäinhoidon huostaan, ja koska se ammattiopetus, jonka he tulisivat saamaan, lisäisi heidän mahdollisuuksiaan elättää itsensä.

Rahatoimikamarin ehdotusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ myöntää 150,000 markkaa töiden järjestämiseksi naisille marras- ja joulukuun aikana.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 34 § ja 12 p. elok. 1 §. — ²⁾ S:n 28 p. lokak. 4 §. —

³⁾ Ks. myös tätä kert. siv. 41, 54 ja 200. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. lokak. 17 §.

Ompelukurssien järjestäminen työttömille naisille. Rahatoimikamari teki selkoa naisten työtupain johtokunnan lähettämästä ja kamarin hyväksymästä ehdotuksesta, että työttömille naisille järjestettäisiin ompelukursseja. Koska työtupain käytettävänä olevat menosäännön määrärahat kuitenkin ilmeisesti eivät riittäisi ehdotuksen toteuttamiseen, anoi kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi toimenpiteen. Anomukseen myönnyttiin ¹⁾ ja kamaria kehoitettiin ¹⁾ aikanaan tekemään esitys tarvittavain lisämäärärahain myöntämisestä.

Hätäaputyöläisten palkat. Samalla kuin kaupunginvaltuusto lieventääkseen vallitsevaa ankaraa työttömyyttä päätti ²⁾ antaa hätäaputyönä leventää Pakaankatua sekä repiä erään Neitsytpolun tontilla n:o 5 sijaitsevan vanhan puurakennuksen, määräsi ³⁾ valtuusto, että mainittuihin töihin otettaville työläisille maksettaisiin palkka, joka oli 15 % alempi menoarvion mukaisissa kaupungin töissä oleville työläisille maksettua, sekä että ensin mainituilla työläisillä ei olisi oikeutta kaupungin vakinaisille työläisille tuleviin erikoisetuihin, kuten kesälomaan, eläkkeeseen y. m.

Toimenpiteitä kaupungin töistä aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi. Selvitelläkseen kaupungin teknillisten laitosten, yleisten töiden ja puhtaanapitolaitoksen työoloja ja työmenetelmiä sekä mahdollisuuksia vähentää niitä tuntuvia rahamääriä, joilla mainittujen laitosten uutistyo- sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset rasittivat kaupungin menosääntöä, olivat kaupungininsinööri, rakennuskonttorin työpäälliköt, teknillisten laitosten johtajat sekä puhtaanapitolaitoksen johtaja kaupunginjohtajan kutsusta kokoontuneet yhteiseen neuvotteluun ja sen tuloksena antaneet pääasiassa seuraavansisältöisen mietinnön ⁴⁾:

Siihen asti kaupungin yleisissä töissä noudatettu työjärjestelmä oli toiminut tyydyttävästi ja olisi siksi säilytettävä siten, että satama- ja katutyöt suoritettiin osin sopimus-, osin tuntipalkkatoina, kuitenkin mahdollisimman suuressa määrin noudattamalla sopimusjärjestelmää, jota vastoin urakka-järjestelmää olisi sovellettava ainoastaan yksityisiin erikoisrakennustöihin. Rakennuskonttorin huonerakennusosaston olisi samoin kuin aikaisemmin annettava eräät määrättyt työt urakalle ja käytettävä kokonaisurakkajärjestelmää ainoastaan töissä, joita osaston tavallinen teknillinen työvoima ei ehtinyt suorittaa. Urakkajärjestelmään nähden yleensä kokouksen osanottajat olivat olleet sitä mieltä, että sille oli annettava etusija silloin, kun urakoitsijalla kaupungin laitoksiin verrattuna oli suurempi asiantuntemus ja kokemus sekä käytettävänään konelaitteita ja erikoisesti koulutetut työntekijät, kuitenkin aina edellyttäen, että urakalle annettu työ voitiin edeltäpäin tarkkaan määrätä suoritukseen ja kustannuksiin nähden. Kaupunginvaltuuston vuonna 1921 tekemän päätöksen ⁵⁾ mukaisesti oli kaupungin teknillisten laitosten velvollisuus suorittaa kaikki vesi-, kaasu- ja sähköjohtotyöt kaupungin rakennuksissa. Koska käytännössä usein oli osoittautunut vaikeaksi noudattaa tätä määräystä, oli mietintöön otettu ponsi, jossa ehdotettiin, että kaupungin virastot antaessaan töitä urakalle velvoitettaisiin hankkimaan tarjoukset myöskin siltä kaupungin laitokselta, joka suoritti puheena olevan laatuisia töitä, mutta että asianomainen hallitus saisi vapaasti valita edullisimman tarjouksen, mahdollisesti huomioon ottaen myöskin, missä määrin laitoksella, jolle työ uskottaisiin, oli töitä suoritettavanaan. Työtehon parantaminen olisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 41 ja 54. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 31 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16, liite I. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 209.

työkustannusten vähentämiseksi välttämätön ja mahdollinenkin, jos asetettaisiin riittävä määrä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti palkattuja työnjohtajia ja varustettaisiin nämä nopeilla kulkuneuvoilla, jotka tekisivät heille mahdolliseksi valvoa useiden työmaiden työtä. Samassa tarkoituksessa olisi myöskin otettava käytäntöön riittävän suuri liikkumatila jokaisen ammatin ylimmän ja alimman palkan välillä, jolloin olisi mahdollista vapaammin kuin ennen järjestellä työntekijän palkka hänen työnsuorituksensa mukaisesti. Työntekijäin kesälomista, sairas- ja hautausavustuksista, tapaturmavakuutuksesta y. m. johtuvia runsaita kustannuksia voitiin vähentää ainoastaan mahdollisuuden mukaan supistamalla työntekijäin lukua, ja kokouksen osanottajat ehdottivat tässä mielessä osin, että kesälomat, jotka siihen asti kaupunginvaltuuston vuonna 1917 antamien määräysten¹⁾ mukaisesti oli myönnetty kesäkuukausina, t. s. vuoden kiireimpänä aikana, sijoitettaisiin siihen vuodenaikaan, jolloin asianomaisten poissaolo huomioon ottaen työn laadun tuottaisi vähimmin haittaa, osin, että kaupunginviranomaiset tekisivät asianomaiseen paikkaan esityksen, että työpäivää kaupungin töissä saisi kesäkuukausina pitentää ja talvikuukausina vastaavasti lyhentää.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja puhtaanapitohallituksen annettua lausuntonsa yllämainitusta mietinnöstä oli rahatoimikamari käsitellyt kysymystä ja lähettänyt valtuustolle kaikki asiassa syntyneet asiakirjat ynnä oman lausuntonsa²⁾. Kamari, joka kaikkeen olennaiseen nähden yhtyi mietinnössä esitettyihin näkökohtiin, huomautti, että esitetyn selvityksen tarkoituksena oli ollut ainoastaan valaista mahdollisuuksia vähentää jo päätettyjen töiden kustannuksia, koska kysymys säästäväisyyden noudattamisesta määrärahoja myönnettäessä oli riippuvainen siitä harkinnasta, jonka alaiseksi määrärahan tarve kussakin erikoistapauksessa joutui asianomaisessa virastossa. Sittenkuin kamari edelleen oli huomauttanut, että osa komitean lausumista toivomuksista voitiin toteuttaa ilman valtuuston päätöstä ja omasta puolestaan ehdottanut evättäväksi ehdotuksen virkaloman siirtämisestä määräämättömään vuodenaikaan, mahdollisesti talvikuukausiin, koska loman tarkoitus kamarin mielestä sen johdosta jäisi saavuttamatta, kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi vapauttaa kaupungin virastot ja laitokset valtuuston vuonna 1921 niille määräämästä velvollisuudesta teettää määrättyt johtotyöt kaupungin teknillisten laitosten toimesta, mutta velvoittaa ne sellaisia töitä varten hankkimaan tarjoukset teknillisiltä laitoksilta ja antamaan näille etusijan työtä suoritettaessa, ellei tällöin mahdollisesti syntyvä lisäkustannus ollut huomattava;

jättää komitean ehdotuksen työntekijäin virkalomaa koskevain määräysten muuttamisesta huomioon ottamatta;

oikeuttaa kaupungin hallitukset uusia työntekijöitä kaupungin palvelukseen ottaessaan soveltamaan palkkaustariffia, joka pysyttämällä voimassa olevat suurimmat palkat salli 30 %:in näistä palkoista nousevan eron ylimmän ja alimman palkan välillä jokaisessa ammatissa sekä poikkeustapauksissa oikeutti maksamaan palkan, joka 10 %:lla ylitti vahvistetun suurimman palkan;

tehdä valtioneuvostolle esityksen marraskuun 27 p:nä 1917 8 tunnin työpäivästä annetun lain muuttamisesta siten, että työaika kaupungin ulkotoissa toukokuun 1 ja marraskuun 1 p:n välisenä aikana sai olla 9, mutta marraskuun 1 ja toukokuun 1 p:n välisenä aikana ainoastaan 7 tuntia; sekä

¹⁾ Ks. vuod. 1917 kert. siv. 147. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

antaa rahatoimikamarille toimeksi antaa täsmällinen ehdotus täksi lainmuutokseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto, joka kylläkin piti periaatetta työpalkan soveltamisesta henkilökohtaisen työnsuorituksen mukaan oikeana ja huomiota ansaitsevana, päätti¹⁾, ettei ehdotus suuremman erotuksen aikaansaamisesta samassa ammatissa maksetun suurimman ja pienimmän palkan välille toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä, koska kysymys koko palkkausjärjestelmän muuttamisesta piakkoin joutuisi käsiteltäväksi. Muilta kohdin valtuusto lopullisesti hylkäsi¹⁾ kaikki sekä rahatoimikamarin että sen komitean tekemät ehdotukset, mikäli niiden ratkaiseminen oli valtuuston asia.

Puhtaanapitolaitoksen palveluksessa olevien ajomiesten palkat. Kuljetustyöläisten liiton osaston n:o 4 tekemän anomuksen, että niiden puhtaanapitolaitoksessa työskentelevien ajomiesten tuntipalkkoja, jotka suorittivat työtä omilla hevosilla, korotettaisiin 10 % lokakuun 1 p:stä 1924 lukien, koska kaupungin muillekin viranpitäjille ja työntekijöille oli myönnetty²⁾ palkankorotus, kaupunginvaltuusto epäsi³⁾, koska puheena olevien ajomiesten palkat maksettiin sopimuksen mukaan, minkä johdosta kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kaupungin viranpitäjäin ja työntekijäin palkkausjärjestelmän muuttamisesta ei ollut sovellettavissa heihin.

Teknillisten laitosten työntekijäin oikeus ikäkorotuksen saamiseen. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten työpaikkajärjestö oli anonut, että mainittujen laitosten tuntipalkkaiset työntekijät saisivat ikäkorotusta määrätyn palvelusajan jälkeen samalla tavalla kuin kuukausipalkkainen henkilökunta, sekä ehdotti, että asetettaisiin komitea tässä mielessä uudistamaan kunnan työntekijäin ikäkorotuksista ja eläkkeistä voimassa olevia määräyksiä. Esityksestä antamassaan lausunnossa oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus viitaten laitosten johtajain antamaan lausuntoon huomauttanut, että luokiteltujen, kuukausipalkkaisten toimien ja tuntipalkkaisten toimien välillä vallitsi määrätty ero. Ensinmainittuun ryhmään kuuluivat paitsi konttorihenkilökuntaa ainoastaan mestarit, esimiehet, koneenkäyttäjät, vastuunalaiset lämmittäjät y. m., ja heiltä vaadittiin erikoispätevyyttä. Muut tilapäisemmät työntekijät saivat tuntipalkan, joka saattoi määrätyissä rajoissa vaihdella yksityisten työntekijäin ammattitaidon y. m. seikkain mukaan. Yritys jossain määrin vakiinnuttaa työntekijäin palkat sovelluttamalla niihin elinkustannusindeksin mukaan liukuvaa palkkajärjestelmää oli epäonnistunut, koska tuntipalkkoja indeksistä riippumatta oli ollut pakko korottaa sen mukaisesti, mitä yleisillä työmarkkinoilla vastaavissa ammateissa maksettiin.

Tutustuttuaan edellä mainittujen kirjelmäin sisällykseen kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ evätä järjestön anomuksen.

Kaupungin työntekijöille suoritettava sairas- ja hautausapu. Kaupungin yleisten töiden hallituksen, puhtaanapitohallituksen ja kaupungin teknillisten laitosten johtajain annettua rahatoimikamarille lausuntoa kamarin asettaman komitean laatimasta ehdotuksesta säännöksi sairaus- ja hautausavun sekä vapaan lääkärinhoidon järjestämisestä Helsingin kaupungin työntekijöille⁵⁾ oli kamari käsitellyt kysymystä sekä sen jälkeen lähettänyt kaupunginvaltuustolle kaikki asian aiheuttamat asiakirjat sekä oman ehdotuksensa puheena olevain avustusten maksamisen perusteiksi⁶⁾. Kamari oli toi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 26 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 77. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 25 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. huhtik. 20 §. — ⁵⁾ Ks. vuod. 1922 kert. siv. 261. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

sin kuin komitea sitä mieltä, että sairausaikaa, jona työntekijä saisi nauttia täydet palkkaedut, ei olisi tehtävä suorastaan eikä yksinomaan riippuvaksi siitä ajasta, jonka hän oli ollut kaupungin palveluksessa, vaan että kaupungin viranomaisille tässä kohden olisi jätettävä suuremmat harkintamahdollisuudet. Mitä taas hautausavustukseen tuli, katsoi kamari oikeudenmukaisemmaksi, että jokaisessa kuolemantapauksessa maksettaisiin sama avustus, osin koska hautauskustannukset olivat kaikille jotenkin samanlaiset, osin koska työntekijäin kuukausipalkat olivat hyvin erisuuruiset ja sitäpaitsi samallakin henkilöllä vaihtelivat eri kuukausina. Muuten kamari yhtyi komitean ehdotukseen ja esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että asianomainen hallitus, lautakunta tai johtokunta oikeutettaisiin enintään kuudelta viikolta yli lain määräämän ajan harkintansa mukaan maksamaan Helsingin kaupungin palveluksessa olevalle työntekijälle palkka sairauden ajalta, jolloin työntekijän olisi esitettävä asianomaisen viranomaisen hyväksymän lääkärin antama sairaustodistus;

että työntekijä, jolle oli myönnetty täysi palkka kolmea viikkoa lyhyemmältä sairausajalta, oikeutettaisiin esittämänsä lääkärintodistuksen nojalla saamaan korvaus lääkärinhoidosta;

että työntekijä, joka yhtämittaa vähintään kuusi kuukautta oli ollut ja edelleen oli kaupungin palveluksessa, oikeutettaisiin saamaan kaupungilta korvaus siitä maksusta, jonka hän voimassa olevan sairaalataksan mukaan oli suorittanut hänelle jonkin kaupungin sairaalan kirurgisella osastolla suoritetusta leikkauksesta;

että, jos työntekijä vähintään kuusi kuukautta oli ollut ja kuollessaan edelleen oli kaupungin palveluksessa, hänen oikeudenomistajansa oikeutettaisiin saamaan hautausavustusta 1,500 markkaa kerta kaikkiaan; sekä

että yllämainitut määräykset astuisivat voimaan vuoden 1926 alusta.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta, joka sen jälkeen oli valmistellut asiaa, oli rahatoimikamarin komitean kanssa yhtä mieltä siitä, että sairasavun tuli olla riippuvainen siitä ajasta, jonka työntekijä oli ollut kaupungin palveluksessa. Valiokunta oli tällöin pitänyt määräävänä sitä näkökohtaa, että kysymys työväen sairasavusta ja sen saamisen ehdoista kuului työsopimukseen ja että kaupunginvaltuuston tekemä päätös sairasavustuksen myöntämisestä kaupungin työntekijöille tuottaisi näille suuremman turvallisuuden, jos avustuksen myöntämistä käytännössä ei jätettäisi kokonaan riippuvaiseksi asianomaisen hallituksen harkinnasta. Jos sairasavustukset suoritettaisiin harkinnan mukaan, voisi sitäpaitsi olla seurauksena, että avustukset maksettaisiin eri perusteiden mukaan siitä riippuen, miten eri hallitukset käyttäisivät harkintavaltaansa. Valiokunta oli myöskin laatinut ehdotuksen määräyksiksi kaupungin työntekijöille tulevasta sairas- ja hautausavusta ja siinä edellä esitetyistä syistä pääasiassa noudattanut komitean ehdotusta. Kuitenkin oli tehty se muutos, että 3 vuotta palvelleelle työntekijälle ehdotettiin taattavaksi sairasapu 6 viikon sairausajalta. Koska osa kaupungin työntekijöistä työsopimuslain nojalla oli oikeutettu saamaan 2 viikon sairasavun palvelusajan pituuteen katsomatta, oli valiokunta sitä paitsi poistanut komitean ehdottaman määräyksen, että oikeus sairasapuuun astuisi voimaan kuuden kuukauden palvelusajan jälkeen. Edelleen oli ehdotukseen lisätty määräys, että työntekijälle siten vakuutettua sairasapua ei myönnetty, jos tauti oli sattunut oloissa, jotka työsopimuslain mukaan estivät saamasta laissa säädettyä sairasapua. Rahatoimikamarin ehdotuksen maksuttoman lääkärinhoidon antamisesta työntekijälle, jolle sairauden vuoksi oli myönnetty täysi

palkka lyhyemmältä ajalta kuin kolmelta viikolta, valiokunta ehdotti evättäväksi ollen sitä mieltä, että työntekijä, joka sairauden takia oli estynyt suorittamasta työtään, ei kohtuudella voinut vaatia muuta etua kuin että kaupunki myönsi hänelle määrätyltä ajalta täyden palkan ja siten taloudellisesti turvasi hänelle saman aseman kuin jos hän olisi täysissä työvoimissaan. Tähän tuli lisäksi, että ehdotuksen soveltaminen niissä tapauksissa, jolloin sairauden kestämisäika vain niukasti ylitti tai alitti säädetyn 3 viikon rajajan, aiheuttaisi vääryyttä, koska 3 viikkoa tai hiukan kauemmin sairastanut työntekijä siihen katsomatta, että hänellä olisi yhtä monta tai kenties useampiakin virkavuosia kuin toisella 3 viikoksi tai lyhyemmäksi ajaksi sairastuneella ja siis vähemmän apua tarvitsevalla työntekijällä, siitä huolimatta joutuisi epäedullisempaan asemaan kuin viimeksimainittu sen johdosta, että hän tosin saisi palkan jonkin verran pitemmältä sairausajalta, mutta sen sijaan jäisi kokonaan vaille maksuttoman sairaanhoidon etua. Myöskään ehdotettu suoritettun leikkausmaksun korvaus ei valiokunnan mielestä ollut sitä laatua, että se olisi kaupunginvaltuuston yleisellä päätöksellä taattava kaupungin työntekijöille. Kuitenkin valiokunta katsoi olevan ajateltavissa tapauksia, jolloin leikkauskulujen korvaamista tarkoittavan anomuksen epämistä voisi pitää kohtuuttomana, minkä johdosta valiokunta esitti, että asianomaiset hallitukset sellaisissa säällittävissä tapauksissa saisivat käytettävinsä olevista määrärahoista myöntää korvauksen ilman erityistä valtuuston myöntämää valtuutusta. Hautausapua työntekijän kuoltua valiokunta katsoi olevan maksettava kuolinpesälle sekä siinä tapauksessa, että hän vähintään kuusi viikkoa oli ollut ja kuollessaan edelleen oli kaupungin toimessa, että myös jos työntekijä nautti eläkettä, ja avustuksen suuruus voitiin sopia vasti vahvistaa 1 kuukauden palkkaa tai eläkettä vastaavaksi, ei kuitenkaan 1,500 markkaa vähemmäksi. Valiokunta oli vielä ottanut ehdotukseensa määräyksiä, jotka takasivat työntekijälle, joka työssä sattuneen tapaturman johdosta nautti avustusta, sairastus- ja hautausapuun nähden samat edut, jotka kuuluivat muille työntekijöille.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä ja vahvistaa noudatettavaksi valmisteluvaliokunnan laatiman ehdotuksen määräyksiksi Helsingin kaupungin työntekijöille tulevasta sairastus- ja hautausavusta²⁾.

Kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutus. Vuonna 1920 kaupunkiliiton hallitus anoi, että kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyisi laaditun ehdotuksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen säännöiksi ja periaatteellisesti päättäisi vakuuttaa kaupungin palveluksessa olevat vakuutusvelvolliset työntekijät suunnitellussa yhdistyksessä. Asiaa ei silloin ratkaistu³⁾, vaan sitä valmistelemaan asetettiin valiokunta, joka kuitenkin jätti kysymyksen lepäämään, koska valtioneuvosto paraikaa valmisteli lakia työntekijäin tapaturmavakuutuksesta. Sittenkuin mainittu laki heinäkuun 17 p:nä 1925 oli julkaistu, oli kaupunkiliiton hallitus uudestaan käsitellyt kysymystä kaupunkien vakuutusvelvollisuuden järjestämisestä ja tällöin neuvoteltuaan Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervon kanssa laatinut ehdotuksen osin kuntain omien työntekijäin tapaturmavakuutuksen, osin yksityisten työntantajain ryhmävakuutuksen hoitamisen ehdoiksi sekä ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 10 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. siv. 109. — ³⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 115.

vakuuttaa kaupungin omat työntekijät hallituksen mainitsemin ehdoin Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa ja valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään mainitun yhtiön kanssa sopimuksen, joksi yhtiö myöhemmin esittäisi ehdotuksen;

ottaa työväen tapaturmavakuutuksesta heinäkuun 17 p:nä 1925 annetun lain 25 §:ssä säädetyn yksityisten työnantajain ryhmävakuutuksen Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa hallituksen mainitsemin ehdoin ja valtuuttaa kamarin kaupungin puolesta allekirjoittamaan yhtiön kanssa tehtävän sopimuksen; sekä

antaa hallituksen vuonna 1920 tekemän esityksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen perustamisesta tällä kertaa raueta.

Sittemmin Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervo sekä Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Patria, Keskinäinen vakuutuslaitos Sampo, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Ilmarinen, Tapaturmavakuutusyhtiö Työnvaara, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Louhi ja Vakuutusosakeyhtiö Kansa olivat tarjoutuneet kukin erikseen, mutta yhteisvastuulla vakuuttamaan kaupunkien ja kauppalaan työntekijät sekä hoitamaan yksityisten työnantajain ryhmävakuutukset. Ensimmäinen vakuutus voitiin järjestää joko määrätyn vuosimaksuin tai voitto- ja tappio-osuuksin. Viimemainittu muoto, jota kaupunki siihen asti oli käyttänyt, antoi kaupungille mahdollisuuden järjestää vakuutuksen yksityiskohdat sekä joko olla yhteisvastuussa muiden tarjouksen hyväksyneiden kaupunkien kanssa tai myös rajoittaa vastuun ainoastaan samassa kaupungissa sattuneita tapaturmia koskevaksi. Viimemainituksessa laadittaisiin Helsingin kaupungille erityinen konttokurantti. Ryhmävakuutukset olivat aiotut järjestettäväksi siten, että vakuutusyhdistyksen asiamies kaupungin valtuuttamana asianomaisen verotusviranomaisen luona laatisi luettelon niistä työnantajista, jotka laiminlyötyään vakuutusvelvollisuutensa automaattisesti liittyivät kaupungin yhteiseen ryhmävakuutukseen; että yhtiön laadittua kutakin työnantajaa varten kantokuitin vakuutusmaksut perittäisiin kunnallisverojenkannannan yhteydessä niiltä työnantajilta, jotka olivat liittyneet kaupungin yhteiseen ryhmävakuutukseen; että yhtiö suorittaisi kaupungille 5 % perityistä vakuutusmaksuista korvaukseksi kannannan suorittamisesta; että yhtiö luovuttaisi kaupungille puolet niistä vakuutusmaksuista, jotka kannettaisiin kaksinkertaisina niiltä työnantajilta, jotka olivat laiminlyöneet ilmoitusvelvollisuutensa tai antaneet vääriä tietoja; sekä että 1 kohdassa mainittu asiamies välittäisi vakuutusasiakirjat, suorittaisi vahingoittuneille heille tulevat korvaukset sekä hoitaisi muut vakuutuksesta aiheutuvat tehtävät, jotta ei kaupungille tässä suhteessa koituisi mitään kustannuksia.

Asiasta antamissaan lausunnoissa rahatoimikamari oli m. m. huomauttanut, että edellä mainitun, heinäkuun 17 p:nä 1925 annetun lain määräykset, vaikkakin vakuutusvelvollisuutta oli joissakin tapauksissa laajennettu, ei aiheuttanut periaatteellisia muutoksia kaupungin omaan työntekijäin vakuutukseen, ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kehoittaa kamaria edelleenkin huolehtimaan tästä vakuutuksesta edellä mainitun työväen tapaturmavakuutuslain edellyttämässä laajuudessa. Edelleen valtuusto päätti evätä ehdotuksen, että kaupunki näitä vakuutuksia ottaessaan sitoutuisi yhteisvastuuseen maan muiden kaupunkien kanssa; antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yllä selostetun, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervon, Tapaturmavakuutus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 11 §; vrt. Kunnall. asetuskok. siv. 149.

osakeyhtiö Patrian, Keskinäisen vakuutuslaitos Sammon, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Ilmarisen, Tapaturmavakuutusyhtiö Työnvaaran, Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Louhen ja Vakuutusosakeyhtiö Kansan tekemän tarjouksen pohjalla, jotka yhtiöt olivat sitoutuneet yhteisesti vastaamaan vakuutuksista, tehdä yhden tai useamman kanssa näistä yhtiöistä lopullisen sopimuksen siitä yksityisten työnantajain työntekijäin ryhmävakuutuksesta, joka yllämainitun lain 25 §:n säännöksen mukaan on kaupungin otettava; sekä antaa Kaupunkiliiton hallituksen vuonna 1920 tekemän esityksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen perustamisesta raueta.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustusrahojen jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti ¹⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä erästä anomusta lukuun ottamatta, jossa haluttua avustusta ei oltu määritelty, nousi aina 1,290,650 markkaan, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 720,000 markkaa. Valiokunnan oli sentähden täytynyt asettua epäävälle tai tinkivälle kannalle sellaisiinkin anomuksiin nähden, joiden tarkoitus olisi sen mielestä ansainnut kannatusta. Tässä oli valiokunta katsonut olevan noudattaminen puheenaolevain avustusten jaossa aikaisemmin sovellettua periaatetta, nimittäin, että määrärahoja oli etusijassa myönnettävä niille yrityksille ja laitoksille, jotka jo olivat toiminnassa ja joiden toiminnan jatkuminen edellytetyn apurahan saamatta jäämisen johdosta voi joutua uhanalaiseksi, ja näiden joukosta etusijassa niille, joita kunta oli aikaisemmin avustanut, jota vastoin uusia yrityksiä ja laitoksia vasta toisessa sijassa oli voitu ottaa huomioon. Toimeenpannessaan anottujen määrärahojen välttämätöntä supistamista oli valiokunta niinikään koettanut mahdollisimman vähän tinkiä lastenhoitotarkoituksiin pyydetystä avustuksista. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä suoritettava samoin kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1926 helmikuun kuluessa jättämään kaupunginvaltuustolle selontekonsa niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Valiokunnan kaikki ehdotukset hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ seuraavat avustukset:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunnalle koulun voimassapitoon	Smk	4,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten ..	»	1,000: —
Nuoris- ja raittiusseura Fylgialle iltakurssien järjestämiseksi sekä sen siirtolapuutarhaa varten	»	6,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeletoista varten	»	5,000: —
Finlands svenska skolungdomsförbund nimiselle liitolle sen Bromarvissa olevaa kesäsiirtolaa varten	»	5,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjain puutarhatöitä, urheilua ja kerho-		

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 9 §.

toimintaa sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa varten	Smk	25,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle lasten koulupuutarhain ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Finlands allmänna svenska folkskollärar- och -lärrinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyä varten	»	12,000: —
Valkonauha-yhdistykselle:		
sen tyttökodin voimassapitoon	»	20,000: —
» Espoossa olevan vastaanottokodin voimassapitoon	»	8,000: —
Helsingin poikakotisäätölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon	»	8,000: —
Neiti T. Soldanille Grankullan lasten hoito-opiston voimassapitoon	»	12,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolan johtokunnalle siirtolan voimassapitoon	»	6,000: —
Suomen lastenhoito-yhdistykselle	»	50,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle:		
kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
huoltola- ja huoltosisartoimintaa sekä varattomien äitien vaatetusavustuksia varten	»	12,000: —
Fredrikserin lastenseimen toimikunnalle lastenseimen voimassapitoon	»	15,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten	»	30,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle kesävirikistyksen hankkimiseksi työläisnuorisolle	»	6,000: —
Maitopisara-yhdistykselle:		
maidon ostoon lapsille ja äideille	»	60,000: —
uuden aseman voimassapitoon Käpylässä	»	20,000: —
Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistykselle sen Pukimäellä olevan toipumakodin voimassapitoon	»	10,000: —
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle kahden lasten kesäsiirtolan voimassapitoon sekä matkakulujen suorittamista varten	»	35,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle:		
sen palvelijatarkodin voimassapitoon	»	10,000: —
vapaapaikan voimassapitoon Lepopirtissä	»	5,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	3,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	»	6,000: —

Suomen merimieslähetyksseuralle sen toimintaa varten merimiesten hyväksi	Smk	10,000: —
Helsingin kasvatustaloudellisen talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	25,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijatarten kodin voimassapitoon	»	15,000: —
Pelastusarmeijalle sen yhteiskunnallista toimintaa varten	»	50,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	12,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Helsingin kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	6,000: —
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingistä kotoisiin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten	»	10,000: —
Yhteensä Smk		720,000: —

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaiseen käyttöön nähden oli alistettava sellaisen valvonnan alaisiksi, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytöstä noudatettavaa menettelyä koskeissa säännöissä, siten, että

Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingfors svenska folkhögskola opiston toimikunta, nuoriso- ja raittiusliitto Fylgia, Brage-yhdistys ja Finlands svenska skolungdomsförbund ovat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Finlands allmänna svenska folkskollärar- och -lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Valkonauha-yhdistys tyttökotiin nähden, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, Helsingin rouvasväenyhdistys, neiti T. Soldan Grankullan lastenhoitopistoonsa nähden, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto kerhotoimintaansa nähden sekä saman liiton Helsingin kaupungin osasto, Fredrikssperin lastenseimen toimikunta, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison hyväksi suoritettavaan työhön nähden sekä Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys ovat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Maitopisara-yhdistys, Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto huoltola- ja huoltosisart toimintaan sekä vaatetusavun jakoon nähden ovat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys on kansanlastentarhain johtokunnan alainen;

Valkonauha-yhdistys vastaanottokotiinsa nähden, Helsingin kasvatustaloudellinen talouskoulu, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetyksseura sekä Helsingin työväenyhdistys ovat sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin sokeainyhdistys, Pelastusarmeija ja Helsingin kaupunkilähetys yleiseen toimintaansa nähden ovat köyhäinhuoltolautakunnan alaiset;

Yhdistys Kirjoja sokeille on kaupunginkirjaston johtokunnan alainen;

Helsingin kansankonservatorio on musiikkilautakunnan alainen; sekä Helsingin raittiusseura ja Alkoholistiparantola Turva ovat raittiuslautakunnan alaiset;

että lisäehtoina seuraavain avustusten nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:

Finlands svenska skolornadsförbund yhdistyksen: että liitto tulevana kesänä varasi 10 köyhälle, Helsingistä kotoisin olevalle alkeiskoulun oppilaalle tilaisuuden kuukauden kesäoleskeluun Bromarvissa olevassa kesäsiirtolassaan;

Maitopisara-yhdistyksen: että yhdistys vuoden kuluessa perusti maidonjakeluaseman Käpylään;

Helsingin työväenyhdistyksen: että sen kirjaston täydentämiseksi myönnetty määräraha käytettiin ammattikirjallisuuden ostoon; sekä

kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, että niiden samalla kuin sopivissa tapauksissa oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus tai asianomainen lautakunta voi katsoa tarpeelliseksi antaa; sekä että asianomaisille johto- ja lautakunnille annettaisiin kaupunginvaltuuston edellä kerrotusta päätöksestä tieto niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Käpylän vapaaehtoisen palokunnan avustaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ Käpylän vapaaehtoiselle palokunnalle anomuksesta 15,000 markan avustuksen sen letkuvaraston täydentämiseksi käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen avustaminen. Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen anottua, että kaupungin menosääntöön merkittäisiin 25,000 markan vakinainen vuotuinen määräraha yhdistyksen Pukinmäellä olevan toipumakodin toiminnan turvaamiseksi, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto sitomatta kaupunkia vastaisuudessa suorittamaan pyydettyä avustusta merkitä vuoden 1926 menosääntöön 25,000 markkaa edellä esitettyyn tarkoitukseen.

Eväty anomus kesäsiirtolan kannattamisesta. Tammisaaren lähelle perustetun Knipnäsin kesäsiirtolan johtokunta oli anonut kannatusapua kaupunginvaltuuston käyttövaroista ja samalla ilmoittanut, että siirtolassa, joka oli aiottu yhteensä 100 lapselle, voitiin varata tilaa 50 Helsingistä kotoisin olevalle lapselle. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan huomautettua asiasta antamassaan lausunnossa, että siihen asti kaupungin lasten hyväksi harjoitettua kesäsiirtolatoimintaa voitiin laajentaa, jos tarkoitukseen saatiin lisävaroja, minkä vuoksi ei ollut syytä kääntyä uuden yrityksen puoleen, jonka johdosta, järjestelystä ja valvonnasta ei ollut esitetty mitään selvitystä, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ evätä edellä mainitun avustusanomuksen.

Äitiyseläkkeet. Talousarviota käsiteltäessä vt Sillanpää ehdotti, että rahatoimikamaria kehoitettaisiin antamaan ehdotus määräyksiksi sellaisesta kunnan äitiyseläkkeestä, että äidit, jotka olivat vaille elättäjää ja itse hoiti-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 16 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 41 §. — ³⁾ S:n 13 p. toukok. 19 §.

vat lapsiaan sekä joiden vuositulot eivät ylittäneet 6,000 markkaa, saivat kaupungilta avustuksen, jonka määrä olisi riippuvainen elätettävien luvusta ja jota maksettaisiin, kunnes lapset olivat täyttäneet 16 vuotta. Edelleen esitti vt Sillanpää, että valtuusto kehoittaisi rahatoimikamaria antamaan ehdotuksen kansakoululasten ruokinnan järjestämiseksi siten, että kaikille oppilaille varattaisiin tilaisuus päivittäin väliaikana saada koulusta lämmin ruoka-ateria. Tämän johdosta valtuusto päätti¹⁾ antaa valmisteluvaliokunnan tehtäväksi ehdottaa, miten vtn Sillanpään edellä mainittua ehdotusta oli valmisteltava.

Maitopisarayhdistykselle myönnetyn apurahan käyttäminen. Jaettaessa yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahaa oli²⁾ Maitopisarayhdistykselle myönnetty 80,000 markan suuruinen määräraha, josta 20,000 markkaa oli tarkoitettu jakelusasemaa varten, jonka yhdistys aikoi perustaa Käpylän puutarhaesikaupunkiin. Sittenkuin yhdistys kuitenkin oli ilmoittanut, etteivät sen varat riittäneet aiotun aseman perustamiseen, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että yhdistys sai käyttää puheena olevan määrän, 20,000 markkaa, yleisen toimintansa hyväksi ilman muita ehtoja kuin ne, jotka oli vahvistettu määrärahan muun osan, 60,000 markan, käyttämiselle.

Työttömien avustaminen. Lieventääkseen vallitsevan työttömyyden aiheuttamaa hätää valtuusto päätti⁴⁾ osin panettaa alulle eräitä hätäaputoita⁵⁾, osin osoittaa käyttövaroistaan Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta 175,000 markkaa jaettavaksi köyhäinhuoltolautakunnan toimesta vuokraavustuksina niitä tarvitseville henkilöille. Tästä määrästä oli 125,000 markkaa suoritettava valtuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta ja 50,000 markkaa samoista varoista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta. Sitäpaitsi valtuusto myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta 75,000 markkaa köyhäinhuoltolautakunnan käytettäväksi ruoka-avustusten jakamiseksi työttömyyden johdosta hätää kärsiville henkilöille.

Eväyty anomus tehdaslaitoksen avustamisesta. Kaupunginvaltuusto epäsi⁶⁾ kirjanpitäjä J. A. Lindströmin tekemän anomuksen, että hänelle osoitettaisiin sopiva tontti tehtaan perustamiseksi lastenvaunujen, leikkikalujen y. m. valmistamista varten sekä myönnettäisiin avustusta suunnittelemaansa likeyritystä varten, esim. lainana kunnan varoista 75,000 markkaa.

Ruotsalaisen pikkukouluseminaarin avustaminen. Svenska småskolseminariet nimisen oppilaitoksen johtokunnan anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ merkitä vuoden 1926 menosääntöön 12,500 markkaa mainitun johtokunnan käytettäväksi seminaariin yhdistetyn harjoituskoulun ylläpitämiseen kevätlukukautena 1926.

Eväyty anomus avustuksen myöntämisestä Kansalaiskorkeakoululle. Kansalaiskorkeakoulun kannatusyhdistys oli viitaten siihen, että mainitun oppilaitoksen tarkoituksena m. m. oli valmistaa kunnallisia toimihenkilöitä, anonut, että koulun toiminnan kannattamiseksi kaupungin vuoden 1926 menosääntöön merkittäisiin 50,000 markan suuruinen avustus. Rahatoimikamari oli kuitenkin talousarvioehdotusta laatiessaan jättänyt tämän anomuksen huomioon ottamatta, koska oppilaitos vasta äskettäin oli aloittanut toimintansa ja sen työtä siten oli vaikea arvostella sekä koska yhtiö ei ollut esittänyt

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 91. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. elok. 33 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. tammik. 31 § 18 p. helmik. 27 § ja 18 p. maalisk. 20 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 41 ja 54. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 33 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. jouluk. 26 §.

minkäänlaista selvitystä oppilaitoksen taloudellisesta tilasta. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ rahatoimikamarin toimenpiteen hyväksyen evätä esityksen.

Voimistelusalin rakennuttamisen avustaminen. Helsingin naisvoimistelijat niminen yhdistys oli anonut avustusta kunnan varoista voimistelusalin rakentamista varten, mutta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä anomuksen, koska yhdistys ei ollut esittänyt selvitystä rakennussuunnitelmistaan eikä yrityksen rahoittamisesta ja kannattavuudesta sekä koska kysymys kunnallisten voimistelusalien rakennuttamisesta oli paraillaan vireillä.

Teatterien avustaminen. Sörnäisten työväen näyttämön kannatusyhdistyksen anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ mainitulle yhdistykselle käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta 20,000 markan apurahan teatterin teknillisten apuneuvojen parantamiseksi ehdoin, että rahatoimikamarille aikanaan annettaisiin tilitys varain käytöstä.

Kongressien y. m. avustaminen. Kahdettatoista pohjoismaista koulu-kongressia järjestämään asetetun toimikunnan anottua, että kaupunki myöntäisi 50,000 markkaa mainitun, Helsinkiin kesän aikana kokoontuvan kongressin aiheuttamien menojen peittämiseksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää tarkoitukseen 20,000 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Suomen kaupunkiliitto ilmoitti, että Kansainvälinen kaupunkiliitto aikoi pitää Pariisissa syyskuun 28 p:stä lokakuun 4 p:n kansainväliset kaupunkipäivät. Kaupunkipäivillä oli yksityisten kaupunkien edustajilla oikeus ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätösten tekoon. Ilmoituksen johdosta kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ kaupungille yhden edustajan kongressiin ja päätti, että hänen osanottomaksunsa, 10 kultafrangia, ynnä hänen matkakustannuksensa laskun mukaan suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaisien menojen pääluokan kohdalta.

Suomen sairaanhoitajatyhdistys ilmoitti, että Helsingissä heinäkuun 20—25 p:nä pidettäisiin Kansainvälisen sairaanhoitajatarliiton kongressi, ja anoi, että kaupunginvaltuusto kannattaisi kongressia järjestämällä sen osanottajille ulkoilmajuhlan, kutsumalla, jos mahdollista, sairaanhoitajatarmaailman huomattavimmat johtajat, noin 150—200 henkilöä, juhlatilaisuuteen, jossa kaupunki olisi isäntänä, sekä valitsemalla muutamia valtuuston edustajia olemaan saapuvilla kongressin juhlallisissa avajaisissa. Anomuksen johdosta valtuusto ainoastaan päätti ⁶⁾ myöntää käyttövaroistaan Sekalaisien menojen pääluokan kohdalta 25,000 markan määrärahan mainitun kongressin kustannusten peittämiseksi.

Suomen merimieslähetyseura oli anonut kunnan varoista 10,000 markan avustusta Helsingissä lokakuussa toimeenpantavan merimieslähetykongressin aiheuttamien menojen peittämiseen, mutta rahatoimikamarin ilmoitettua, että kamari oli käyttövaroistaan myöntänyt tarkoitukseen 5,000 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ ainoastaan hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ 10,000 markkaa avustukseksi Helsingissä heinäkuussa pidettävän Pohjoismaiden parlamenttiliiton edustajakokouksen kustannusten peittämiseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. marrask. 22 §. — ²⁾ S:n 7 p. lokak. 22 §. — ³⁾ S:n 4 p. helmik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. huhtik. 21 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. elok. 26 §; ks. myös tätä kert. siv. 151. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 21 p. tammik. 30 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. huhtik. 31 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. kesäk. 32 §.

Sen sijaan kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ Helsingin ampujainpiirin tekemän anomuksen 50,000 markan suuruisen kunnan avustuksen myöntämisestä niistä kilpailuista aiheutuvien kustannusten peittämiseksi, jotka Pohjoismaiden ampumaunioni aikoi elokuussa panna toimeen Helsingissä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen. Asunto-osakeyhtiö Hauhon anottua kunnalta avustusta Vallilan korttelin n:o 545 tontille n:o 8 Hauhontien varrelle suunnittelemaansa rakennusyritystä varten kaupunginvaltuusto valtioneuvoston tammikuun 17 p:nä 1924 ja helmikuun 13 p:nä 1925 sekä valtuuston toukokuun 7 p:nä 1924 tekemissä päätöksissä ²⁾ edellytetyssä järjestyksessä päätti ³⁾ myöntää yhtiölle kunnan varoista 657,000 markan kuoletuslainan, joka osoitettaisiin menosäännön määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille, sekä anoa sosialiministeriöltä yhtiölle 1,095,000 markan suuruisa kuoletuslainaa. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Samaten oli Asunto-osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollonkatu 18 anonut kunnan avustusta sitä asuinrakennusta varten, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa XIII kaupunginosan korttelissa n:o 442 sijaitsevalle Apollonkadun tontille n:o 18, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ edellä mainituissa valtioneuvoston ja valtuuston päätöksissä vahvistetuin ehdoin myöntää yhtiölle 360,000 markan suuruisen kuoletuslainan suoritettavaksi menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille sekä anoa sosialiministeriöltä 600,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä yhtiölle valtion varoista, kaikki edellyttäen, että yhtiön säännöt muutettiin siten, että johtokunnan jäsenluku vahvistettiin viideksi, jolloin jäsenistä kaksi edustaisi yhtiötä, kaksi kaupunkia ja yksi sosialiministeriötä, että kaupunki oikeutettiin valitsemaan yksi ja sosialiministeriö yksi johtokunnan varajäsenistä sekä että osakas antaessaan huoneensa vuokralle vuokraa vahvistettaessa sai lukea hyväkseen myöskin osakepääoman koron.

Edelleen kaupunginvaltuusto samoista syistä päätti ⁵⁾ myöntää kunnan varoista 1,186,000 markan suuruisen kuoletuslainan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 2 nimiselle yhtiölle sekä anoa sosialiministeriöltä mainitulle yhtiölle 950,000 markan kuoletuslainaa valtion varoista.

Asunto-osakeyhtiö Savilalle myönnettiin ⁶⁾ yleishyödyllisille rakennusyhtymille myönnettyihin lainoihin nähden voimassa olevin ehdoin 750,000 markan kuoletuslaina menosääntöön yleishyödyllisille rakennusyrityksille myönnettäviä kuoletuslainoja varten merkitystä määrärahasta. Annuiteetti oli oleva 8 ½ % alkuperäisestä lainamäärästä, siitä korkoa 7 ½ % kunakin vuonna jäljellä olevalle lainamäärälle, ja lisäehdoiksi määrättiin, että yhtiön tuli valita hallitukseensa yksi rahatoimikamarin ehdottama jäsen sekä että henkilöt, jotka jo omistivat osakehuoneiston, eivät saaneet merkitä yhtiön osakkeita.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:n osakkeiden merkitseminen. Sosialilautakunta oli anonut, että kaupunki jatkaisi sitä puolikunnallista rakennustoimintaa, joka aloitettiin ⁷⁾ vuonna 1924, jolloin Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 perustettiin, avustamalla samalla tavalla kahden yhteensä 180 huonetta käsittävän, osin 4-, osin 3-kerroksisen

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. elok. 36 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 101. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. huhtik. 24 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. toukok. 20 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 24 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. jouluk. 39 §. — ⁷⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 104.

kivitalon rakentamista Vallilan korttelin n:o 546 tontille n:o 23 ja korttelin n:o 547 tontille n:o 25. Yritys rahoitettaisiin seuraavasti: lainoja yksityisiltä rahalaitoksilta 2,400,000 markkaa, lainaa valtiolta 950,000 markkaa, lainaa kunnalta 1,186,000 markkaa, osakepääoma 1,408,000 markkaa sekä 352,000 markkaa, mikä määrä koottaisiin siten, että tulevat vuokralaiset rakennusaikana suorittaisivat 2,000 markan käteismaksun jokaista huoneistonsa huonetta kohden. Sosialilautakunnan esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ oikeuttaa yhtiön, joka tuli teettämään mainitut rakennukset, ottamaan nimekseen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 2 siksi ajaksi, jolloin yhtiön osake-enemistöstä oli kaupungin hallussa, sekä merkitä yhtiössä 174 8,000 markan määräistä osaketta, vastaten yhteensä 1,392,000 markkaa, mikä määrä oli suoritettava menosäännön tililtä Osakkeiden merkitsemistä varten pienasunto-osakeyhtiöissä.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Kaupunginvaltuusto myönsi tehtyjen anomusten johdosta seuraaville henkilöille ylimääräiset elinkautiseläkkeet maksettaviksi liukuvan asteikon mukaan seuraavin vuotuisin määrin VI palkka-asteikkoa noudatettaessa:

ormestarinleski E. von Haartmanille 9,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien²⁾;

satamakannantakonttorin siivoojattarelle A. Färmille 4,200 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien³⁾;

kulkutautisairaalan ent. osastonhoitajattarelle O. E. Andersinille 5,400 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen ent. vahtimestarille J. S. Hurmerinnalle 2,400 markkaa lukien kesäkuun 1 p:stä 1924⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarelle A. Ganzowille 3,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien⁶⁾;

Ebeneserkodin johtajattarelle E. Alanderille 17,208 markkaa elokuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

alemman käsityöläiskoulun ent. johtajalle E. A. Törnwallille 5,400 markkaa syyskuun 1 p:stä 1924 lukien⁸⁾;

kaupunginkirjaston vanhemman vahtimestarin G. W. Siljanderin leskelle E. Siljanderille 4,800 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

työnjohtajanleski A. Wirtaselle 3,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

ent. lämmittäjälle E. Nyynöselle 3,876 markkaa lukien marraskuun 1 p:stä 1924¹¹⁾;

työntekijänleski E. K. Koivuselle 2,400 markkaa; eläke maksettiin maaliskuun 1 p:stä lähtien¹²⁾;

työntekijänleski A. M. Pirttiluomalle 3,000 markkaa lukien huhtikuun 1 p:stä 1924¹³⁾;

työntekijänleski J. Sompille 2,100 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien¹⁴⁾; sekä

ulkotyöntekijä I. Toukalle 7,680 markkaa siitä ajankohdasta lähtien, jolloin hän erosi toimestaan¹⁵⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 24 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 27 §. — ³⁾ S:n 9 p. jouluk. 28 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. huhtik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 28 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. marrask. 20 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. elok. 37 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. maalisk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. jouluk. 29 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. jouluk. 30 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. elok. 11 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. maalisk. 19 §. — ¹³⁾ S:n 21 p. tammik. 27 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. marrask. 20 §. — ¹⁵⁾ S:n 13 p. toukok. 8 §.

Evättyjä eläkeanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ ent. kansakoulunopettajan toimittaja F. J. Valbäckin lesken anomuksen, että hänelle myönnettäisiin kunnan varoista vuotuinen apuraha maksettavaksi, kunnes hänen kolme lastaan olivat saavuttaneet laillisen iän.

Kansakoulunopettajatar A. Molanderin anomus saada eläke tai lahjapalkkio evättiin²⁾, koska hakija ei ollut ollut 15 vuotta kaupungin palveluksessa ja koska hän erotessaan toimestaan oli täysissä työvoimissaan.

Siivoojatar S. V. Laukkasen eläkeanomus evättiin³⁾, koska hän oli ollut ainoastaan 6 vuotta kaupungin vakinaisessa palveluksessa eikä hänellä ollut perhettä elätettävänä.

Rouva V. Sirén, tapaturmaisesti kuolleen rakennuskonttorin työntekijän J. F. Sirénin leski, oli anonut kunnan varoista elinkautista eläkettä, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ evätä anomuksen, koska leski Sirén ei ollut esittänyt selvitystä varattomuudesta eikä työkyvyttömyydestä ja sitäpaitsi nautti kaupungilta tapaturma-avustusta.

Työmies K. A. Bergströmin anomus ylimääräisen eläkkeen myöntämisestä palautettiin⁵⁾ valmisteluvaliokuntaan tarkemmin selvitettäväksi.

G. Pauligin lahjoitusrahasto. Rahatoimikamarin ehdotuksesta ja Helsingin kauppavaltuuston antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ liikemies M. Vaskiolle 10,000 markan matka-apurahan Gustaf Pauligin lahjoitusrahaston korkovaroista.

Koska edellä mainitun rahaston vuoden 1925 käytettävänä olevat korkovarot ynnä vuodelta 1924 samoista varoista jäänyt säästö yhteensä tekivät vain 6,680 markkaa, mikä määrä kaupunginvaltuuston mielestä oli liian pieni käytettäväksi lahjoittajan tarkoituksen mukaisesti eli matka-apurahaksi 1 vuoden oleskelua varten ulkomailla, päätti⁷⁾ valtuusto, että mainittuja varoja toistaiseksi ei annettaisi apurahana, vaan että ne lisättäisiin vuoden 1926 korkovaroihin ja aikanaan otettaisiin harkittavaksi, voitiinko rahastosta silloin julistaa haettavaksi kyllin suuri apuraha.

Aviopuolisoiden Isak Mattsson-Kivilän avustusrahaston korkovarojen käyttö. Talonomistajanleski S. Mattsson-Kivilän testamentissaan määrättyä koko jäämistönsä kaupungille hoidettavaksi erityisenä rahastona, jonka korot 100 markan suuruisina erinä jaettaisiin joululahjoiksi Helsingin kaupungista kotoisin oleville vähävaraisille ja kivulloisille henkilöille tai perheille ja kaupunginvaltuuston kaupungin puolesta päätettyä⁸⁾ ottaa vastaan lahjoituksen, oli rahatoimikamari valtuuston toimenannosta selvityttänyt pesän ja valvonut testamentin sekä sen jälkeen antanut kaupunginvaltuustolle selon-
teon pesän varoista, joihin suoritettua selvityksen jälkeen osoittautui kuuluvan Oulunkylässä sijaitseva Dammenin huvila, 20,000 markkaa, 2 Palovakuutusosakeyhtiö Pohjolan osaketta, 600 markkaa, sekä käteistä rahaa 103,500 markkaa tai jos kiinteistöt ja osakkeet arvioitiin käypään arvoonsa, 75,000 markkaan ja 850 markkaan, yhteensä n. 180,000 markkaa. Kamarin asiasta antamaa esitystä esiteltäessä valtuusto hyväksyen siinä tehdyt ehdotukset päätti⁹⁾ antaa köyhäinhuoltolautakunnan tehtäväksi jakaa aviopuolisoiden Mattsson-Kivilän rahaston korkovarot lahjoittajan määräämällä tavalla.

Kaupungille lahjoitettujen varain käyttö. Pöytäkirjaan merkittiin¹⁰⁾, että Pro Helsingfors nimisen rahaston pääoma oli kasvanut 1,000,000 mark-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 23 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 26 §. — ³⁾ S:n 29 p. huhtik. 33 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. huhtik. 32 § ja 17 p. kesäk. 28 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. kesäk. 38 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. tammik. 17 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. jouluk. 7 §. — ⁸⁾ Ks. vuod. 1915 kert. siv. 94. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. kesäk. 18 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. syysk. 11 §.

kaan sen jälkeen kuin säätiön Pro Helsingfors johtokunta oli jättänyt rahatoimikamarille 300,000 markkaa rahaston käyttämättömiä korkovaroja hallittaviksi lahjoituskirjan määräysten mukaisesti.

Lahjoitus palolaitokselle. Sen johdosta, että 50 vuotta oli kulunut kaupunginvaltuuston ensimmäisestä kokouksesta, jätti Kaupunkien yleinen paloapuyhdistys kaupungin palokunnalle yhdistetyn moottoriruisku- ja henkilöauton, joka oli tarkoitettu käytettäväksi apuna tulipaloissa ja samalla palokunnan tarkastusautona. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kiitollisena ottaa lahjoituksen vastaan.

Vuoden 1926 tulo- ja menosääntö. Sittenkuin rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksen²⁾ vuoden 1926 tulo- ja menosäännöksi ja talousarviovaliokunta oli siitä antanut lausuntonsa³⁾, otti kaupunginvaltuusto ehdotukset käsiteltäväkseen sekä vahvisti⁴⁾ kaupungin vuoden 1926 tulo- ja menosäännön⁵⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Velat	Smk	41,764,489: 23
2. Virastot	»	5,886,461: 68
3. Kunnallishallinto	»	13,368,481: 50
4. Palolaitos	»	4,560,919: —
5. Poliisilaitos	»	6,730,521: —
6. Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7. Terveystenhoito	»	5,226,371: 50
8. Sairaanhoidto	»	26,442,114: —
9. Köyhäinhoidto	»	20,100,660: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	11,627,826: 65
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	33,910,171: 65
12. Teknilliset laitokset	»	76,707,528: —
13. Yleiset työt	»	53,387,433: —
14. Katu- ja laiturivalaistus	»	3,184,000: —
15. Puhtaanapito	»	12,240,667: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	8,476,054: —
17. Kiinteä omaisuus	»	7,171,071: 50
18. Eläkkeet ja apurahat	»	1,985,233: —
19. Sekalaiset menot	»	52,537,260: —
Yhteensä Smk		385,318,262: 71

Tulot.

Säästöä vuodelta 1925	Smk	18,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	47,489,000: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	21,926,894: —
3. Terveys- ja sairaanhoidto	»	13,519,970: —
4. Köyhäinhoidto ja lastensuojelutoiminta	»	9,380,298: 45
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	9,767,722: 30
6. Teknilliset laitokset	»	85,269,652: —
7. Yleiset työt	»	980,082: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. tammik. 2 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ³⁾ S:n n:o 31. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35.

8. Puhtaanapitolaitos	Smk	5,425,000: —
9. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	10,358,000: —
10. Kiinteä omaisuus	»	18,007,836: —
11. Sekalaiset tulot	»	1,483,496: —
12. Verotus	»	143,710,311: 96
Yhteensä Smk		385,318,262: 71

Talousarvion laadinnassa huomioon otettuja näkökohtia. Talousarvioehdotusta laatiessaan oli rahatoimikamari muotoon nähden pääasiassa noudattanut edellisten vuosien käytäntöä, koska kysymystä meno- ja tuloarvion perusteiden ja sen asetelman perinpohjaisesta uudistamisesta, jota kamari kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ perusteella valmisteli, ei vielä oltu lopullisesti ratkaistu. M. m. palkkausmomentteja oli kuitenkin selvennetty ja parannettu jakamalla yhteismäärärahat osin luokiteltuja, osin luokittelemattomia virkoja varten tarkoitettuihin määrärahoihin joko eri momentteihin tai esittämällä jako eriteltyssä momentin alla. Edelleen oli merkitty, mitkä toimet oli perustettu ainoastaan määrätyksi ajaksi. Koska teknillisten laitosten vahvistettuun kuoletussuunnitelmaan oli otettu myös konttorikalusto, oli arvokkaamman kaluston hankintaa varten myönnetty määrärahat siirretty uutistöiden ryhmään.

Menosääntöehdotuksessaan rahatoimikamari huomautti, että yleisiä, vahvistettuja perusteita ei ollut olemassa siitä, mitkä määrärahat oli katsottava vakinaisiksi, mitkä taas ylimääräisiksi tai tilapäisiksi, sekä että tällaisten perusteiden aikaansaaminen oli välttämättömän tarpeen vaatima, jotta täysin yhtenäinen ja asianmukainen määrärahain ryhmitteleminen eri pääluokissa olisi mahdollinen.

Asiallisessa suhteessa rahatoimikamari meno- ja tuloarvioehdotusta laatiessaan m. m. oli pyrkinyt ehkäisemään hallintokustannusten y. m. kulunkien nousua sekä noudattamaan mahdollisimman suurta pidättyväisyyttä varojen sijoittamisessa uusiin investoimisiin. Viimeksi mainittua pyrkimystä kohtasivat kuitenkin erittäin monet ja suuret vaikeudet, koska edellisinä vuosina sodan ja inflation johdosta lukuisat oikeutetut tarpeet olivat jääneet tyydyttämättä ja kaupungin kehitys lakkaamatta toi esiin uusia tarpeita, joiden hyödyllisyyttä ja välttämättömyyttä ei käynyt kieltäminen. Joka tapauksessa kamari oli koettanut rajoittaa pääomansijoitusta ja pitää silmällä eri sijoitusten kannattavaisuutta, välttämättömyyttä ja kiireellisyyttä sekä tämän mukaisesti antanut toisille niistä etusijan toisten edellä. Poikkeuksena tästä säännöstä olivat ainoastaan ne uutistymäärärahat, jotka eivät olleet välttämättömän tarpeelliset, mutta jotka kamari oli ottanut ehdotukseensa mahdollisen talvityöttömyyden varalta. Työvälineiden hankintaan kamari ehdotti myönnettäväksi riittävät määrärahat katsoen kehityksen mukaisten työapuneuvojen käytön säästävän tarpeettomia menoja. Poistojen peruutusmäärärahan kamari oli merkinnyt 35,000,000 markaksi. Verojäämät, joita varten poistomäärärahoja ei vielä oltu osoitettu, nousivat lukuun ottaen myöskin vuoden 1926 kannannan arvioidut jäämät n. 56,700,000 markkaan, ja tätä määrää olisi mainittuna vuonna lyhennettävä, jotta talousarvio antaisi oikean kuvan kaupungin rahallisesta asemasta. Kun ei kuitenkaan ollut mahdollista veroäyriä korottamatta yhtenä vuonna saavuttaa tätä tulosta, oli esillä olevaan talousarvioehdotukseen tuloiksi merkitty poistamattomia verojäämiä, joita kaupunki kuitenkin ei voinut toivoa saavansa. Verojäämien vuotuinen lisäys oli noin 14 % verotetusta määrästä. Tämän arvion mukaan tuli ehdotetusta määrarahasta 20,000,000 markkaa käytettäväksi

¹⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 119.

kuluvan vuoden ja 15,000,000 markkaa edellisten vuosien verojäämien poistamiseen, ja jos lähinnä seuraavien vuosien talousarvioiden poistomäärärahat laskettaisiin samaa periaatetta noudattaen, saataisiin siis aikaisempien vuosien viimeiset verojäämät poistetuiksi vuonna 1928. Tulosaäntöä laadittaessa oli samoin kuin edellisinä vuosina poikettu kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksistä sikäli, että vuoden 1925 arvioitu säästö oli merkitty tuloksi huolimatta siitä, että mainittua säästöä paljon suurempi määrä oli sidottu obligatioihin ja verojäämiin. Rahatoimikamari tahtoi kiinnittää huomion siihen epäkohtaan, ettei lainavarojen osoittamisessa noudatettavia erityisesti vahvistettuja yleisiä perusteita ollut olemassa. Edelleen kamari alisti harkittavaksi, eikö olisi syytä muuttaa siihen asti käytännössä ollutta menettelytapaa niiden päätösten tekoon nähden, jotka koskivat pitkäaikaisten lainojen ottamista sekä määrärahein osoittamista vastedes otettavista lainoista. Käytäntö oli näet ollut sellainen, että kaupunki oli käyttänyt suuriakin määriä lainavaroja, vaikka esitys puheena olevan lainan ottamisesta vasta myöhemmin alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Jos valtioneuvosto syystä tai toisesta ei myöntyisikään lainan ottamiseen, joutuisi kaupunki käytettyään rahat etukäteen sangen vaikeaan asemaan. Voitaisiin ajatella sellaista muutosta, että joka kerta kun tuloarvioon merkittäisiin varoja vastedes otettavasta lainasta, tätä koskeva päätös alistettaisiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Myöhemmin otettaisiin käsiteltäväksi kysymykset lainan ottamisen ajasta sekä lainaehdoista, jotka olivat riippuvaiset lainamarkkinain tilasta. Vuoden varrella päätetyt lainavarain osoitukset voitaisiin samalla tavalla joka kerta alistaa valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa niistä mainittavista muutoksista, joita kaupunginvaltuuston hyväksymä vuoden 1926 talousarvio osoittaa vuoden 1925 talousarvioon verrattuna.

Menosääntö. Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin menoja yhteensä 41,764,489: 23 markkaa vuoden 1925 menosäännön 38,043,125: 12 markan sijasta. Suurimman lisäyksen, 4,680,000 markkaa, aiheutti Kurssierotukset nimenen momentti.

Toiseen pääluokkaan, Virastot, merkittiin Maistraatti nimiseen lukuun 54,540 markan määräraha tarkastajan palkkiota varten ¹⁾). Maistraatin anomus lomasijaismäärärahan korottamisesta evättiin. Raastuvanoikeuden lomasijaismäärärahaa korotettiin 4,000 markalla 16 kaupunginpalvelijan lomasijaisten palkkioiden korottamiseksi 400 markasta 650 markkaan. Koska kaupunki oli velvollinen siltä ajalta, joka kului, ennenkuin eräät toimet vakinaisesti täytettiin, suorittamaan säädetyt maksut sivilivirkakunnan leski- ja orpokassalle, merkittiin tähän lukuun mainittuun tarkoitukseen 6,666: 68 markkaa. Ensimmäisen kaupunginvoudin ylim. ulosottoapulaisen palkkauspääräraha merkittiin 26,400 markaksi rahatoimikamarin tämän viranpitäjän luokituksesta tekemän päätöksen ²⁾ johdosta. Ulosmittaustodistajain palkkioiksi ³⁾ merkittiin 15,000 markkaa. Maistraatin käytettäväksi kunnallisverojen perimisen jouduttamiseksi tarkoitettu määräraha jätettiin pois ja sen sijaan merkittiin 554,408 markan suuruinen määräraha ylimääräisiä kansliaja ulosottoapulaisia varten. Tilapäisten ulosottoapulaisten palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin myönnettiin 50,000 markkaa. Rikos-

¹⁾ Vrt. vuod. 1924 kert. siv. 142. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 224. — ³⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 72.

tuomioiden toimeenpanokonttorin määrärahat yhdistettiin eri lukuun, johon samoin kuin edellisenä vuonna merkittiin m. m. 34,800 markan suuruinen erä Tilapäiset apulaiset. Raatihuoneen arkiston menosääntöä vahvistettaessa osoitettiin 3,600 markkaa maistraatin ja raastuvanoikeuden irtaimiston hoitoa varten¹⁾. Toisen pääluokan menojen kokonaismäärä oli 5,886,461: 68 markkaa vastaten 5,090,730 markkaa vuonna 1925.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, poistettiin Rahatoimilaitos nimisestä luvusta erhelaskurahojen määräraha; tarpeen vaatiessa oli sen sijaan käytettävä rahatoimikamarin käyttövaroja. Tilapäisiä apulaisia varten merkittiin 150,000 markkaa vuoden 1925 menosäännön 60,000 markan sijasta; tästä määrästä oli 72,000 markkaa käytettävä tilapäisen sihteerin ja 36,000 markkaa tilapäisen notaarinapulaisen palkkaamiseen. Notaarin lomasijaismääräraha poistui. Satamakannantakonttorin menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon aikaisemmin tehty päätös²⁾ eräiden ylimääräisten viranpitäjien merkitsemisestä vakinaiseen palkkasääntöön. Satamakamreerin virka-apua varten myönnettiin 36,000 markkaa. Puhtaanapito- ja siivousmääräraha korotettiin. Korvaus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle³⁾ merkittiin 660,000 markaksi, siitä 300,000 markkaa korvausta vapaista makuupäivistä, 120,000 markkaa tulli- ja pakkahuoneistojen vuokraa ja 240,000 markkaa korvausta satamakannannasta. Tilastokonttorin ylimääräinen amanuenssi oli vuoden varrella siirretty⁴⁾ ylempään palkkaluokkaan, minkä johdosta menosääntöön merkittiin tarpeellinen määräraha. Sosialilautakunnan neuvontatoimintaa varten tarkoitettu määräraha jaettiin kahteen eri osaan, joista toinen oli tarkoitettu omakotialueilla harjoitettua, toinen taas siirtolapuutarhatoimintaa varten. Työnvälitystoimiston menosääntöön merkittiin²⁾ yhden uuden naisapulaisviran palkka. Kaupunginvaltuuston päätös²⁾ ylimääräisen tarkastusapulaisviran perustamisesta revisionikonttoriin otettiin huomioon. Holhouslautakunnan menosääntöön merkittiin määrärahat sihteerille ja vahtimestarille aikaisemmin myönnettyä⁵⁾ palkankorotusta varten. Oikeusaputoimiston palkkausmäärärahaa korotettiin, koska oikeusavustajan virka oli siirretty ylempään palkkaluokkaan. Rahatoimikamari oli luokitellut raittiudenvalvojain virat, joiden palkat erotettiin eri momentiksi. Raittiyslautakunnan moottoriveneen ja -pyörän käyttökuluihin myönnettiin 10,000 markkaa. Rahatoimikamari oli huomauttanut, että sen käyttövarat vuonna 1925 olivat olleet liian niukasti arvioidut sekä että niiden korottaminen tekisi kamarille mahdolliseksi välttää liian lukuisain pienten määräraha-anomusten esittämistä kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto päättikin korottaa mainittua erää 150,000 markalla eli 750,000 markkaan. Kolmannen pääluokan menojen loppusumma oli 13,368,481: 50 markkaa vastaten 12,238,427: 50 markkaa vuonna 1925.

Neljännen pääluokan, Palolaitos, menojen laskettiin vähenevän 328,671 markalla 4,560,919 markkaan. Tähän pääluokkaan merkittiin yhteensä 380,000 markkaa uutishankintoihin, nimittäin 180,000 markkaa autoruiskun sekä 200,000 markkaa konetikapuunauton alustan ostoon. Uusi oli 30,000 markan suuruinen määräraha bensiinisäiliön ostoa varten.

Poliisilaitoksen menosääntö päättyi 6,730,521 markkaan, mistä 35,000 markkaa oli kaupungin osuus henkilöauton, ratsuhevosten ja valokuvaus-

1) Ks. vuod. 1924 kert. siv. 281. — 2) Ks. tätä kert. siv. 137. — 3) S:n siv. 62. — 4) S:n siv. 226. — 5) S:n siv. 68.

koneen oston aiheuttamista kustannuksista, jotka menot kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli hyväksynyt¹⁾).

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, määrärahat nousivat ainoastaan 11,000 markkaan vuoden 1925 391,750 markan sijasta. Tämä tuntuva vähennys aiheutui melkein kokonaan siitä, että avustukset asevelvollisten perheille oli jätetty pois. Pidettiin oikeimpana jättää ne talousarvion ulkopuolella tilitettäväksi, koska valtiolla voimassa olevan asetuksen nojalla oli oikeus määrätä puheenaolevain avustusten suorittamisesta ja se myös korvasi kaupungille kaikki niistä aiheutuvat menot.

Seitsemännen, Terveystenhoito nimisen pääluokan menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto epäsi terveydenhoitolautakunnan tekemän esityksen lautakunnan puheenjohtajan palkkion korottamisesta, mutta antoi samalla rahatoimikamarin tehtäväksi selvittää kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain yleisen palkkionkorotuksen tarpeen sekä tehdä valtuustolle tarpeelliset muutosehdotukset. Lihakaupan tarkastuksen palkkauskäärärahää määrättäessä otettiin huomioon valtuuston päätös²⁾ kaupungineläinlääkärin viran siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan sekä eläinlääkintäbakteriologin toimen perustamisesta. Vuoden 1925 menosääntöön ylimääräistä kaitsijaa varten otettu tilapäinen määräraha säilytettiin 21,120 markan suuruisena; uusi oli kaupungin kaduilla tapahtuvan makkarakauan valvontaa varten myönnetty määräraha, 4,200 markkaa, laskettuna 40 markan mukaan tarkastuskäynnistä. Kaupunginvaltuuston päätös³⁾ lihan tarkastusaseman kassanhoitajantoimen siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan otettiin huomioon aseman menosääntöä vahvistettaessa. Keuhkotautisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle myönnettiin uusi 6,000 markan suuruisen määräraha röntgentutkimuksia varten. Kunnan hammaspoliklinikan määrärahat yhdistettiin eri luvuksi ja nousivat yhteensä 233,580 markkaan, siitä 23,940 markkaa klinikalle ostetun huoneiston vuokraa. Seitsemäs pääluokka päättyi 5,226,371: 50 markkaan, mitä vastasi 5,161,731: 25 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Viitaten siihen, että Terveystenhoito vuonna 1925 oli aiheuttanut arvioituja pienemmät kustannukset, oli terveydenhoitolautakunta anonut, että säästöstä enintään 60,000 markkaa siirrettäisiin vuoteen 1926 käytettäväksi henkilöauton ostoon terveydenhoitolautakunnan tarpeisiin. Kaupunginvaltuusto päätti kuitenkin evätä esityksen, mutta antoi samalla rahatoimikamarille tehtäväksi selvittää kunnallisen autokeskuksen tarvetta ja kannattavuutta huomioon ottaen myöskin sen vaihtoehdon, että kunnan virkamiehet oikeutettaisiin virkamatkoillaan käyttämään vuokra-autoja. Rahatoimikamari oikeutettiin, kunnes mainittu selvitys oli esitetty valtuustolle, asianomaisten hallitusten ja lautakuntain esityksestä osoittamaan varoja tilaisuuden hankkimiseksi kunnan virkamiehille ja viranpitäjille virkamatkoillaan käyttää vuokra-autoja huomioon ottaen, että kaupungin yleisten töiden hallituksen, puhtaanapitohallituksen ja maatalouslautakunnan tuli tähän tarkoitukseen käyttää ehdotettujen henkilöautojen käyttökustannuksiin tarkoitettuja, talousarvioon asianomaisten pääluokkain kohdalle merkittyjä määrärahoja, itseskunkin enintään 10,000 markkaa.

Kahdeksannessa pääluokassa, Sairaanhoidon, Marian sairaalan ja kulkutautisairaalan määrärahat osoittivat edelliset 91,350 ja jälkimmäiset 186,183

¹⁾ Ks. vuod. 1924 kert. siv. 92 ja 93 sekä tätä kert. siv. 78. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 129. — ³⁾ S:n siv. 68.

markan menojen vähennystä, jota vastoin Kivelän sairaalan määrärahoja oli korotettava 72,756 markalla ja Nikkilän mielisairaalan määrärahoja uuden sairaalapaviljongin avaamisen johdosta 965,449 markalla. Kaikkien sairaalain yhteenlasketut palkkausmäärärahat kohosivat 1,449,980 markalla, jota vastoin ruokintamäärärahoja voitiin vähentää 297,114 markalla ja lämpömäärärahoja 299,296 markalla. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset¹⁾ erinäisten uusien virkain perustamisesta ja ikäkorotusten myöntämisestä otettiin huomioon. Uusi oli Konvalescenthem — Toipumakoti-yhdistyksen avustusmääräraha²⁾, 25,000 markkaa. Määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan, joka vuoden 1925 menosäännössä oli 1,000,000 markan suuruinen, siitä kuitenkin 700,000 markkaa määrättyihin, ilmoitettuihin tarkoituksiin, merkittiin 570,000 markaksi. Kahdeksas pääluokka päättyi 26,442,114 markkaan, mitä vuoden 1925 menosäännössä vastasi 26,023,757 markkaa.

Yhdeksännen pääluokan, Köyhäinhoito, kohdalla menojen arvioitiin lisääntyvän 1,004,121 markalla, mikä lisäys pääasiallisesti aiheutui siitä, että vuodeksi 1926 odotetun tuntevan työttömyyden varalta oli pakko lisätä määrärahaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 800,000 markalla. Köyhäinhoitolautakunnan määrärahat kohosivat 188,005 markalla, köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston määrärahat 20,495 markalla sekä määrärahat apurahoja ja kustannuksia varten laitoksesta erillään olevista köyhistä 100,000 markalla, kun taas kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevain laitosten menosääntö osoitti 104,379 markan vähennystä sen johdosta, että edellisen vuoden menosääntöön sisältynyt uuden paviljongin aiheuttamien uutishankintojen määräraha poistui. Eräiden köyhäinhoitolautakunnan ja köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston viranpitäjain palkat vahvistettiin rahatoimikamarin tekemän päätöksen³⁾ mukaisesti. Pesukoneen ostamiseksi kunnalliskotiin myönnettiin 60,000 markkaa. Yhdeksännen pääluokan loppusumma oli 20,100,660 markkaa vuoden 1925 talousarvion vastaavan määrän ollessa 19,096,539 markkaa.

Myöskin kymmenennen pääluokan, Lastensuojelutoiminta, kohdalla oli välttämätöntä korottaa määrärahoja, nim. 770,226:65 markalla. Määrärahatarpeen lisääntymistä lastensuojelulautakunta perusteli siten, että sekä hoitoa kaipaavain lasten luku että heidän hoitokustannuksensa olivat kohonneet. Lastensuojelulautakunta nimiseen lukuun merkittiin uusi 2,000 markan suuruinen määräraha kahden lastenhoidonneuvojan sekä kanslian vahtimestarin lomasijaisten palkkaamiseksi. Lastenkodit ja kasvatustilat nimisen luvun palkkausmäärärahoja arvioitaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätökset⁴⁾ yhden Toivolan turvakodin opettajanviran siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön sekä ikäkorotuksen myöntämisestä Vanjoen laitoksen johtajalle. Oulunkylän lastenkotiin 1 kuukauden ajaksi tarvittavan hoitajattarien lisäsjaisen palkkaamiseen myönnettiin 400 markkaa, Kallantorpan vedenkantajalle pyhäpäiviltä maksettavaa palkkiota varten 1,134 markkaa sekä Toivolan turvakodin apuompeijan palkankorotusta varten 600 markkaa, mitkä määrät sisällytettiin määrärahaan Palkkiot ja edut. Elatuskustannusten hoidokkia kohden lastenkodeissa ja laitoksissa laskettiin vähenevän, ruokarahat kun laskettiin Tavolan, Toivoniemen, Finnbyn ja Vanjoen laitoksissa 5 markaksi ja Bengtsärin ja Ryttylän laitoksissa, vastaanotto- ja ammattioppilaskodeissa, Toivolan turvakodissa sekä Oulunkylän ja

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 138. — ²⁾ S:n siv. 93. — ³⁾ S:n siv. 227. — ⁴⁾ S:n siv. 69 ja 74.

Kullatorpan lastenkodeissa 6 markaksi lasta ja päivää kohden, kun taas virkailijain ja palveluskunnan ruuan laskettiin tulevan maksamaan edellisten 12: 60 ja jälkimmäisten 9: 45 markkaa henkilöä kohden päivässä, mitä vastasi 12 markkaa ja 9 markkaa vuoden 1925 menosäännössä. Vaatteidenpesumäärärahaa oli korotettava 18,800 markalla 105,800 markkaan pääasiassa sen johdosta, että kunnalliskoti, joka siihen asti oli hoitanut Oulunkylän ja Kullantorpan vaatteiden pesun, ei enää voinut ottaa suorittaakseen tätä työtä. Hammashoidon antamiseksi kaikille lastensuojelulautakunnan hoitoonsa ottamille lapsille myönnettiin 12,500 markkaa, mikä määrä merkittiin eri momentiksi. Vuonna 1925 oli ainoastaan elätteelle annetuilla lapsilla tilaisuus saada hammashoitoa, mihin tarkoitukseen 6,000 markkaa oli merkitty momentin Elätteelleanto yksityisille ja jatko-opetus kohdalle. Tilain menosääntö kohosi 62,548: 50 markalla 1,048,648: 50 markkaan, siitä 67,000 markkaa erilaisia rakennustöitä varten, nimittäin 20,000 markkaa Toivoniemen halko ja kalustovajan laajentamiseksi sekä sirkkelisahan suojuksen rakentamiseksi, 22,000 markkaa puuvajan ja 25,000 markkaa uuden heinäladon rakentamiseksi Ryttylään. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat yhteensä 11,627,826: 65 markkaan vastaten 10,857,600 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, osoitti suomenkielisten kansakoulujen menosääntö 615,757 markan lisäystä. Tilapäinen kouluhoitajatar määräraha poistui, koska mainitut viranpitäjät oli siirretty vakinaiseen palkkasääntöön¹⁾. Heidän palkkansa, yhteensä 95,040 markkaa, sisällytettiin koulujen palkkausmäärärahaan. Määrärahoista, jotka vahvistettiin vuoden 1925 menosäännön vastaavia määriä pienemmiksi, mainittakoon määrärahat johtajia ja johtajattaria sekä erityisiä palkkioita varten, koska koulujen oppilasmäärä oli alentunut, kanslian ja kouluhuoneistojen vuokramääräraha, koska Kaarlenkadun huoneistoa ei enää tarvittu kansakoulutarkoituksiin, sekä lämpö- ja valomääräraha, koska halkojen ja koksien hinta oli alentunut. Määrärahain lisäys kohdistui ensi sijassa palkkausmäärärahaan ja tuntiopettajain määrärahaan samoin kuin momenttiin Kaupungin omien koulutalojen vuokrat, jotka merkittiin 1,117,200 markaksi eli 8 %:ksi talojen kirjanpitoarvosta. Ruotsinkielisten kansakoulujen menot lisääntyivät yhteensä 383,235 markalla, etusijassa palkkain kohoamisen johdosta. Kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ kouluhoitajattarien siirtämisestä vakinaiseen palkkasääntöön otettiin huomioon. Vähennystä osoitti tuntiopettajain määräraha siitä huolimatta, että kaupunginvaltuuston myöntämä²⁾ palkkion korotus otettiin huomioon. Samoin aleni lämpö- ja valomääräraha, ja Helsingfors svenska folkskolseminarium-opiston kahden kansakoululuokan avustus vahvistettiin ainoastaan 12,500 markaksi vuoden 1925 menosäännön 20,000 markan sijaan. Kaikki muut määrärahat olivat joko entisellään tai osoittivat vähäistä lisäystä. Taideteollisuuskeskuskoululle osoitettiin 183,425 markkaa, mistä 111,500 markkaa vastasi opettajapalkkojen puolta määrää ja 71,925 markkaa muita kustannuksia, niistä vähennettynä valtion osuus, 5 % 111,500 markasta. Yleisen ammattilaiskoulun menosääntö kohosi 57,659 markalla 308,597 markkaan, m. m. sen johdosta, että kouluun oli taideteollisuuskeskuskoulusta siirretty neljä luokkaa lisää. Myöskin kirjapainokoulua, entistä kirjaltajain yhdenpäivänskoulua varten tarvittiin jonkin verran suurempi vuosimääräraha, yhteensä 151,770 markkaa, koulun tuntiopettajain

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 132. — ²⁾ S:n siv. 70.

palkkain järjestelyn johdosta. Valmistavalle poikain ammattikoululle oli valmistunut uusi työpajarakennus, joka taas oli tehnyt mahdolliseksi uuden rinnakkaisluokan perustamisen ja siten aiheuttanut lisäkustannuksia¹⁾. Johtajanvirka, joka vuoden 1922 palkkajärjestelyssä oli luettu sivuvirkoihin, oli koulun ohjesäännön voimaan astuttua siirretty vakinaiseen palkkasääntöön, 9 palkkausluokkaan, ja sen haltija samalla oikeutettu saamaan 3 ikäkorotusta. Tästä aiheutunut menojen lisäys otettiin huomioon koulun palkkausmäärärahaa vahvistettaessa. Edelleen mainittakoon, että oppilaiden tapaturmavakuutusmäärärahaa täytyi uuden vakuutuslain määräysten johdosta korottaa 3,009: 10 markalla sekä että koulun huoneistojen arvioitu vuokra korotettiin 95,000 markalla 198,070 markkaan. Koulun kokonaismenot olivat 735,568 markkaa. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun menosääntö päättyi 815,505: 65 markkaan ollen 133,325: 65 markkaa suurempi kuin vuoden 1925 menosäännössä. Paitsi palkkausmäärärahoja osoittivat vuokrat suurehkoa eli 56,250 markan lisäystä; ruokakustannukset lisääntyivät 10,000 markalla ja kalusto- ja korjausmenot 15,773: 65 markalla. Työväenopiston menosäännössä olivat kaikki määrärahat entisellään lukuun ottamatta palkkausmäärärahoja ja johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiomäärärahaa, jota viime mainittua korotettiin 1,375 markalla sen johdosta, että johtokunta vuonna 1926 tuli kokoontumaan useammin keskustellakseen opiston rakennuskysymyksestä. Kansanlastentarhoille osoitettiin 5,533,332 markkaa, siitä 118,224 markkaa johtokunnan ja kanslian menoihin, 5,334,608 markkaa lastentarhain voimassapitoon ja 80,500 markkaa muihin menoihin. Lisäys edellisestä vuodesta oli 479,337: 13 markkaa ja aiheutui vuokrain ja palkkain kohoamisesta. Luvun Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus vahvistetut määrärahat, yhteensä 400,000 markkaa, laskettiin 17,000 markan mukaan luokkaa kohden kauppaopistoille ja 15,000 markan mukaan kauppakouluille. Kauppakorkeakoulujen kunnanavustukset vahvistettiin arvion mukaan. Kaupunginkirjasto nimisessä luvussa voitiin lämpö- ja valomäärärahaa vähentää 16,500 markalla, ja johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiomääräraha, painatus- ja sidontamääräraha sekä kalustomääräraha pysytettiin entisellään, kun taas muita tämän luvun määrärahoja korotettiin yhteensä 192,354 markalla. Haarakirjaston perustamiseksi Käpylään²⁾ otettiin menosääntöön uusi 74,000 markan suuruinen määräraha ja tämän haaraosaston voimassapitoon 41,000 markkaa. Museon menosääntö osoitti 854 markan vähennystä polttoainekustannusten alenemisen johdosta, ja mallimääräraha merkittiin ainoastaan 5,000 markaksi vuoden 1925 menosäännön 10,000 markan sijasta. Musiikkilautakunnan määrärahat sensijaan kohosivat 163,525 markalla, mistä 154,129 markkaa tuli kaupunginorkesterin osalle. Orkesterin määrärahaan, joka oli 2,403,129 markkaa, sisältyi 69 miehen palkkio syyskuun 1 p:n 1926, jolloin orkesterin jäsenten palvelussopimus päättyi, ja 52 miehen palkkio s. v. viimeiseltä neljännekseltä. Määrärahaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan korotettiin kuitenkin samalla 140,000 markkaa, jotta jäsenluku s. v. syyskuun 1 p:n jälkeenkin voitaisiin säilyttää entisellään. Musiikkilautakunnalle annettiin tehtäväksi ryhtyä konserttimaksujen kohtuulliseen korotukseen, ottaa harkittavaksi, millä keinoin kaupungin menoja orkesterin voimassapitämisestä voitaisiin vähentää, sekä antaa kaupunginvaltuustolle esitys asiasta. Valtioneuvostolta päätettiin anoa 500,000 markan valtionavun myöntämistä kaupunginorkesterin voimassapitoon vuonna

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 80. — ²⁾ S:n siv. 134.

1927. Ulkoilmakonserttien määrärahaa korotettiin 4,800 markalla, jotta ulkoilmasoitantoa voitaisiin järjestää kaksi kertaa viikossa Vallilassa ja Hermannissa. Avustettujen sivistyslaitosten joukossa esiintyi ensimmäistä kertaa Sörnäisten työväen näyttämö, joka sai 20,000 markkaa; muut tähän merkityt avustukset merkittiin entisen suuruisina, joten luvun loppusumma nousi 355,000 markkaan. Avustusten nauttimisen ehdoksi määrättiin, että Suomen kansallisteatterin ja Ruotsalaisen teatterin kumpaisenkin tuli antaa vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäytäntöä, joihin pääsylippujen hinnat olivat puolet tavallisista tai huokeammat. Yhdestoista pääluokka päättyi 33,910,171: 65 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 2,568,715: 88 markan lisäystä.

Kahdennessatoista pääluokassa, Kaupungin teknilliset laitokset, lisääntyi ensimmäisen luvun, Vesijohtolaitos, määrärahojen summa 9,758,854 markalla 19,197,184 markkaan. Hallintoa varten osoitettiin 511,464 markkaa, käyttöä varten 3,221,632 markkaa, johtoverkkoa ja vesisäiliötä varten 388,744 markkaa, jakelua varten 454,000 markkaa, talojohto-osastoa, työpajaa ja varastoa varten 365,744 markkaa, sekalaisiin menoihin 509,600 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain johtoja varten 165,000 markkaa, uutistöitä varten 13,431,000 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin rahatoimikamarin määräyksen mukaan käytettäväksi 150,000 markkaa. Sekalaisten menojen määrärahoista mainittakoon, että Maanvuokrat niminen erä kohosi 80,050 markalla sen johdosta, että kaupungin vuokralle antamat alueet oli arvioitu¹⁾ uudestaan, jolloin niistä suoritettavia maksuja oli korotettu; erästä Siltasaaren alueesta oli valtiolle suoritettava 600 markkaa, ja edelleen kaasulaitos tuli velkomaan vesijohtolaitokselta 15,000 markkaa. Myöskin tapaturmavakuutus- y. m. maksujen määrärahaa korotettiin, jotta voitaisiin jakaa suurempia sairaanhoitoavustuksia. Konttorikaluston kunnossapitoa varten merkittiin uusi, 5,000 markan suuruinen määräraha. Uutistöiden määräraha jakautui seuraavasti: työkalujen ja kaluston osto 60,000 markkaa²⁾, vesimittarien osto 120,000 markkaa, uusien sähkövarusteiden hankkiminen Vanhaankaupunkiin 420,000 markkaa, suodattimien asettaminen lisääntyneen vedenkulutuksen turvaamiseksi 320,000 markkaa, konehuoneen laajentaminen ja uusien pumppujen asettaminen Vanhankaupungin Siltasaareen 800,000 markkaa, uudet saostusalttaat Vanhaankaupunkiin 7,500,000 markkaa, ratapenkereen alle Alppilan kohdalle teetettävän tunnelin rakennustyön jatkaminen 200,000 markkaa, vesijohdon laskeminen erinäisiin Töölön katuihin 475,000 markkaa, Käpylän ja Kuntähden omakotialueiden katuihin 861,000 markkaa, eräihin Käpylän puutarhaesikaupungin katuihin 1,238,000 markkaa, erinäisiin Toukolan katuihin 669,000 markkaa, It. ja Lant. Papinkatuihin 137,000 markkaa, Salmisaaren Itämerenkatuun Lauttasaaren rantaan asti 420,000 markkaa sekä eräihin XX kaupunginosan (ent. Hieta- ja Jätkäsaarten) katuihin 211,000 markkaa. Kaasulaitoksen menojen arvioitiin vähentyvän 2,380,654 markalla 26,039,180 markkaan. Vähennys kohdistui yksinomaan lukuun Käyttö, jossa edelliseen vuoteen verrattuna voitiin säästää 5,191,000 markkaa vahvistettaessa kaasunvalmistuksen aine- ja työ kustannusten määrärahaa. Hallintokustannukset arvioitiin 465,780 markaksi, käyttökustannukset 14,779,412 markaksi, johtoverkon ja jakelukellon kustannukset 222,168 markaksi, jakelun 1,169,480 markaksi, johtotyöosaston, työpajan, varaston ja näyttelyn kustannukset 540,340 markaksi, sekalaiset menot 1,065,000

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 169. — ²⁾ S:n siv. 100.

markaksi, katuvalaistuksen aiheuttamat menot 550,000 markaksi ja uutistöiden kustannukset 7,097,000 markaksi. Arvaamattomiin tarpeisiin myönnettiin 150,000 markkaa käytettäväksi rahatoimikamarin määräysten mukaan. Samoin kuin vesijohtolaitoksen menosäännössä ja samasta syystä korotettiin sekalaisiin menoihin sisältyvää tontinvuokramäärärahaa 298,606 markalla sekä tapaturmavakuutuksen ja sairas- ja hautausavun määrärahaa 33,000 markalla. Uutistöiden määrärahasta varattiin 25,000 markkaa kaluston hankintaan, 652,000 markkaa pääputkiverkon laajentamiseen, 150,000 markkaa vahvavaloisten lamppujen hankintaan ja uusien lyhtyjen asettamiseen, 50,000 markkaa yksityisiä jakelujohtoja varten, 700,000 markkaa kaasumittarien ostoon, 2,000,000 markkaa kaasunvalmistuslaitteiden ja -koneiden hankkimiseen, yhteensä 3,200,000 markkaa kahdeksan 10 retortin uunin muuttamiseen kamariuuneiksi, 25,000 markkaa bensolisäilön rakentamiseen, 25,000 markkaa ammoniakksäilön rakentamiseen, 120,000 markkaa vajan rakentamiseen ammoniakkipullojen ja terva-astioitten suojaksi sekä 150,000 markkaa työntekijäin pesuhuonerakennuksen sisustamiseen ja työpajatyöläisten pesukaluston lisäämiseen. Sähkölaitoksen arvioitut menot kohosivat 1,909,232 markalla 31,471,164 markkaan. Hallintoa varten merkittiin määrärahoja yhteensä 1,323,012 markkaa, käyttöä varten 15,006,402 markkaa, siihen luettuna uusi, 42,830 markan suuruinen määräraha toimistoiniinöörin palkkaamiseksi, jakeluosastoa varten 2,816,870 markkaa, katuvalaistusta varten 325,000 markkaa, sekalaisia menoja varten 960,280 markkaa, uutistöitä varten 10,739,600 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 300,000 markkaa. Edellä mainituista syistä korotettiin Sekalaiset menot nimisessä luvussa tapaturmavakuutusta y. m. varten olevaa määrärahaa 30,000 markalla ja tontinvuokramäärärahaa 234,883 markalla, minkä ohessa menosääntöön lisättiin uusi 70,000 markan suuruinen erä, Autokuluja. Uutistöiden määräraha jakautui seuraaviin eriin: kaluston hankinta 60,000 markkaa, koneiston laajentaminen y. m. 4,090,000 markkaa, johtoverkon laajentaminen 4,669,600 markkaa, katuvalaistuksen järjestäminen rahatoimikamarin määräyksen mukaan 50,000 markkaa, kaapeli- ja johtotöiden suorittaminen hallituksen määräyksen mukaan 200,000 markkaa, sekä talojohtotyöt 150,000 markkaa, uutisrakennusten sisustaminen 120,000 markkaa, mittarien osto 1,200,000 markkaa ja muuntaja-aseman rakentaminen Vanhankaupungin raitiotielinjaa varten 200,000 markkaa¹⁾. Kahdennentoista pääluokan määrärahaan summa nousi yhteensä 76,707,528 markkaan vastaten 67,420,096 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, otettiin luvussa Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikölle sekä palkankorotuksen myöntämisestä eräälle konttoriapulaiselle. Insinööri- ja piirustaja-apulaisia varten olevaa määrärahaa korotettiin m. m. sen johdosta, että henkilökuntaa oli lisätty ottamalla 2 insinööriä, 2 arkkitehtiä ja 1 piirustaja-apulainen, ja samoin konttoriapulaisten määrärahaa, koska oli otettu kolme uutta konekirjoittajataria. Uusi oli 25,000 markan suuruinen määräraha teknillisen kirjallisuuden ja aikakauslehtien hankkimiseksi. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksiin ja kunnossapitoon 4,283,335 markkaa. Tämän luvun suurehkoista menoeristä

¹⁾ Ks tätä kert. siv. 49. — ²⁾ S:n siv. 74.

mainittakoon korjaus- y. m. työt eri sairaaloissa, yhteensä 793,500 markkaa, kansakouluissa, 554,000 markkaa, lastenkodeissa ja kasvatustaloksissa, 382,900 markkaa, kunnan työväenasunnoissa, 331,400 markkaa, poliisilaitoksen rakennuksissa, 279,300 markkaa ja uimahuoneissa, 202,100 markkaa samoin kuin lämmitysjohtojen kunnossapito ja vesijohtojen korjaus y. m., 310,000 markkaa. Uutisrakennusmäärärahat nousivat 13,360,700 markkaan alittaen vuoden 1925 vastaavan määrän 13,416,100 markalla, jolloin kuitenkin on otettava huomioon, että yli 15 miljoonaa aikaisemmin myönnettyjä siirtomäärärahoja siirtyi vuoteen 1926, nimittäin tuberkuloosisairaalan, erään Nikkilän sairaalan paviijongin, Ryttylään teetetävän koulu- ja asuntolarakennuksen sekä päätetyn työväenopistotalon rakentamista varten. Vuoden 1925 menosääntöön poliisiaseman rakentamiseksi Käpylään merkittyyn määrärahaan myönnettiin 50,000 markan lisäys, vaakavajan teettämiseksi Jätkäsaarelle osoitettiin 12,500 markkaa, työläisten ruokailu- ja odotussuojain sisustamiseksi Sörnäsän satamaan 28,700 markkaa, katsojaparvekkeen rakentamiseksi Eläintarhan urheilukentälle 65,000 markkaa, uintipaikkain järjestämiseksi 55,000 markkaa, poliisilaitoksen rakennuksen korottamiseksi 260,000 markkaa, työväenasuntojen rakentamiseksi Pakaankadun tonteille 39—43 4,664,000 markkaa, pääpaloaseman lisärakennustyötä varten 1,700,000 markkaa, työväenopistorakennuksen teettämiseksi Helsinginkadun varrelle 3,000,000 markkaa, keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan 2,000,000 markkaa, Pakaankadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 584 tasoittamiseksi 150,000 markkaa, tuberkulootisten asuinrakennuksen rakentamiseen 878,000 markkaa sekä tullihaaraosaston Makasiininrannan tavaramakasiinissa olevan huoneiston laajentamiseen 497,500 markkaa. Luvussa Kadut ja yleiset paikat laskettiin korjaus- ja kunnossapitokustannusten kohoavan 628,600 markalla 1,581,000 markkaan, jota vastoin uutistöiden määrärahat vähenivät 1,228,100 markalla 3,780,500 markkaan. Viimemainituista määrärahoista oli 1,117,500 markkaa varattu XIII ja XIV kaupunginosain katujen, 560,000 markkaa Käpylän katujen, 343,000 markkaa Kuntähdän ja 75,500 markkaa Toukolan katujen tasoittamiseen. Lautatarhankatu oli tasoitettava 10 metrin leveydeltä 177,000 markan kustannuksin, Alppikadun tasoittamiseen myönnettiin 267,000 markkaa, Kirkkomaankadun tasoittamisen loppuun suorittamiseen 157,000 markkaa ja eräihin muihin kaduntasointoihin 247,000 markkaa. Puistokadun kaupungille kuuluvan katuosan kiveämiseen I:a nupukivillä myönnettiin 270,000 markkaa ja muihin katutöihin yhteensä 466,500 markkaa, siitä kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ johdosta 130,000 markkaa Pakaankatua leikkaavan vesijohdon laskemiseksi syvemmälle, 17,000 markkaa Kaarlenkadun korottamiseen tontin n:o 23 kohdalta korttelissa n:o 350, 20,000 markkaa Vuorikadun tasoittamiseen ja kiveämiseen tontin n:o 10 kohdalta ja 17,500 markkaa Kaivokadun jatkeen järjestelemiseen. Uutisrakennusmäärärahoista mainittakoon vielä 100,000 markkaa täytemaan varastoimista varten. Kanavain ja viemärien menosääntö kohosi 2,587,200 markalla 5,005,500 markkaan, mistä 692,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 4,313,500 markkaa uutistöihin. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämää ²⁾ Lant. Heikinkadun alle rakennettavaa viemärijohtoa varten osoitettiin 104,000 markkaa, Eläintarhassa, Helsinginkadun ja Savilan puhdistusaseman välillä olevan likaviemärin uudestaan rakentamiseen 380,000 markkaa, Alppilan septiktankin likaveden puhdistuslaitoksen uudestaan rakentamiseen 1,800,000

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 48. — ²⁾ S:n siv. 50.

markkaa, erään Pohjoissatamaan laskevan likaviemärin pitentämiseen 23,000 markkaa, Mechelinkatuun rakennettavan viemärijohtoon valmistavia töitä varten 100,000 markkaa, viemärijohtojen rakentamiseksi Caloniuskatuun 66,500 markkaa, osaan Etel. Hesperiankatua 130,000 markkaa, Toukolan katuihin 544,000 markkaa, Kuntähten katuihin 98,000 markkaa ja Käpylän katuihin 1,047,000 markkaa sekä Töölön pallokentän alla olevan viemärijohtoon pitentämiseen 21,000 markkaa. Vientoteiden ja teiden korjausten ja kunnossapidon laskettiin tulevan maksamaan 1,290,000 markkaa, ja Uutistöiden ryhmään merkittiin yhteensä 3,271,000 markkaa Länt. ja It. vientoteiden leventämiseen ja kiveämiseen sekä 100,000 markkaa uuden sillan rakentamiseen Sörnäsän sivuradan poikki. Teiden ja vientoteiden aiheuttamat kohtuuttoman suuret kustannukset antoivat kaupunginvaltuustolle aiheen kehoittaa rahatoimikamaria selvittämään, oliko oikeudellisesti mahdollista velvoittaa ammattimaisessa liikenteessä käytettyjen autojen ja autobussien omistajat vahvistetun maksun suorittamalla ottamaan osaa kaupungin vientoteiden ja teiden kunnossapitokustannuksiin, sekä, jos sellaisen maksun kantamisen havaittiin lain mukaan käyvän päinsä, tekemään valtuustolle asiasta ehdotuksen, jossa oli määräyksiä maksun veloituksen perusteista ja kannantavasta. Lukuun Urheilu- ja leikkikentät merkittiin uutena määrärahana 18,000 markkaa järjestysmiesten palkkaamiseen Brahenkatujen urheilukentälle ja 40,000 markkaa saman kentän kunnossapitoa varten. Mustikkamaan juhlakentän tasoittamiseen osoitettiin 200,000 markkaa ja Käpylän urheilukentän paikan raivaamiseen ja tasoittamiseen 20,000 markkaa. Vuoden 1926 kuluessa Brahenkatujen urheilukentällä suoritettavien sekalaisten töiden arvioitiin maksavan 100,000 markkaa, ja Vallilan leikkikentän tasoitustöiden jatkamiseen myönnettiin niinkään 100,000 markkaa. Satamain määrärahat vähenivät yhteensä 3,663,500 markalla 9,127,500 markkaan, mihin tuli lisäksi 2,186,000 markan suuruinen vuodesta 1925 siirtynyt siirtomääräraha kappalevarasuojan rakentamista varten Katajanokalle. Tähän lukuun merkittiin nimikkeen Korjaukset ja kunnossapito kohdalle uusi 363,500 markan suuruinen määräraha käytettäväksi ruoppauslaitosten, proomujen y. m. yksinomaan satamissa käytettävien työvälineiden korjauksiin. Mainitunlaatuiset kustannukset oli aikaisemmin suoritettu Varasto nimiseen lukuun merkityistä määrärahoista. Nimikkeen Uutistytöt kohdalle merkittiin 680,000 markkaa uuden liikenneväylän rakentamiseen Salmisaarelle, 3,500,000 markkaa Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen, 1,500,000 markkaa hiilivarastopaikkojen järjestämiseen ja hiililaiturin rakentamiseen Katajanokalle, 295,000 markkaa kahden siirtonosturin muuttamiseen Rahapajanrannan pohjoispäähän ynnä nosturiraitteiden ja sähköjohtojen asettamiseen, 40,000 markkaa Rahapajanrannan rautatieraitteen pitentämiseen, 119,000 markkaa eräiden VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 olevain raidelaitteiden uudistamiseen, 60,000 markkaa 75 veneen kytkysillan rakentamiseksi Toukolaan, Vanhankaupunginlahden rantaan, 105,000 markkaa samanlaisen 100 veneen sillan rakentamiseksi Kyläsaareen sekä 325,000 markkaa pumppulaitoksen hankkimiseksi. Rahatoimikamari oikeutettiin samalla käyttämään viimeainittu määräraha jonkin muun tarkoitukseen sopivan työkonteen hankkimiseen, jos ajateltu pumppulaitos ennen ostoa tehtävissä kokeiluissa havaittaisiin sopimattomaksi. Istutusten määrärahoja korotettiin 171,400 markalla 2,398,000 markkaan, siitä 1,623,000 korjauksiin ja kunnossapitoon ja 775,000 markkaa uutistöihin. Kaupungin yleisten töiden varastolle

oli hankittava 1 veturi 74,000 markalla¹⁾, 2 sähkönosturia 51,000 markalla¹⁾, 1 2 ½ tonnin kuorma-auto 100,000 markalla, 2 1 tonnin kuorma-autoa 60,000 markalla, 1 moottoripyörä sivuvaunuineen 10,000 markalla, 1 16 tonnin höyryjyvä 210,000 markalla, 1 12 tonnin höyryjyvä 185,000 markalla, 2 sähkönosturia 51,000 markalla, 2 rakennusvintturia 16,000 markalla, 1 keskipakoispumppu 8,000 markalla, 4 20 hevosvoiman sähkömoottoria 52,000 markalla, 4 10 hevosvoiman sähkömoottoria 29,000 markalla, 2 sepinlajittelijaa nostolaitteineen 69,000 markalla ja 1 täydellinen ilmapuristinlaite 90,000 markalla. Työkalujen, kaluston y. m. kunnossapitoon myönnettiin yhteensä 191,000 markkaa. Uusi 2,000 markan suuruinen määräraha merkittiin erään Inkoosta äskettäin ostetun²⁾ kivilouhimon aiheuttamien kustannusten, esim. verojen, suorittamiseksi. Uusi oli myöskin 198,900 markan suuruinen määräraha Kampin sekä Ruoholahden ja Sörnäsän varastoalueiden vuokria varten. Konepajojen kustannukset arvioitiin 68,500 markaksi. Luvussa Sekalaista korotettiin metsänhoidon määräraha 14,000 markalla 20,000 markkaan, henkilöautojen käyttökustannusten y. m. määräraha 27,000 markalla 82,000 markkaan. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkityt määrarahat nousivat yhteensä 875,000 markkaan eli 225,000 markkaa yli vuoden 1925 menosäännön vastaavan määrän. Lisäys aiheutui ensi sijassa siitä, että hautaus- ja sairausavun suorittamisesta kaupungin työläisille oli vahvistettu³⁾ uudet perusteet. Arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 2,850,000 markkaa. Tästä määrästä osoitettiin 350,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi menosääntöön merkittyihin töihin tarvittavien työkalujen hankintaa varten sekä pienehköihin arvaamattomiin, nopeaa ratkaisua vaativiin töihin. Loput määrarahasta jätettiin kuten aikaisemmin kaupunginvaltuuston käytettäväksi ja arvioitiin niin runsaaseen määrään ensi sijassa sen johdosta, että työttömyyden vuonna 1926 arveltiin osoittautuvan niin tuntuva, että sen johdosta olisi järjestettävä ylimääräisiä töitä. Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 53,387,433 markkaan, mitä vastasi 62,653,665 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti valtuuttaa rahatoimikamarin määräämään, milloin siirtomäärärahoilla kustannettavat yleisten töiden pääluokan kohdalle merkityt uutistytöt oli pantava käyntiin.

Talousarviovaliokunta huomautti kaupungin yleisten töiden menosääntöehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että mainittua menosääntöä laadittaessa noudatetusta menettelystä oli aiheutunut eräitä epäkohtia. Valtuusto tutki ja käsitteli yleensä loppuun isonlaisia uutistöitä koskevat kysymykset kauan ennen talousarvion järjestelyä, minkä jälkeen kussakin eri tapauksessa myönnetty määräraha valtuuston päätöksen nojalla merkittiin talousarvioehdotukseen. Tästä oli seurauksena, että valtuuston vuoden lopulla käydessä tätä ehdotusta käsittelemään jotkut näistä aikaisemmin vuoden varrella eri tarkoituksiin osoitetuista, ehdotukseen merkityistä työmäärärahoista voivat estää valtuustoa järjestämästä talousarviota tarkoin punnituaan vastakkain eri määrärahatarpeita sellaisina kuin ne esiintyivät talousarvion vahvistamisaikaan. Tästä oli usein ollut seurauksena suhteellisen huonosti harkittu työtalousarvion tilapäinen liikakuormitus, jonka johdosta useat talousarvion merkityt työmäärarahat olivat jääneet käyttämättä ja siirtomäärärahoina siirtyneet seuraavaan vuoteen. Vuoden 1926 alussa kaupungin niinmuodoin oli otettava lukuun tuollaisia aikaisemmin myönnettyjä,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. — ²⁾ S:n siv. 15. — S:n siv. 86.

edelleen käytettävänä olevia työmäärärahoja yhteensä n. 17,000,000 markkaa¹⁾, jota vastoin vuoden 1926 määrärahoista toisaalta 2,400,000 markkaa oli käytetty edeltäpäin. Edellytysten luomiseksi työmäärärahain suunnitelman mukaiselle jaolle eri varainhoitovuosien kesken ja mikäli mahdollista saat- taakseen kunkin vuoden talousarvion esittämään vain ne työt, joiden todella laskettiin tulevan suoritetuiksi vuoden varrella, ehdotti valiokunta sitä menet- telyä, että kaupunginvaltuusto tehdessään päätöksiä isonlaisista uutistöistä, jotka aiottiin teettää jonakin tulevana vuonna, vastedes ei heti osoittaisi varoja päätöksen toteuttamiseksi, vaan jättäisi sen talousarvion järjestelyn yhteyteen. Täten saavutettaisiin se etu, että kaikki tähän kuuluvat määrä- rahatarpeet tulisivat vuoden koko varainhoitosuunnitelma taustanaan tutki- tuiksi samassa tilaisuudessa, jolloin niitä olisi helpompi punnita vastakkain. Ne työmäärärahat, jotka kokonaan tai joltakin osalta jäisivät merkitsemättä talousarvioon, voitaisiin ottaa jonkin myöhemmän vuoden menosääntöön.

Neljännentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, määrärahat lisään- tyivät 528,160 markalla 3,184,000 markkaan.

Viidennentoista pääluokan, Puhtaanapito, kohdalle merkittiin määrä- rahoja yhteensä 12,240,667 markkaa, siitä 386,266 markkaa puhtaanapito- hallitukselle ja puhtaanapitolaitokselle, 5,578,937 markkaa katujen ja 3,586,860 markkaa makkien puhtaanapitoa varten, 1,025,520 markkaa Malmin kaatopaikan menoihin, 473,084 markkaa hevostalleja ja 367,000 markkaa auto- tallia, 270,000 markkaa uutishankintoja, 340,000 markkaa työntekijäin erinäisiä etuja ja 113,000 markkaa sekalaisia menoja varten sekä 100,000 markkaa arvaa- mattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Luvusta Katujen puhtaanapito poistettiin momentti Kaatopaikkojen kunnossapito, ja mainittua kunnossapitoa varten tarkoitettu määräraha sisällytettiin lumi- töitä varten myönnettyyn määrärahaan. Uusi oli 50,000 markan suuruinen määräraha kastelukokeilujen suorittamiseksi sulfiittilipeällä. Lukuun Mak- kien puhtaanapito merkittiin määräraha yhden uuden työnjohtajan palk- kaamiseksi, koska yleisten mukavuuslaitosten kunnossapito oli siirretty rakennuskonttorilta puhtaanapitolaitoksen huoleksi. Määräraha lastaus- paikkain kunnossapitoa varten merkittiin nimikkeen Yleiset työ kustannukset kohdalle. Malmin kaatopaikalla olevien rakennusten kunnossapitoa sekä uuden savutorven ja uusien putkijohtojen asettamista varten merkittiin uusi 16,500 markan suuruinen määräraha sekä makkiastiain y. m. tervauslaitteen uudestirakentamiseen 20,000 markkaa. Autotallin määrärahain lisäys, 211,400 markkaa, aiheutui siitä, että uusien autojen osto lisäisi käyttökustannuksia. Uutena määrarahana merkittiin 12,000 markkaa autotallin lämmittämiseen. Lukuun Uutishankinnat merkitty määräraha oli aiottu 4 pienen 30,000 markan hintaisen kuorma-auton sekä 150,000 markan hintaisen kasteluauton ostoon. Puhtaanapitolaitoksen käytettävänä olevien varastopaikkain vuokrat, joita aikaisemmin ei ollut merkitty talousarvioon, merkittiin 113,000 markan mää- räisinä Sekalaiset menot nimiseen erityiseen lukuun. Vuoden 1925 menosään- töön verrattuna puhtaanapidon määrärahojen kokonaismäärä osoitti 1,218,530 markan lisäystä.

Kuudennessatoista pääluokassa, Kauppahallit, kauppatorit ja keskus- keittola, osoitti luku Tori- ja hallikaupan valvonta menojen lisääntymistä 3,636 markkaa ja luku Kauppahallit samoin 28,708 markkaa. Pääluokan määrärahojen kokonaismäärä oli 8,476,054 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 109 ja 110.

Seitsemästoista pääluokka, Kaupungin kiinteä omaisuus, osoitti 5,628,501: 51 markan menojen vähenemistä. Tämä kohdistui miltei yksinomaan lukuun Sekalaiset kustannukset, jossa määrärahat vähenivät 5,648,223 markkaa sen johdosta, että vuoden 1925 menosääntöön sisältyvät suuret määrärahat maa-alueiden ostoa varten voitiin jättää pois. Lukuun Kaupunkitalot tulivat uusina kiinteistöinä entinen Tunturilaaksonkadun kansakoulutalo, Munkkisaari ja Hernesaarenkadun tontti n:o 14. Rahatoimikamarin päätökset¹⁾ kansliahenkilökunnan palkkauksesta otettiin huomioon. Kunnan työväenasuntojen hallintokustannukset merkittiin 851,503 markaksi eli 116,363: 49 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1925 menosäännössä. Lisäys aiheutui Pakaankadun 37—39:än rakennetun uuden työväenasuntalon valmistumisesta, vedenkulutus- ja puhtaanapitomaksujen korotuksesta sekä siitä, että nimikkeen Sekalaista kohdalle oli otettu ennen merkitsemättömiä määrärahoja, nim. talonmiesten lomasijaisia varten 4,680 markkaa, istutusten hoitoa varten 8,000 markkaa ja emännöitsijän kasvatustoimintaa varten 8,200 markkaa. Maatalouslautakunnan ja sen hoitamain tilain menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon maatalouskonttorin toimistoapulaistoimen lakkauttaminen, jota vastoin uusi 2,500 markan suuruinen määräraha merkittiin palkkioksi tilapäiselle konttoriapulaiselle ja lomasijaiselle. Edelleen oli toisen metsänvartijan toimi lakkautettu ja vakinaista työvoimaa vähennetty 4 miehellä. Irtaimiston täydentämiseen osoitettiin 77,000 markkaa, siitä sonnin ostoon 5,000 markkaa, kuorma-auton ostoon 42,000 markkaa, suurempien maatalouskoneiden ostoon 20,000 markkaa sekä pienempien koneiden ja työkalujen ostoon 10,000 markkaa. Uutisrakennuksia varten osoitettiin 88,000 markkaa. Kansanpuistojen menojen laskettiin nousevan 1,222,412 markkaan. Niistä järjestelyistä, joita varten tähän lukuun oli merkitty määrärahoja, mainittakoon vapaan uintipaikan järjestäminen Seura-saarelle, 25,000 markkaa, kopeilla varustetun uimahuoneen rakentaminen Korkeasaarelle, 51,000 markkaa, ja aurinkokylpyaitauksen aikaansaaminen viimeainitulle saarelle, 53,100 markkaa. Sekalaisia menoja varten merkittiin 512,200 markkaa, siitä 47,200 markkaa erään Merisataman tavarasuojan ostoon. Pääluokan loppusumma oli 7,171,071: 50 markkaa.

Kahdeksastoista pääluokka, Eläkkeet ja apurahat, käsitti määrärahoja yhteensä 1,985,233 markkaa vuoden 1925 menosäännön 1,714,960 markan sijasta.

Yhdeksännessätoista pääluokassa, Sekalaiset menot, korotettiin kaluston hankintamäärärahaa 200,000 markalla 400,000 markkaan, koska kalustomäärärahat entistä tarkemmin oli poistettu eri pääluokista. Lukuun Erinäiset huoneenvuokrat siirrettiin ent. Kaarlenkadun kansakouluhuoneiston vuokra vuoden 1926 tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta. Katsoen siihen, että vuoden 1926 alusta voimaan astuva, työväen tapaturmavakuutuksesta annettu laki määräsi entistä suurempia vahingonkorvausmaksuja ja siis vaati suurempia vakuutusmaksuja, korotettiin lukuun Työntekijäin tapaturmavakuutus merkittyä määrärahaa 100,000 markalla 300,000 markkaan. Lukuun Lisäyksiä palkkamenoihin merkittiin uusi 100,000 markan suuruinen määräraha rahatoimikamarin käytettäväksi palkankorotuksiin. Tämän määrärahan tarpeellisuutta kamari oli talousarvioehdotuksessa perustellut siten, että kamarilla, jolla palkkalautakuntana oli oikeus ikäkorotusten vahvistamiseen ja yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjiin siirtämiseen ylempään palkkaluokkaan, myöskin tuli olla käytettävänään määräraha pää-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 224.

töstensä toteuttamiseksi. Luvussa Sekalaiset määrärahat korotettiin erää Yleiset vesipostit 27,600 markalla, koska vesimaksuja korotettaisiin¹⁾. Samasta syystä korotettiin vedenkulutusta varten rahatoimikamarin määräyksen mukaan olevaa määrärahaa 200,000 markalla 400,000 markkaan. Erilaisiin urheilutarkoituksiin myönnetyt määrärahat nousivat yhteensä 160,000 markkaan, mihin sisältyi uusi 40,000 markan suuruinen määräraha voimisteluseurain toiminnan edistämiseen. Uutisrakennustoiminnan edistämiseksi myönnettiin sama määrä kuin vuoden 1925 menosäännössä eli 5,500,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaan otettiin menosääntöön 2,000,000 markan suuruinen määräraha uuden kaupungintalon rakentamiseksi sekä 358,000 markkaa Töölön kaupunginasemakaavan laatimiseksi. Samaten otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös 1,000,000 markan suuruisen lainan myöntämisestä Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle. Naisten työtuvat nimisen luvun määrärahan summa oli 928,000 markkaa, siitä 228,000 markkaa rahatoimikamarin käytettäväksi mahdollisen työttömyyden varalta. Poistoihin ja palautukseen osoitettiin 35,000,000 markkaa eli 15,000,000 markkaa enemmän kuin edellisena vuonna³⁾. Yhdeksännentoista pääluokan määrärahan kokonaisuus oli 52,537,260 markkaa osoittaen vuoden 1925 vastaavaan lukuun verrattuna 13,568,593: 35 markan lisäystä.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin säästönä edelliseltä vuodelta 18,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, osoitettiin Lainat nimisessä luvussa pääpaloaseman laajentamiseen 200,000 markkaa vuoden 1916 velkakirjalainasta, 500,000 markkaa vuoden 1917 obligatiolainasta sekä 400,000 markkaa vuoden 1922 obligatiolainasta. Vuoden 1924 obligatiolainasta osoitettiin yhteensä 17,935,000 markkaa allamainittuihin tarkoituksiin:

Konehuoneen laajentaminen ja uusien pumppujen asettaminen Vanhankaupungin Siltasaareen ⁴⁾	Smk	640,000: —
Uusien saostusaltaiden rakentaminen Vanhankaupunkiin ⁴⁾	»	7,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ⁵⁾	»	585,000: —
Kaasunvalmistuskojeiden ja -koneiden hankkiminen ⁵⁾ ..	»	1,350,000: —
Retorttiuunien muuttaminen kamariuuneiksi ⁵⁾	»	2,130,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ⁵⁾	»	2,730,000: —
Uuden kaupungintalon rakentaminen ³⁾	»	2,000,000: —
Laina Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle ³⁾	»	1,000,000: —
Yhteensä Smk		17,935,000: —

Kun edellämainitut määrärahat oli myönnetty, oli vuoden 1924 obligatiolaina käytetty loppuun riittämättä kuitenkaan tyydyttämään lainavarain tarvetta, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ottaa uuden, 23,500,000 markan suuruisen pitkäaikaisen lainan, mikä päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi aikanaan tehdä esitys lainan ehdoista sekä sen ottamisajasta, minkä ohessa kamari valtuutettiin vuonna 1926 käyttämään kaupungin tarpeisiin lyhytaikaista luottoa enintään 100,000,000 markkaa.

Vastedes otettavien, kahta vuotta pitempiaikaisten lainain varoista kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat määrärahat:

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 116. — ²⁾ S:n siv. 61. — ³⁾ S:n siv. 100. — ⁴⁾ S:n siv. 107. — ⁵⁾ S:n siv. 108.

Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen ¹⁾	Smk	3,115,000: —
Työväenasuntojen rakentaminen Pakaankadun ton- teille n:ot 39—43 ²⁾	»	4,664,000: —
Tuberkulootisten henkilöiden asuintalon rakentaminen ³⁾	»	878,000: —
Työväenopistotalon rakentaminen ⁴⁾	»	2,400,000: —
Keittiörakennuksen teettäminen Kivelän sairaalaan ⁵⁾	»	1,600,000: —
Kunnan työväenasuntojen rakentaminen Vallilaan ⁶⁾ ..	»	820,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen ⁷⁾	»	3,150,000: —
Hiilivarastopaikkain järjestäminen ja hiililaiturin raken- taminen Katajanokalle ⁷⁾	»	1,350,000: —
Kuoleetuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille ⁸⁾	»	3,000,000: —
Pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitseminen ⁸⁾	»	1,500,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislaina- rahaston lisääminen ⁸⁾	»	1,000,000: —
Yhteensä Smk		23,477,000: —

Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinko- tulot yhteensä 4,977,000 markaksi. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja yhteensä 47,489,000 markkaa vastaten 53,672,700 markkaa vuoden 1925 menosäännössä.

Toinen osasto, Tuloa tuottavat oikeudet, osoitti arvioituja tuloja yhteensä 21,926,894 markkaa eli 2,401,804 markkaa enemmän kuin vuoden 1925 meno- säännössä. Lisäys kohdistui yksinomaan Satamat nimiseen lukuun, jonka loppusumma nousi 17,869,500 markasta 20,282,472 markkaan. Sekalaista nimisestä luvusta poistettiin momentti Erinäiset sakot, koska sille kertyi tuloja vain satunnaisesti.

Myöskin kolmannen osaston, Terveiden- ja sairaanhoito, tulosääntöä korotettiin, ja se päättyi 13,519,970 markkaan vuoden 1925 tulosäännön 12,701,389 markan sijasta. Terveystöiden laskettiin tuottavan tuloja 976,500 markkaa, mistä 210,000 markkaa oli kansakoulujen, kansanlasten- tarhain ja lastensuojelulautakunnan suorittamaa korvausta kunnan hammas- poliklinikassa niiden hoidossa oleville lapsille annetusta hammashoidosta. Tämän luvun suurimmat tulot, 700,000 markkaa, kohdistuivat lihantarkastus- asemaan. Sairaanhoito niminen luku päättyi 12,543,470 markan tulojen summaan, siitä sairaalamaksuja 7,950,000 markkaa, viranpitäjäin luontois- etuja 4,366,570 markkaa ja muita tuloja 226,900 markkaa. Sairaalamak- suista tuli arviolta 6,250,000 markkaa köyhäinhoidon suoritettavaksi.

Neljäs osasto, Köyhäinhoido ja lastensuojelulautakunta, osoitti tulojen vähenemistä 239,411: 55 markkaa sen johdosta, että Ryttylän koulu- ja asuntolarakennusta varten myönnetty tilapäinen valtionapu poistui. Kunnallis- kodin ja työlaitoksen tulot arvioitiin 4,789,846 markaksi, verot 100,000 mar- kaksi ja lastenkotien ja kasvatuslaitosten tuottamat tulot 4,490,452: 45 markaksi. Tähän osastoon merkittyjen tulojen kokonaismäärä oli 9,380,298: 45 markkaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, menosääntö kohosi 344,476: 30 markalla 9,767,722: 30 markkaan, mistä valtionapua seuraavat määrät:

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 108. — ²⁾ S:n siv. 32 ja 109. — ³⁾ S:n siv. 33 ja 109. — ⁴⁾ S:n siv. 16 ja 109. — ⁵⁾ S:n siv. 34 ja 109. — ⁶⁾ Ks. vuod. 1923 kert. siv. 46 ja tätä kert. siv. 61. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 110. — ⁸⁾ S:n siv. 114.

Kansakoulut	Smk	4,980,380: —
Oppilaiden kesävirkestys	»	240,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	124,268: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,022,359: 30
Työväenopisto	»	223,375: —
Kansanlastentarhat	»	1,816,300: —
Kaupunginorkesteri ¹⁾	»	500,000: —
Yhteensä Smk		8,906,682: 30

Sivistyslaitokset nimiseen lukuun merkittiin uusi 4,500 markan suuruinen tuloerä kaupungin museon luetteloiden myynnistä, josta kertyneet tulot aikaisemmin oli viety kirjoihin tuloarvion ulkopuolella.

Kuudennen osaston, Kaupungin teknilliset laitokset, tulosääntöehdotuksessa rahatoimikamari lausui, että teknillisten laitosten kannattavuuslaskelma, joka perustui laitteitten nykyisten, asianomaisten laitosten johtajien ilmoittamien arvojen vahvistetun suunnitelman mukaiseen kuoletukseen ja samoille arvoille laskettuun tavanmukaiseen 10 %:n korkoon edellyttäen taksojen ja kulutuksen pysyvän muuttumattomina antoi vuosituloksen, joka sähkölaitoksen kohdalla osoitti 11,258,399 markan voittoa, jota vastoin sekä vesijohto- että kaasulaitos tuottaisivat tappiota, edellinen 4,847,994 markkaa ja jälkimmäinen 1,650,256 markkaa. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli selittänyt, että yksinomaan laitosten kannattavuutta silmällä pitäen olisi paikallaan korottaa vedenkulutustariffia, jota vastoin kaasulaitoksen taksoja ei heவில் voitaisi korottaa, koska kaasun hinta muiden polttoaineiden hintaan verrattuna oli lähellä sitä rajaa, jonka kohdalla hinnan korotus voisi vähentää nettotulosta. Kamari esitti puolestaan, että kaasun hinta edellä esitetyistä syistä pysytettäisiin muuttumattomana ja samoin sähkövoiman hinta, koska sen korotusta ei voitu puoltaa sähkölaitoksen kannattavuuden vaatimana, vaan ainoastaan finanssisyyden kannalta, sekä että vesijohtoveden hinta vuoden 1926 alusta korotettaisiin 700 %:in vuoden 1914 taksassa vahvistetuista maksuista²⁾. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ tämän esityksen, ja vesijohtolaitoksen tulot merkittiin tämän mukaisesti 14,378,440 markaksi eli 3,806,100 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1925 talousarviossa. Kaasulaitoksen arvioidut tulot vähenivät 4,728,002 markalla 24,469,688 markkaan, jota vastoin sähkölaitoksen tulot kohosivat 2,849,584 markalla 46,421,524 markkaan. Kuudennen osaston kokonaistulot merkittiin 85,269,652 markaksi.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että sähkölaitokseen käytetyn pääoman korko ja kuoletus vuoden 1926 alusta lukien voitaisiin laskea niiden uusien arvojen mukaan, jotka kaupunki lähimmässä tulevaisuudessa panisi sähkölaitoksen laitteille.

Seitsemänteen osastoon, Yleiset työt, merkityt tulot olivat yhteensä 980,082 markkaa ja osoittivat edelliseen vuoteen verrattuna 663,934 markan lisäystä. Lisäys aiheutui ensi sijassa siitä, että se korvaus, joka valtion oli suoritettava Eläintarhan vedenpuhdistusaseman rikkoutumisesta, merkittiin tuloarvioon uutena, 685,000 markan suuruisena tuloeränä. Sensijaan alenivat kaupunginpuutarhan arvioidut tulot, koska kauppapuutarhan käytettävänä ollut aluetta oli supistettu.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 106. — ²⁾ Ks. vuod. 1914 kert. siv. 186. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §.

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, tulosääntöä korotettiin 1,345,000 markalla 5,425,000 markkaan, etusijassa koska makkien puhtaanapidosta suoritettavien maksujen perusteita oli muutettu.

Yhdeksännessä osastossa, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola korotettiin kauppahallien myyntikojujen vuokria 220,000 markalla 1,520,000 markkaan sekä myymäläin ja myyntipöytäin vuokria 36,500 markalla 73,000 markkaan, jota vastoin keskuskeittolan tulot vähenivät 200,000 markkaa 8,000,000 markkaan. Osaston loppusumma oli 10,358,000 markkaa vastaten 10,301,500 markkaa vuoden 1925 talousarviossa.

Rahatoimikamari oli kymmenennen osaston, Kaupungin kiinteä omaisuus, tulosääntöehdotukseen merkinnyt erän Tontinlunastukset entiseen määräänsä eli 2,000,000 markaksi. Tämän johdosta talousarviovaliokunta huomautti, että mainittu tuloerä, joka sodan edellisinä vuosina oli ollut varsin huomattava, nyt esillä olevassa tuloarviossa teki ainoastaan 0.8 % kaupungin kokonais-tuloista, ja valiokunta katsoi, että tähän — paitsi rakennustonttien kysynnän vähenemistä — oli syynä se tosiasia, ettei tonteille pantuja arviohintoja määrättäessä oltu kylliksi otettu huomioon yleistä maan arvon kohoamista. Hyväksyen valiokunnan esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti huomauttaa rahatoimikamarille, jonka asiana tonttien arviointi oli, sen seikan suotavuutta, että kaupungin vakinaisia tuloja lisättäisiin korottamalla kaupungin myytäviksi tarjoamain rakennustonttien hintaa. Tontinlunastuksesta kertyneet tulot merkittiin talousarvioon 2,300,000 markaksi ja kaupunki-kiinteistöjen tuottamat tulot 7,664,440 markaksi. Entinen nimike Kaupunkiin yhdistetty alue muutettiin nimikkeeksi Erinäiset rakennusten ja maan vuokrat, koska tämä luku käsitti pitkinkin irtisanomisajoin luovutettujen tonttien, tilusten ja rakennusten vuokrat samoin kuin aikaisemmin lukuun Sekalaista sisältyneet tulot. Luvun tulojen summa oli 4,562,000 markkaa. Kaupungin maatilain ja kansanpuistojen tulot arvioitiin 3,481,396 markaksi, jolloin otettiin huomioon, että rahatoimikamari oli vapauttanut¹⁾ kansanpuistojen valvojan R. Palmgrenin velvollisuudesta asua siihenastisessa Korkeasaarella olevassa virka-asunnossaan, minkä johdosta sen vuokra poistui. Maistraatin tekemä ehdotus kunnan työväenasuntojen vuokrain korotuksesta ei aiheuttanut toimenpidettä, koska kaupunginvaltuusto jo oli tehnyt²⁾ asiasta päätöksensä.

Yhdennentoista osaston, Sekalaiset tulot, kohdalle merkittiin tuloja 1,483,496 markkaa eli 382,604 markkaa vähemmän kuin vuoden 1925 talousarviossa. Vähennys aiheutui etupäässä siitä, että erä Valtion suoritettava korvaus asevelvollisten perheille poistui³⁾.

Kahdententoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verottamalla koottava määrä 143,710,311: 96 markaksi vuoden 1925 talousarvion 122,380,296: 30 markan asemesta osoittaen siis 21,330,015: 66 markan lisäystä.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston 50-vuotisjuhla. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ juhlia valtuuston ensimmäisen kokouksen 50-vuotismuistoa pitämällä juhlakokouksen, johon kunniavieraina kutsuttaisiin tasavallan presidentti seurueineen, hallituksen edustajia, Uudenmaan läänin maaherra, vuosiksi 1875—77 vali-

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 228. — ²⁾ S:n siv. 32. — ³⁾ S:n siv. 103. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 7 p. tammik. 7 §; ks. myös tätä kert. siv. 61.